

Täysistunto

Torstai 11.2.2016 klo 15.59—21.21

Täysistunto alkoi klo 15.59. Täysistunto päättyi klo 21.21.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (15.59—18.01), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (18.01—19.44) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (19.44—21.21).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksiä paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys kabotaasiliikenteestä (Katja Taimela sd)

Suullinen kysymys SKT 4/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Taimela.

Keskustelu

16.00 **Katja Taimela sd:** Arvoisa puhemies! Suomalainen kuljetusyrittäjä pitää talouden pyörät pyörimässä. Tämä vaativa ja raskas ala kärsii jo tällä hetkellä valtavista kannattavuuspaineista. Yrittäjät ovat seuranneet huolestuneena hallituksen toimia, koska te olette vapauttamassa ulkomaisten rekkojen tulemisen Suomen teille. Paitsi että tämä mullistaisi kilpailutilanteen, se avaisi laajat ovet harmaalle taloudelle ja tulisi haastamaan kuljetusalan työpaikkoja entisestään.

Nyt puhutaan toimialasta, joka maksaa noin 6 miljardin liikevaihdosta arviolta 2,7 miljardia elikkä lähes puolet veroina valtiolle ja työllistää 100 000 työntekijää. Eduskunnassa kävi ilmi tiistaina, että esitykselle ei kuulu tukea eduskunnassa edes hallituspuolueiden edustajilta. Tiistaina kuulin myös ministeri Berneriltä, että esitys on lähtöisin hallituksen EU-ministerivaliokunnasta. Ministeri Soini, te esittelitte asian ministerivaliokunnalle.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Arvoisa puhemies! Arvoisa ulkoministeri Soini, (Puhemies koputtaa) miksi ajatte ulkomaalaisen rekkaliikenteen hallitsematonta vapauttamista?

16.02 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kabotaasiliikennedirektiivi on, ikävä kyllä, perua samalla tavalla EU:sta kuin aikanaan rikkidirektiivi. Ikävä kyllä, edelliset hallitukset ovat epäonnistuneet Suomen edunvalvonnassa ja päästäneet tällaisen direktiivin syntymään. Ja nyt kun tällainen direktiivi on syntynyt, niin sen ikävien seurausvaikutusten kanssa olemme tekemisissä. Tämä on syytä ymmärtää, että aivan samalla tavalla kuin rikkidirektiivi myös tämä kabotaasipäätös on EU-direktiivi, joka on senaikaisen hallituksen ja edunvalvonnan puolesta, ikävä kyllä, tässä muodossa hyväksytty.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan ja muistutan, että kysymysten ja vastausten enimmäispiiktuus on 1 minuutti.

16.03 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on todellakin EU-direktiiveistä ja niiden toimeenpanosta. Suomi on direktiivin puutteita paikatakseseen säätänyt määritelmät tilapäisyydestä ja kuljetuksesta, ja näistä hallitus on nyt luopumassa EU-komission haastettua ne.

Ministeri Soini, vaihtoehtoja on. Esimerkiksi Tanska ei ole samassa tilanteessa luopumassa omista kansallisista linjauksistaan. Ei voi kuin ihmetellä hallituksen valmiutta muuttaa nykyistä Suomen linjaa — varsinkin nyt, kun EU:n maantielakipaketti on odotettavissa ensi vuoden alkupuolella ja tuon paketin yhteydessä myös tämä kyseinen asia olisi tullut käsiteltyksi.

Jos tämä esitys viedään nyt läpi, on selvää, että siitä seuraa vaikeuksia. Meillä ei tällä hetkellä ole viranomaisilla — työsuojeluviranomaisilla, Tullilla ja poliiseilla — työkaluja eikä resursseja hoitaa valvontatehtäviä. Ja miten käy, jos nämä valvontatehtävät kasvavat? Tätä taustaa vasten ihmettelen kovasti, miksi hallitus on lähtenyt juuri tässä asiassa tekemään Suomesta EU:n mallioppilasmaata.

Arvoisa puhemies! Kysyn ministeri Soinilta: miksi hallitus on tässä asiassa valmis unohtamaan täysin kansallisen (Puhemies koputtaa) edunvalvonnan ja heittäytymään rähmälleen EU:n edessä?

16.04 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella mukavaa huomata, että kun SDP on nyt oppositiopuolue — silloin, kun tätä direktiiviä valmisteltiin, se käsittääkseni oli hallituspuolue — olette nyt tulleet tähän näkymään. Mutta tilanne tältä osin on tällä hetkellä se, että tätä direktiiviä pannaan toimeen. Tietenkin, kun hallituksen esitys on nyt eduskunnassa, niin asiahan on eduskunnassa, liikennevaliokunnassa, käsittelyssä ja myöskin eduskunnan päätettävissä.

16.04 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tapasin viime kesänä Seinäjoen torilla kuljetusalan pk-yrittäjän. Hän oli erittäin huolissaan tilanteesta, ilmoitti, että jos tämä lainsäädäntö otetaan käyttöön, hän joutuu panemaan pillit pussiin. Tiistaina me kävimme täällä hyvän lähetekeskustelun, jossa oli suuri yksimielisyys. Todettiin riskit ja haitat, ja 100 000 työpaikkaa oli kyseessä. EU-komissio on tosiaan antamassa maantie-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

liikennepaketin 2017, ja tavallaan sain jo vastauksen, mutta kysyn kuitenkin: olisiko mahdollista, että tämä asia kuitenkin siirrettäisiin siihen, että EU:n maantiepaketti tulisi eduskunnan käsittelyyn?

16.05 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siltä osin kuin asia kuuluu ulkoministeriölle on kysymys siitä, noudatetaanko Suomessa sääntöjä vai eikö noudateta. Kysymys oli siis tästä. Mutta itse substanssista aina tietenkkin, jos on hyvää uutta tietoa, voidaan neuvotella. Mutta sitten, kun katsotaan tätä kabotaasiasetusta, samalla lailla se koskee suomalaisen kuljettajayrittäjän oikeutta tehdä tätä kabotaasiliikennettä eri puolilla Eurooppaa ja avaa niitä markkinoita myös suomalaisille kuljetusyrittäjille siellä.

16.06 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minä nyt hiukan ihmettelen kuitenkin, ministeri Soini, teidän linjaanne. Te istutte EU:n ministerivaliokunnassa, teillä on porukka siellä, ministerit, joiden pitäisi perehtyä siihen, mitä te olette tekemässä. Ja me hyvin tunnemme täällä eduskunnassa tämän keskustelun — me tunnemme tämän todella hyvin — Suomessa on pidetty yhteisenä edunvalvontana sitä, että tässä asiassa ei anneta tuumaakaan periksi. Te ette olleet halukkaita esittämään eduskunnalle, että muutetaan lainsäädäntöä tai odotetaan, jotta EU tulee omilla toimilla pöytään. Mutta te nimenomaan halusitte, että me luovumme kaikista kansallisista toimenpiteistä ja menemme rähmälleen EU:n eteen. Minä ihmettelen, miten se on mahdollista, kun liikenneministeriön virkakanta on erittäin tiukka tässä asiassa, että tuumaakaan ei saisi antaa periksi. Te vaarannatte nyt suomalaisten turvallisuuden, meidän liikenne-elinkeinomme.

Tämä on minusta aika iso kysymys, varsinkin, pääministeri Sipilä, teille, joka puhutte suomalaisen työn kannattavuudesta. Kysyn nyt pääministeri Sipilältä vielä, että yhdyttekö te tähän ulkoministeri Timo Soinin linjaan ja pidättekö tätä Soinin tekemää esittelyä sellaisena, joka on (Puhemies koputtaa) kansallisen edun mukainen.

16.07 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on EU:n ministerivaliokunnan päätös ja nyt eduskunnassa, ja niin kuin ulkoministeri tuossa edellä totesi, eduskunnan käsissä ja eduskunnan käsittelyssä. Jos siihen löytyy parempi tie, niin ainahan parempi tie on kelvannut tälle hallitukselle.

16.07 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun edustaja Kiuru puhui — kuka oli rähmällään ja missä? Kuka oli silloin vahtivuorossa, kun tämä direktiivi EU:ssa valmisteltiin ja pantiin toimeen? Kuka on ollut ennen rikikidirektiiviä tekemässä sitä pohjatyötä, jotta on tämä pystytty tekemään? (Välihuutoja vasemmalta) Tarvitsee olla ennakkovaikuttamista, jotta sellaisia direktiivejä, jotka eivät ole isänmaan edun mukaisia, ei päästetä tulemaan.

16.08 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on ilman muuta haasteellinen ratkaisu suomalaiselle kuljetusyritysalalle. On tärkeätä, että me haemme nyt myöskin jokaisella rintamalla ratkaisuja tässä tilanteessa. Olemme tänään aamupäivällä tavanneet Euroopan parlamentin transport and tourism -valiokunnan edustajia ja pohtineet myöskin sitä, että kun nyt saadaan maantiepakettia Euroopan unionille käsittelyyn, niin siellä uudelleen katsotaan kabotaasikokonai-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

suutta, huolehditaan sosiaalisista vaikutuksista, pyritään arvioimaan kansallista liikkuvuutta ja huolehditaan ennen kaikkea siitä, että on tasavertaiset ja yhdenmukaiset kilpailuolosuhteet kaikille yrittäjille. Tässä tilanteessa eduskunnalla on omat vastuunsa ja omat mahdollisuutensa, ja meidän tehtävämme on myöskin katsoa, että saamme tehtyä muita toimia, joilla voimme tällä hetkellä tukea kuljetusalan yrittäjiä.

16.09 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies ja ministeri Soini! Ette te pääse nyt tästä kiemurtelemaan pois. Ministeri Soini, ei edellinen hallitus luopunut tästä Suomen linjasta. Ei edellisen hallituksen ministeri Tuomioja tätä tuonut. (Kari Uotila: Juuri niin!) Mutta uuden hallituksen uusi ulkoministeri Soini, te ette ollut olut virassa edes kuukautta, kun te tämän linjauksen toitte Suomen hallitukseen ja ministerivaliokuntaan ja saitte sen siellä läpi. Ja te teitte tämän tietäen, että teillä olisi ollut myös toinen vaihtoehto. Te tiesitte, että Suomen hallituksen ei olisi tarvinnut luopua tästä linjauksesta, kuten Tanska teki ja kuten ala on vaatinut. Ja tämä tulee aiheuttamaan konkursσιαallon suomalaisissa ahkerissa kuljetusyrityksissä ja työntekijöissä. Soinin viikate alkaa siellä heilua. Kaikista kysymyksistä, arvoisa ulkoministeri, miksi juuri tässä teidän mielestänne Suomen pitää olla EU:n mallioppilas, kun te tiedätte, että tälle on vaihtoehto?

16.10 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten sanoin aikaisemmin, meillä on tämä pakottava direktiivi hyväksyttynä, ja me sitten teemme... On hyvin mielenkiintoista, että sosialidemokraatit haluavat nyt toimia toisin kuin heidän pitkäaikainen linjansa on. Teidän aikananne (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä — Puhemies koputtaa) nukuttiin rikkidirektiivissä, teidän aikananne nukuttiin tässä.

Sitten vielä, arvoisa puhemies, jos ääni saisi kuulua, niin meillä on monta tointa myös korjata tämä. Yksi on tietysti se, että tämä on eduskunnan käsissä — ei minulla ole mitään sitä vastaan, jos saadaan parempi ratkaisu, niin hyvä näin. Meillä on mahdollisuus asettaa vinjettimaksu, jolla ulkomaiset kuljetusyrittäjät tulevat rasituksen piiriin, ja sitten myöntää sieltä suomalaisille helpotusta. Niin, meillä on kyllä keinovalikoimia olemassa, mutta se, minkä takia tällaiset on, niin siksi, että surkeasti on edellisten hallitusten edunvalvonta valmistelevassa työssä Euroopan unionissa mennyt pieleen.

16.11 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Direktiivi viedään kansalliseen lainsäädäntöön, ja siinä on aina tietty mahdollisuus sitten ottaa kansallisia näkökohtia huomioon, ja edellisessä hallituksessa liikenneministeri Kyllönen oli toiminut juuri näin. (Paavo Arhinmäki: Kyllönen puolustaa isänmaata!)

Nyt kun täällä vielä tuli esille se, että tämä on mahdollista sitten sitoa laajempaan lainsäädäntöön, niin on aika erikoista, että nyt sitten lyhyelle aikavälille lähdetäisiin tekemään oma ratkaisunsa.

Arvoisa ulkoministeri Soini, rikkidirektiivillä ei ole mitään tekemistä tämän kanssa.

16.12 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsitykseni mukaan kyseessä on EU:n osalta asetus, joka jättää itse asiassa hurjan vähän liikkumatilaa kansalliselle päätöksenteolle.

Minä haluaisin myöskin, että huomioisitte tämän perspektiivin. Suomessa ajetaan 20 000 tonnikilometriä vuodessa. Näistä 86 tonnikilometriä ajetaan ulkomaalaisilla rekoil-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

la eli yhteensä 0,4 prosenttia. Samanaikaisesti suomalaiset autot ajavat 250 tonnikipilometriä ulkomailla. Etenkin kabotaasin osalta olisi tärkeää päästä sellaiseen ratkaisuun, joka mahdollistaisi yhdenvertaiset ja tasapuoliset kilpailuolosuhteet kaikille osapuolille ja mahdollistaisivat myöskin hyvän valvonnan. Tässä Tulli ja poliisi ovat etenkin viime vuonna tehneet erittäin hyvää työtä.

16.13 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuotteiden ja palveluiden vapaa liikkuvuus on yksi EU:n keskeisistä periaatteista, ja siksi on sinänsä ymmärrettävää, että kilpailu tuotteiden kuljetuspalveluissa eli kabotaasissa on haluttu avata kilpailulle — myös muun Euroopan kuljetukset suomalaisten yritysten kilpailulle.

Kotimaisten kuljetusyritysten kilpailukyvyn turvaamiseksi on kuitenkin myös muita mahdollisuuksia. Esimerkiksi muut EU-maat jo ovat ottaneet käyttöön vinjettimaksuja, ja liikenneturvallisuuden nimissä voisimme asettaa kansallisia talvirengasmääräyksiä. Kysynkin: ollaanko näitä valmistelemassa jo Suomen osalta?

16.14 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä ollaan. Nyt ollaan valmistelemassa tielakia, jossa tullaan huomioimaan talvirengassäädöksiä, ja niiden on tarkoitus turvata meidän liikenneturvallisuuttamme tiellä. Tarkoitus on kiristää tältä osin raskaan liikenteen talvirengasvaatimuksia.

Lisäksi olemme selvittäneet sähköisten rahtikirjojen käyttöönottoa, tilaajavastuulain kiristämistä, tiemaksujen käyttöön ottamista ja Tullin ja poliisin resurssien ja osaamisen kehittämistä.

16.14 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuljetusala on tuottanut Suomeen 6 miljardia euroa toimialallaan rahaa. Niistä veroja on kertynyt 2,7 miljardia euroa. Nyt nämä päätökset ja nämä toimenpiteet ja periksiannot näyttävät siltä, että Suomi on luopumassa tästä verotulosta. Mitkä ne lopulliset toimenpiteet tulevat olemaan siinä, että saadaan turvattua nämä verotulot Suomeen?

16.15 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tarkoitus on huolehtia siitä, että suomalaisilla kuljetusalan yrittäjillä olisi täysimääräiset mahdollisuudet tasavertaiseen kilpailuun. Meille on tärkeätä, että meillä on hyvin menestyviä perheyriyksiä ja muita yrityksiä Suomessa, jotka pärjäävät nimenomaan meidän vientimme edistämisessä ja tavaraliikenteessä. Sen vuoksi hallitus on katsonut tiemaksujen käyttöönottoa, ja siitä meillä on selvitykset valmiina. Olemme katso-neet, millä tavalla voimme lisätä tieturvallisuutta huolehtimalla talvirengassäätelystä, ot-tamalla käyttöön sähköisiä rahtikirjoja mutta ennen kaikkea huolehtimalla tilaajavastuu-laista, joka on itse asiassa meillä tällä hetkellä paras mahdollinen keino huolehtia sosiaali-sesta oikeudenmukaisuudesta ja velvoittaa myöskin tilaajaa vastuuseen siltä osin.

16.16 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on niin paljon väärää tietoa liikkeellä, että oikaistaan nyt pari asiaa. Kyseessä on siis EU-asetus, joka on viime hallituksen aikana hyväksytty, ja se on voimassa. Nyt EU on pakottamassa Suomea näihin pikku muutoksiin, (Naurua vasemmalta) mutta samaan aikaan hallitus on tekemässä monia muita korvaavia toimenpiteitä, joilla varmistetaan se, että suomalainen kuljetusyrit-täjä pärjää paremmin. (Hälinää — Puhemies koputtaa)

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Ministeri Berner, tämä digitalisaatio on osa ratkaisua, vinjettimaksut ovat osa ratkaisua ja siihen selkeä palautusjärjestelmä suomalaiselle kuljetusyrittäjälle. Näin 112-päivänä tämä talvirengaskysymys on hyvä nostaa esille. Koska näistä saadaan esitykset?

16.17 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiemaksuista hallituksen on tehtävä päätöksiä kehysriihen aikaan. Talvirenkaista ja siihen liittyvästä päätöksestä on mahdollisuus tehdä erillinen ratkaisu asetuksella. Tieliikennelakiuudistus tulee loppuvuodesta eduskuntaan. Sähköisistä rahtikirjoista voimme päättää nopeallakin aikataululla asetuksella ja digitaalisesta valvonnasta ja siihen liittyvistä mahdollisuuksista käymme yhteisneuvotteluja niin Tullin kuin poliisin kanssa.

16.17 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kabotaa-siesitys tosiaan tuotiin jo tiistaina eduskuntaan ja nyt kuultiin, että nämä raskaan liikenteen tiemaksut sekä talvirengaspakko ovat jo aika pitkällä valmisteluissa. Olisin kysynyt ministeriltä: olisiko tarkoituksenmukaista jarruttaa eduskuntakäsittelyä, kunnes nämä muutkin lait ovat valmiita tulemaan käsittelyyn?

16.18 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin totesin silloin tiistainakin, hallitus tekee hallitusvastuullaan ja toteuttaa niitä EU-MINVAssa tehtyjä linjauksia ja myöskin huolehtii siitä kokonaisvaltaisesti edusta, jota Suomen etu on suhteessa muihin EU-kokonaistavoitteisiin. Eduskunnalla on oma vastuunsa arvioida sitten niitä toimenpiteitä, joilla se voi omalta osaltaan vaikuttaa tähän kokonaisuuteen.

16.18 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksessa on pantu varmaan merkille, että kaikki tämän alan toimijat ovat sitä mieltä, että tähän ei pitäisi tehdä muutoksia siitä syystä, että meillä on kansallinen etu huolehtia, että tämä ala pärjää ja että täällä noudatetaan hyviä pelisääntöjä. Tähän liittyen on erityistä huolta kannettava siitä, että tämä voi tuoda tähän maahan lisää harmaata taloutta, jota me emme tarvitse yhtään tämän enempää. Senkin takia voi tässä maassa ruveta liikkumaan teillä semmoisia autoja, mitkä eivät noudata työehtoja, niin kuin pitäisi tässä maassa noudattaa. Sen takia tästä herää ennen kaikkea se kysymys, miten hallitus muutoinkin ajattelee tämän harmaan talouden torjunnasta. Te olette suhtautuneet myönteisesti meidän lukuisiin ehdotuksiimme. Missä tilassa harmaan talouden torjunta nyt laajemminkin tässä yhteiskunnassa on, kun siinä tarvittaisiin nyt nopeita toimenpiteitä? — Tämä oli se olennaisin kysymys.

Eli viime hallituskaudella oli silloinkin nämä samat paineet. Me emme vain antaneet periksi (Puhemies koputtaa) emmekä tehneet näitä muutoksia. Niitten kanssa on voitu elää ja voidaan elää jatkossakin.

16.20 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitushan on tehnyt päätökset. Uskon, että edustaja Ihalainenkin tietää siitä, että viime hallituskaudella aloitettu harmaan talouden torjuntaohjelma jatkuu täysimääräisesti ja myöskin talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi silloin, että siitä tehdään pysyvä. Olen erittäin tyytyväinen tähän päätökseen. Sillä turvataan se, että ne poliisimiehet ja -naiset, jotka tekevät tätä arvokasta työtä, pystyvät jatkamaan toimessaan, ja koska tämä on myöskin taloudellisesti järkevää toimintaa — sille saadaan selkeää vastinetta, kun näitä talousrikok-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

sia pystytään selvittämään ja harmaata taloutta kitkemään — niin nämä päätökset ovat hallitukselta eduskunnan kannustamana olleet oikein hyviä.

16.20 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esimerkkinä tähän kabotaasiliikenteeseen liittyen: Tulli on pysäyttänyt raskaan liikenteen ajoneuvoja viime vuonna 86 000, hieman reilut, ja näissä yhteyksissä on kabotaasiepäilyjä otettu kiinni 24 kappaletta. Näissä reilussa 86 000:ssa on tarkistettu ajoneuvojen paperit ja myöskin luvat ja niihin liittyvät dokumentaatiot. Poliisi on tehnyt enemmän valvontasuoritteita tammikuun ja syyskuun välisenä aikana viime vuonna, kaiken kaikkiaan 1,5 prosenttia. Tähän on liittynyt 10 prosenttia lisää kiinni otettuja epäilyjä. Elikä kyllä meillä työtä tämän osalta on mennyt oikeaan suuntaan.

Puhemies Maria Lohela: Viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.21 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu antoi hiukan toivoa, mutta vaikuttaa siltä, että hallitus ei ole valmis vetämään esitystään kuitenkaan pois. Näin on, vaikka kukaan ei oikein tunnu esitystä kannattavan. Hämmäntävää oli, että kun Suomen kuljetusyrittäjien toimintaedellytyksiä heikennetään, liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja Jalonen puhuu "pikkumuutoksista".

Onneksi sentään eduskunnassa löytyy laajalti ymmärrystä suomalaiselle kuljetusyrittäjälle ja alan työntekijöille, sen huomasiin lähete keskustelussa tiistaina. Toivon todella, että voimme yhdessä tuumin varmistaa eduskuntakäsittelyssä sen, että tämä asia ei etene ja sen myötä suomalainen kuljetusyrittäjä saa toimia edelleenkin reilussa kilpailuympäristössä.

Arvoisa puhemies! Ministeri Soini: Te istutte nyt tämän kumipyörän päällä. Kun jo nyt on tiedossa, että tämän esityksen myötä harmaa talous rehoittaa entisestään, verotulot vähenevät, työttömyys lisääntyy, onko teillä valmiutta kutsua ministerivaliokunta koolle ja vetää tämä esitys pois eduskunnasta, niin kuin hallitus on tehnyt tämän vaalikauden aikana jo useamman kerran?

16.22 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Otetaan nyt muutama asia tässä yhteydessä tarkasti esiin.

Toinen on se, että kun tämä kabotaasijärjestely tulisi Suomeen, niin samalla suomalainen kuljettajayrittäjä joutuisi tietenkin epäedullisesti Euroopassa, tai missä tahansa, vastaavaan tilanteeseen. (Eduskunnasta: Miten?) — No, ilman muuta sillä tavalla, että muutkin jäsenvaltiot voivat rajoittaa suomalaisten yritysten toimintoja, jos suomalaiset rajoittavat heidän toimintojaan. Tämähän on aivan päivänselvä asia. (Paavo Arhinmäen välihuuto)

Sitten toinen asia... — Edustaja Arhinmäki, kuunnelkaa, voitte saada jopa tietoa. (Naurua)

Arvoisa puhemies! Sitten toinen: jos meille tulee vahingonkorvauskanne, niin saattaa olla niin, että valtiolta haetaan iso määrä vahingonkorvauksia sen takia, että me emme noudata sitä, minkä joku edellinen hallitus on (Puhemies koputtaa) löperyydessään päästänyt syntymään. (Puhemies: Aika!)

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys Ylä-Lapin metsistä (Satu Hassi vihr)

Suullinen kysymys SKT 5/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Hassi.

Keskustelu

16.24 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Luonnoksessa tämän vuoden ensimmäiseksi lisätalousarvioksi esitetään, että Ylä-Lapissa siirretään valtion retkeily- ja virkistysalueita 40 000 hehtaaria Metsähallituksen talouspuolen taseeseen eli tuottovelvoitteen alle.

Lisäksi Metsähallitus-lakiehdotuksessa ehdotetaan Metsähallitukseen nykyisen talouspuolen ja luonnonsuojelupuolen lisäksi uutta, niin sanottua kolmatta tasetta, joka olisi käytännössä laitoksen johdon eli pääjohtajan ja talouspuolen alaisuudessa. Tähän niin sanottuun kolmanteen tase-erään hallitus on siirtämässä peräti 360 000 hehtaaria Ylä-Lapin luontaistalousalueita. Tällaiset siirrot voivat vaarantaa Pohjois-Suomen hauraan metsärauhan. Samalla voi vaarantua laajemminkin Suomen metsäteollisuuden kansainvälinen maine. Onko hallitus oikeasti harkinnut, mitä tästä mahdollisesti seuraa — ehkä suurtakin julkisuutta saavat metsäkiistat leimahtavat (Puhemies koputtaa) uudestaan — ja miten se vaikuttaa Suomen maineeseen, talouteen ja teollisuuteen?

16.25 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomella on hyvä maine kestävän metsätalouden käytännön harjoittajana, ja meillä eri osapuolet ovat laajasti yksimielisiä siitä, miten talousmetsien käsittelyssä pitää myös luonnon monimuotoisuus ottaa huomioon. Meillä on yhteisiä linjoja teollisuuden, metsänomistajien ja ympäristöjärjestöjen kesken. Se metsissä tehtävä käytännön työ ratkaisee, ei se, millä valtion tasetilillä joku omaisuuserä sattuu olemaan. Metsähallitus-lain muutoksen yhteydessä Metsähallituksen yhteiskunnalliset velvoitteet säilyvät ennallaan, Metsähallitukselle ei aseteta uusia tuottovaatimuksia, ja tuolla luonnonvarasuunnittelulla, aivan kuten tänäkin päivänä, yksityiskohtaisesti Metsähallitus suunnittelee, mitä se tuolla Pohjois-Suomessakin tekee, ja siinä otetaan yhteiskunnan kaikki intressit huomioon myös vastaisuudessa.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.26 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, ministeri Tiilikainen, esitätte uudeksi kansallispuistoksi Hossan aluetta. Se on tervetullut ehdotus. Tämä Hossan alue on pääosin juuri vastaavanlaista retkeilyaluetta, jota Metsähallituksen tässä ehdotuksessa ollaan nyt siirtämässä talouspuolen alle, jolla Metsähallitus on tehnyt hakkuita, joita paikalliset ihmiset ovat vastustaneet. Paikallisesti on nähty, että Hossassa retkeily ja matkailu tuo enemmän taloudellista hyötyä kuin hakkuut. Tästä paikallisesta paineesta johtuen nyt olette tehneet tervetulleen linjauksen, että siitä alueesta tehdään kansallispuisto. Onko tämä Hossan kokemus nyt teillä ollut lainkaan mielessä, kun olette laatineet näitä

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Metsähallituksen maa-alueiden siirtosuunnitelmia retkeily- ja virkistyspuolelta talouspuolelle, ja onko näiden asioiden laajempi vaikutus kansantalouteen ollut mielessä?

16.27 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on todellakin ohjelmansa mukaisesti päättänyt, että kun Suomi täyttää 100 vuotta vuonna 2017, Suomi ansaitsee juhlakansallispuiston ja juhlakansallispuisto perustetaan Hossan Julma-Ölkyn alueelle. Siellä on erittäin monipuolinen luonto, se on valmiiksi jo retkeilijöitten tuntema alue ja varmasti ansaitsee tämän kansallispuistostatuksen.

Retkeilyalueilla Metsähallitus harjoittaa huomattavasti tavanomaista kevyempää metsätaloutta, koska nimensä mukaisesti näillä alueilla virkistyspalveluitten mahdollistaminen on myös erittäin tärkeä tavoite.

16.28 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys uudesta laista Metsähallituksesta on eduskunnan käsittelyssä parhaillaan, ja siinä on nousut myös vahva huoli siitä, että Metsähallituksessa todella luodaan tällainen uusi tase. Se voi ihmisille kuulostaa tekniseltä asialta, mutta sen sisältö on aika pelottava. Ennen meillä on ollut selkeästi luonnonsuojeluun ohjattu tase, johon laitetaan se valtion maa- ja vesiomaisuus, jota vaalitaan tuleville sukupolville, josta eduskunta päättää, että sitä pidetään hyvässä kunnossa, se on luonnontilaisessa kunnossa, siellä ei tehdä taloustoimia, ja sitten on taloustase, jolla on tuottotavoite.

Nyt te olette luomassa tätä kolmatta tasetta, jossa Metsähallituksen johto, konsernin johto, voi tehdä siellä sitten erilaisia hyödyntämistoimenpiteitä, joista eduskunta ei pääse päättämään. Samoin te ehdotatte, että eduskunta ei enää jatkossa päättäisi vaan valtioneuvosto tämän luonnonsuojelutaseen ja tämän uuden kolmannen tason välisistä siirroista. Eduskunnan valta siitä, tehdäänkö Suomen metsille ja vesille outhoja myyntikauppoja, (Puhemies koputtaa) mitä niille tehdään, vähenee. Onko tämä oikein? Ovatko Suomen metsät ja vedet nyt kaupan?

16.29 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistelen, että joitain päiviä sitten tässä salissa esiintyi rauhoittava edustaja Niinistö, joka kyseli, miksi pitää pelotella ihmisiä. Miksi pitää pelotella ihmisiä, edustaja Niinistö? (Välihuutoja — Puhemies koputtaa)

Metsähallitus-lain uudistamisen yhteydessä Suomen valtio ja eduskunta edellyttävät Metsähallitukselta edelleen monipuolisesti palveluita yhteiskunnalle: taloudellista tuottoa meidän kaikkien menojemme katteeksi, luonnon monimuotoisuushyötyjä erityisesti suojelualueilla mutta myös talousmetsien käsittelyn yhteydessä, laajaa kattausta virkistyspalveluita ja muita sosiaalisia hyötyjä. Metsähallitus-lain yhteydessä halutaan myös varmistaa paikallisen äänen kuuluminen ja mahdollisuus ottaa monipuolisesti myös siellä paikallisen toiminnan tasolla erilaiset intressit huomioon. Kaikki tämä tulee säilymään riippumatta siitä, millä tilillä (Puhemies koputtaa) valtion omaisuus taseessa on.

16.30 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsähallitus-laissa, kuten sanoitte, on haluttu ottaa myös paikalliset huomioon, kun tehdään päätöksiä niistä alueista. Mutta hallitus on kuitenkin päättänyt siirtää pois ne pykälät, jotka liittyvät saamelaisen oikeuksiin osallistua omien maidensa käyttöön. Silloin kun eduskunnassa käsiteltiin

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

ILO-sopimus, joka on vielä pöydällä, vastustajat nimenomaan puhuivat siitä, että erityislainsäädännössä pitäisi ottaa nämä asiat huomioon. Mistä johtuu, että oikeusministeriö ja sitten hallitus ja maa- ja metsätalousministeriö — tai mikä se nyt on — ovat vaihtaneet kantaansa tässä asiassa? (Hälinää — Puhemies koputtaa)

16.31 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liittyen nyt tähän Metsähallitus-lakiin ja saamelaisiin noin ylipäätään käsitteäkseen saamelaisten asia on tällä hetkellä perustuslakivaliokunnan katsottavana, siis liittyen tähän Metsähallitus-lakiin. Näin olen ymmärtänyt. Saamelaiskysymys on ylipäätään liittyen ILO-sopimukseen ja saamelaiskäräjiin erittäin vaikea. Nyt se tilanne on tavallaan rauhoitettu mutta ei tietenkään ratkaistu. Minun toiveissani on se, että me pääsisimme tällä rauhoittamisella ja sillä pohdinnalla eteenpäin tässä asiassa. Minä olen käynyt siellä vierailulla. Olen kuullut nämä kannat ja tiedän, kuinka vaikea tämä on jo viime vaalikaudelta. Tätä saamelaiskysymystä pyritään nyt ihan rakentavassa hengessä ratkaisemaan. (Eva Biaudet: Metsähallitus-laista nimenomaan oli kysymys!)

16.32 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitus tuo esityksen, jota eduskunta alkaa käsitellä, on hedelmällisintä miettiä aina, mitä uutta se esitys tuo verrattuna vallitsevaan olotilaan. Saamelaisten asema ei tuon uuden lakiesityksen myötä heikkene verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön ja käytäntöön tipan tippaa — jopa himpun verran paranee, koska nuo uudet alueelliset neuvottelukunnat tuovat myös saamelaisten ääntä aiempaa laveammin kuultavaksi. Metsähallitus-lain uudistus on kestänyt monien monien hallitusten ajan. Siinä matkan varrella on nähty monia luonnoksia, mihin edustaja Biaudet viittasi. Mutta toistan: Metsähallitus-laki ja -esitys ei heikennä saamelaisten asemaa verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön ja käytäntöön.

16.33 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Suomessa on aina osattu ja osataan edelleenkin toimia metsässä ja luonnossa, ympäristössä kaikkia hyödyttävällä tavalla. Se on sopusoinnussa suojelun kanssa, virkistyskäytön kanssa, elinkeinotoiminnan kanssa, ja niin se on myöskin jatkossa, ja niin sen pitää ollakin. Hallituksella on erittäin hyvä linja biotalouden osalta, erittäin kunnianhimoiset tavoitteet, ehkä maailman kunnianhimoisimmat tavoitteet tässä suhteessa, ja sitä kohti meidän on mentävä. Muuta tietä ei ole, että Suomi pääsee fossiilitaloudesta kohti biotaloutta, kuin että me käytämme kestäväällä tavalla meidän luonnonvarojamme — kestäväällä tavalla meidän luonnonvarojamme.

Esitän kysymyksen ministeri Tiilikaiselle: EU tuo monenlaisia hankaluuksiakin tähän asiaan. Yksi sellainen on kestävyyskriteerit, jotka osittain ainakin joidenkin tietojen mukaan ovat ristiriidassa näiden isojen tavoitteiden kanssa. Mikä se tilanne tällä hetkellä kestävyyskriteereiden osalta on? Voimmeko me hyödyntää kestäväällä tavalla jatkossakin meidän luonnonvarojamme?

16.34 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin Euroopan unionin ilmastopolitiikan uudistamisen yhteydessä varmasti myös unionin tasolla arvioidaan biopolttoaineitten ja uusiutuvan energian kestävyyttä. Tässä itse asiassa teemme ministeri Rehnin kanssa erinomaista yhteistyötä, ja

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

asia kuuluu ensisijaisesti ministeri Rehnin vastuulle. Molemmat siitä keskustelimme ilmastokomissaari Cañeten kanssa hänen vieraillessaan täällä.

Mutta peruskysymys on se, että Suomessa olemme jo saavuttaneet käytännössä vuoden 2020 tavoitteet uusiutuvan energian osalta, ja hyvin suuri osa tästä uusiutuvan energian tuotannosta nojaa tavalla tai toisella metsästä lähtöisin olevaan raaka-aineeseen. Sahatukien sivutuotteena kuori ja puru muuttuvat energiaksi. Sellutehtaalla kuidun ja kartongin paperintuotannon yhteydessä suuri osa puuaineesta muuttuu energiaksi, (Puhemies koputtaa) ja myös metsistä kerättävän metsänhoidon sivutuotteen, energiapuun...

Puhemies Maria Lohela: Aika tulee nyt jo täyteen.

...täytyy samoilla periaatteilla voida olla myös energiana hyödynnettävä.

16.35 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tämän vaalikauden suurin esitys, jolla on vaikutuksia suomalaisen kansallisvarallisuuden, meidän valtion metsien, maiden ja vesien, käyttöön ja hoitoon.

Kilpailuneutraliteetti on toteutettava eli konkurssisuoja ja veroetu poistettava, mutta se ei edellytä metsätaloustoimintojen osakeyhtiöittämistä. Olisi ollut myös muita tapoja toteuttaa tämä kilpailuneutraliteetti.

Tämä esitys on sekava ja monitulkintainen. Johtamisjärjestelmissä on puutteita. Esimerkiksi Härmälä sanoi julkisuudessa, että tullaan näkemään vielä tapaus, jossa on Metsähallitus vastaan Metsähallitus -oikeudenkäyntejä. Miten käy maankäytön yhteensovittamisen alueilla, missä on matkailua, metsätaloutta, kaivannaisteollisuutta, poronhoitoa ja saamelaisia? Entä yhteiskunnalliset velvoitteet, miksi niitä ei voida kirjata koskemaan myös tätä perustettavaa osakeyhtiötä? Tämä laki on susi jo syntyessään. Mitä teette, jotta voitte kohentaa tämän lain sisältöä? (Jari Myllykoski: Kaatolupa!)

16.36 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ojala-Niemelä kyllä kuvaa herkullisella tavalla monenlaisia ongelmia ja epäilyjä, mutta valitettavasti ei ratkaisuja. Kuten sanoin, useitten hallituskausien ajan tätä lakia on valmisteltu ja nyt oli aika tuoda esitys eduskuntaan. Kuten aiemminkin olen todennut, ministerinä kunnioitan eduskuntaa ylimpänä lakia säättävänä elimenä ja olen erittäin myönteinen kaikille niille parannuksille kohtaan, mitä eduskunta pystyy tähän lakiin tekemään, jos sellaisia tulee.

Asia on eduskunnan käsissä. Toivon sille perusteellista ja huolellista käsittelyä. Olen omalta osaltani tehnyt esitystä laatiessa parhaani näitten monipuolisten vaateitten yhteensovittamiseksi kestävä metsätalouden, kestävä kehityksen hengessä.

Puhemies Maria Lohela: Viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.37 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Metsähallitus on yhteiskunnallisesti merkittävä toimija, se hallinnoi yhtä kolmasosaa maamme pinta-alasta, ja siksi yhteiskunnan ja eduskunnan ohjausta on syytä korostaa. On aivan aiheellista kysyä — enkä ole vielä vastausta saanut — ja kysynkin: mitä varten tuo kolmas tase Metsähallitukseen ollaan luomassa? Sanotaan, että sinne nyt siirretään yleisiä vesialueita, luontaistalousalueita, mutta niillä ei ole bisnespuolen tuottovaadetta, mutta jatkos-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

sa näistä tasesiirroista ei enää päättäisikään eduskunta vaan valtioneuvosto. Mitä tarkoitus-ta tämä palvelee?

Ja toisekseen, kun sanotte, että saamelaisten oikeudet eivät heikenny, minä kysyn, paranevatko ne. Tässä on ristiriitaa: kun katsotaan vaikka vesilakia, ympäristönsuojelulakia ja kaivoslakia, joissa on jo saamelaiskulttuurin heikentämiskieltopykälät, niin Metsähallitus-lakiin te ette niitä jostain syystä halua tuoda. Miksi?

16.38 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saamelaisten asema ei heikkene nykyiseen tilanteeseen verrattuna, kun olen useita kertoja todennut.

Mikä on syy tähän kolmijakoiseen tase-esitykseen? Syy on logiikka. Meillä on Metsähallituksessa peruspääoma, jolle asetetaan tuottovaatimus, ja eduskunta asettaa budjettikäsittelyn yhteydessä tulostavoitteen, jota näistä talousmetsistä haetaan. Meillä on valtion mailla alueita, joilla on selvä suojelurajoite: kansallispuistot, luonnonpuistot, muut suojelualueet. Ne kuuluvat omaan tase-eräänsä. Sen lisäksi meillä on tässä välissä alueita, joille ei aseteta tuottovaadetta mutta joilla ei ole myöskään laista tulevaa suojelurajoitetta. Tämä kolmijakaisuus on harvinaisen selkeä esitys.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys Yhdysvaltojen ilmavoimien laivuevierailusta Suomeen (Markus Mustajärvi vas)

Suullinen kysymys SKT 6/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Mustajärvi.

Keskustelu

16.39 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Viikolla julkistettiin tieto, että Yhdysvaltojen ilmavoimien kansalliskaartiyksikkö Oregonista tekee laivuevierailun Suomeen, ja yksikkö osallistuu myös rajat ylittävään harjoitustoimintaan yhdessä Suomen, Ruotsin ja Norjan kanssa.

Tuoreeltaan peräsimme puolustusvaliokunnassa tietoa sekä puolustusministeriltä että upseereilta, kenelle, keneltä ja milloin laivuevierailusta tuli kutsu ja aloite. Emme saaneet mitään vastausta, joten jätimme siitä kirjallisen kysymyksen asianomaisen ministerin vastattavaksi.

Onko arvoisalla ulkoministerillä tai jollain muulla hallituksen ministerillä kerrottavaa siitä, kuinka tämä asia eteni? Kutsuiko Suomi nämä hävittäjät Kuopioon vai Yhdysvallat?

16.40 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yleensä tietysti, kun näitä asioita kysellään, niin kysellään silloin, kun asianomainen ministeri on paikalla. Mutta vastaan silti. (Hälinää) Tästä asiasta on päätetty normaalin päätöksentekomenettelyn mukaisesti. TP-UTVA käsitteli ja linjasi Puolustusvoimien osallistumisesta kansainväliseen koulutus- ja harjoitustoimintaan 20. marraskuuta 2015. Ja aivan

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

niin kuin te kysyitte, niin informointia on ollut puolustusvaliokunnassa, ja siltä osin tietysti, kun se menee puolustusministerin piikkiin, niin tätä en tiedä, mitä siellä on kysytty ja käsitelty, mutta tietenkin kirjalliseen kysymykseen vastataan. Tämä on normaalisti mennyt kaiken sen tapaan. Meillä on tällä hetkellä, mikäli muistan oikein, harjoitustoimintaa 87 harjoitusta ilmeisesti vuodessa. Nämä menevät sillä lailla, (Puhemies: Aika!) että...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on, ministeri Soini, aika täynnä.

No, sitten jäi vastaamatta.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Mustajärvi esittää varmaankin toisen kysymyksen.

16.42 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on myöskin ulkopoliitiikkaa, ministeri Soini. Nimenomaan ulko- ja turvallisuuspolitiikassa sekä puolustuspolitiikassa on tapahtunut ja tapahtuu tavattoman paljon lyhyen ajan sisällä ja parhaillaan laaditaan muun muassa Nato-selvitystä. Asioitten arkaluontoisuudesta kertoo jotain se, että Ulkopoliittisen instituutin ohjelmajohtaja kiiruhti jo etukäteen varoittelemaan tahallisista väärinymmärryksistä liittyen tähän laivuevierailuun. Onko Suomen linjassa, ministeri Soini, tapahtunut muutos, kun tällaisia uusia avauksia putkahtelee julkisuuteen tämän tästä ilman, että eduskuntaa ja sen valiokuntia on asianmukaisesti informoitu? Ja olisiko syytä parantaa tiedonkulkua niin, että eduskunta näin tärkeistä asioista pysyy ajan tasalla?

16.42 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastataan heti alkuun, että ei tällä ole mitään tekemistä Naton kanssa. Ei Suomi ole tällä hetkellä hakemassa Nato-jäsenyyttä, eikä sitä meille olla myöskään lentokoneella tuomassa, edustaja Mustajärvi. (Naurua)

Puhemies Maria Lohela: Seuraava lisäkysymys, edustaja Arhinmäki.

16.43 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä on tietenkin ulkopoliittinen kysymys, ja te, ulkoministeri Soini, olette ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Kuten kerroitte, siellä on käsitelty sitä, että yhdysvaltalaisia koneita tulee harjoittelemaan Suomen ilmatilaan.

Edustaja Mustajärvi esitti hyvin yksinkertaisen kysymyksen, ja se varmasti käsiteltiin ulko- ja turvallisuuspoliittisessa valiokunnassa. Kumpi kutsui nämä Yhdysvaltain hävittäjät Suomen ilmatilaan — Suomi vai kutsuiko Yhdysvallat itse itsensä?

16.43 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näitä harjoituksia on 87 kappaletta, kun katsoin tässä. Koulutustoimintaa on edellisinä vuosina ollut 65 kappaletta. Mistä tämä lisäys johtuu, niin se tietysti johtuu siitä, että Suomi ja Ruotsi Nato-kumppaneina harjoittelevat yhteistyötä yhdessä. Siitähän tämä johtuu. Tuohon en valitettavasti pysty yksityiskohtaisesti vastaamaan tämän paremmin, koska tämä asia kuuluu puolustusministerille, mutta joka tapauksessa täysin selvää on se, että nämä harjoitustoiminnot yleensä menevät niin, että kriisinhallintakatsauksen yhteydessä osana kansainvälistä harjoitustoimintaa näistä tehdään luettelot ja päätetään sitten.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

16.45 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdysvallat on Suomen ilmavoimien tärkein kahdenvälinen kumppani. Näitä laivuevierailuja on ollut vuodesta 1997 alkaen. Tämä on aivan normaalia harjoitustoimintaa, jota, niin kuin ulkoministeri totesi, on kymmeniä vuosittain. Tämä laivuevierailu on suunniteltu yhdessä, kuten kaikki muutkin kahdenväliset yhteistoimintaharjoitukset. Tämä vierailu on osa Puolustusvoimain kansainvälistä harjoitustoimintaa tälle vuodelle. Niin kuin ulkoministeri totesi, tämä käsiteltiin TP-UTVAssa marraskuussa, ja puolustusvaliokuntaa ja ulkoasiainvaliokuntaa on tällä viikolla informoitu, ja käsittely valiokunnissa asiasta jatkuu.

16.45 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että Puolustusvoimien kansainvälinen harjoitustoiminta laajenee, (Timo Heinonen: Ehdottomasti!) ja on myös niin, ihan niin kuin tässä pääministeri totesi, että jo 20 vuotta ollaan harjoiteltu muun muassa amerikkalaisten kanssa, ja minun on hyvin vaikea ymmärtää, minkä takia siitä aina säännöllisin vuorovälein täällä tehdään isoa dramatiikkaa. Se on yhtä dramaattista kuin se, että roska-auto käy tyhjentämässä laatikon tuolta takapihalta. (Vasemmalta: Ohhoh!) Se on juuri yhtä dramaattista. USA on, ihan niin kuin tässä todettiin, meidän tärkein kumppanimme Ilmavoimien osalta, ja se, että me harjoittelemme yhdessä, on ihan normaalia. Jos siitä halutaan tehdä iso numero, niin siitä voidaan tehdä, mutta se on ihan turhaa.

Se, mikä sen sijaan on tärkeätä, on se, että meillä on tarpeeksi resursseja, voidaan kehittää meidän Ilmavoimien toimintaa ja sitä kautta vahvistaa kansallista puolustusta. Herra pääministeri, millä tavalla voitte nyt varmistaa, että Ilmavoimien resurssit ovat kunnossa, mitä tulee lentotunteihin ja muihin? Niin kuin tiedätte, olette antaneet Puolustusvoimille yhdellä kädellä rahaa mutta sitten vieneet toisella kädellä, ja olen hieman huolissani tästä.

16.46 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolustushallinto on niitä harvoja hallinnonaloja, jotka saavat lisää varoja, ja näin on myös tapahtunut. Myöskin viime vuonna lisäsimme nimenomaan lentotunteihin lisäbudjetissa varoja juuri varmistaksemme sen, että Puolustusvoimien suorituskyky Ilmavoimien osaltakin pysyy hyvällä tasolla.

16.47 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on ihan asiallinen hanke, ja sen vuoksi on tärkeää, että kaikkiin niihin kysymyksiin, joita asiaan liittyen esitetään, saadaan myöskin hyvin selvät vastaukset. Olennaista tietysti tässä asiassa on eräs ulottuvuus: kuka on tehnyt aloitteen. Siihen on saatava luonnollisesti vastaus. Ei se voi olla mikään hämärän peittoon jäävä asia, koska vastauksella loitonnetaan niitä epäilyjä, perusteettomia epäilyjä, joita asiaan sinänsä liittyy.

Arvoisa puhemies! Kysyn hallitukselta: eikö olisi perusteltua, että kun tasavallan presidentin johdolla hallituksen ulkoasiainvaliokunta on tehnyt päätöksen edessä olevien harjoitusten listasta, mitä tullaan tekemään nähtävissä olevassa tulevaisuudessa, niin voitaisiin luoda pelisäännöstö, jonka mukaan välittömästi eduskunnan asianomaiset elimet tulisivat informoiduiksi ja kuulluiksi? Jos siihen jää etäisyyttä, niin se tarjoaa vuodoille ja erilaiselle spekulatiolle aivan turhaa ilmapiiriä.

16.48 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kanerva, puolustusasiainvaliokunnan puheenjohtaja on täysin oikeassa. Näin pi-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

tää olla nimenomaan, että epäilyjä hälvennetään. Kaksi kertaa vuodessa osana kansainvälistä harjoitustoimintaa, osana kriisinhallintakatsausta, pitää tulla nämä luettelot, ja kun niitä harjoituksia, niin kuin mainitsin, nyt tulee 87, niitä oli 65, niin tämä on se tapa, millä ne tuodaan ja pitää tuoda eduskunnan esittelyyn ja käsittelyyn nimenomaan näissä asianomaisissa valiokunnissa. Tämä on aivan normaali menettely, että näin toimitaan. Näin toimitaan tästä eteenpäin.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä yksi kysymys tähän aiheeseen.

16.49 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harjoittelutoiminta jännittyneessä kansainvälisessä tilanteessa ei ole mikään läpihuutojuttu. Kaksi vuotta sitten Ukrainan kriisin alettua hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisessa valiokunnassa yhdessä tasavallan presidentin kanssa tehtiin se linjaus, että Suomi jatkaa osallistumista kansainväliseen harjoitustoimintaan Nato-maiden, muiden kanssa eikä jättäydy pois mistään sellaisesta, jossa olemme aikaisemmin olleet mukana ja joka täyttää meidän kriteerimme Suomen puolustukselle tulevasta hyödystä, mutta myös, että emme osallistu sellaiseen kansainväliseen harjoitustoimintaan, joka muuttuneessa tilanteessa on saanut toisen luonteen ja voidaan tulkita toisella lailla ja myöskin näyttää siltä, että Suomi olisi jollain tavoin perustavaa turvallisuuspoliittista linjaansa muuttanut.

Haluaisin varmistaa, että tämä linjaus on edelleenkin voimassa, ja toivon, että myös ministeri Soini voi kertoa, että ulkoministeri on itse käynyt lävitse tämän tältä osin, (Puhemies koputtaa) koska näin se on aikaisemminkin tehty.

16.50 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On luonnollista, että näin pitää olla, että toimintaympäristö vaikuttaa siihen. Toimintaympäristö on myös muuttunut siltäkin osin, että Suomen ja Ruotsin välistä puolustusyhteistyötä on päätetty syventää. Sillä on myös omalta osaltaan selkeitä vaikutuksia lähiympäristöömme ja siihen, miten muut alueen toimijat tämän mahdollisesti kokevat.

Myös tästä harjoitustoiminnasta, jota nyt tässä on, voi tietysti olla lisäarvoa tälle Suomi—Ruotsi-yhteistyölle ja muulle vastaavalle yhteistyölle, mutta kyllä sanon, edellinen ulkoministeri Tuomioja, että tämä teidän kantanne on aivan järkevä, ja meidän pitää tehdä politiikkaa ajassa ja ottaa nämä asiat tietysti huomioon — etenkin herkässä kansainvälisessä poliittisessa tilanteessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys Itämeren alueen turvallisuustilanteesta (Sari Essayah kd)

Suullinen kysymys SKT 7/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Essayah.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Keskustelu

16.51 **Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! On todellakin näin, niin kuin ulkoministeri mainitsi, että on herkkä ulkopoliittinen tilanne. Hyvälle ulkopoliitikalle on nyt varmastikin tarvetta, koska sekä Venäjä että Nato-maat ovat viime päivinä ilmoittaneet lisäävänsä sotilaallista läsnäoloa tässä meidän lähialueellamme. Venäjä on sijoittanut ilmatorjuntakalustoa ja on uudelleen järjestämässä joukkojansa tuolla läntisellä sotilasalueella, ja toisaalta Nato-maat ovat vastanneet ilmoittamalla sijoittavansa lisäjoukkoja muun muassa Baltiaan ja Puolaan. Myöskin Iso-Britannia ilmoitti juuri lähettävänsä viisi sota-alusta Itämerelle. Olisinkin kysynyt ulkoministeri Soinilta: Onko hallitus nyt keskustellut tästä kiristyneestä tilanteesta Itämerellä? Ja kun ensi viikolla on EU:n ulkoministereitten kokous, aiotteko nostaa siellä keskusteluun tämän Itämeren alueen kiristyneen tilanteen?

16.52 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Totta kai hallitus vastuullisesti seuraa kaikkea, mitä lähiympäristössä tapahtuu, ja siltä osin myöskin Euroopan tasolla yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan osana jatkuvasti mietitään näitä tilanteita. Myöskin on yksi iso asia ja sellainen yhteistoimintamalli kuin 28+2, jossa on Nato-maat, Suomi ja Ruotsi. Tällainen kokous on tulossa Varsovaan ensi kesänä, ja pitäisin erittäin tärkeänä myös sitä, että tätä Itämeren turvallisuustilannetta siellä käsitellään ja että Suomi ja Ruotsi ovat siellä mukana ja vaikuttamassa.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.53 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aikooko nyt Suomen hallitus olla sitten jollakin tavalla aloitteellinen siinä, että tämä sotilaallinen jännite nimenomaan Venäjän ja länsimaitten välillä näyttää nyt kiristyvän aivan tässä meidän lähialueellamme? Voiko Suomi olla nyt aloitteentekijänä?

16.53 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi toimii jatkuvasti sekä kansainvälisillä foorumeilla — YK:ssa, EU:ssa, yhteistyökumppanina ja Naton kumppanina — että myös kahdenvälisesti. Olen tavannut ulkoministeri Lavrovin noin neljän ja puolen kuukauden sisällä kolmesti. Tapasin USA:ssa presidentti Obaman turvallisuuspoliittisen erityisavustajan Susan Ricen, samoin apulaisulkoministeri Blinkenin. Ja kaikkialle vein viestiä siitä, että Suomen kannalta, Pohjolan kannalta ja kaikkien kannalta paras linja ja tavoite on se, että sotilaallinen tai muunkaanlainen jännite ei Itämeren alueella lisäännä, ja siltä osin kuin sellaisia riskejä on, meidän pitää kaikkilla näillä foorumeilla olla vaikuttamassa siinä niin itään kuin länteen. Tämä on hallituksen kirkas linja, ja tämä on muuten myös Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan pitkä linja, joka ei saa riippua siitä, (Puhemies koputtaa) kuka kulloinkin on hallituksessa tai oppositiossa.

16.54 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että tästä jännitteen noususta Itämerellä keskustellaan. Osittain se johtuu kansainvälisen tilanteen kärjistymisestä ja osittain sitten aseteknologian kehityksestä tällä alueella. Tietysti Nato ja

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Nato-maat vastaavat tähän omissa puitteissaan, harjoittelevat omaa toimintaansa myös artikla 5:n pohjalta.

Mutta ministeri Soini, te olette tullut tunnetuksi kovana EU-kriitikkona, ja nyt kuitenkin, kun katsoo Suomen tilannetta, EU:n solidaarisuuslauseke, jota muun muassa Ranska käytti tämän terroristi-iskun yhteydessä, on yksi niitä tukipilareita, joita meillä on turvallisuuspolitiikassamme. Miten näette tällä hetkellä ulkoministerinä tämän EU:n turvallisuusperiaatteen käytön? Pitäisikö EU:n solidaarisuuslauseketta jotenkin harjoitella? Pitäisikö meillä olla EU-maiden kanssa enemmän yhteistoimintaa tältä osin?

16.55 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Huomasin täällä salissa kyllä aika paljon muutakin EU-kriittisyyttä tämän kyselytunnin aikana. Mutta, edustaja Haavisto, olette aivan oikeassa siinä, että kyllä tämä avunantolauseke, joka tuli esiin erityisesti tämän Pariisin terrori-iskun jälkeen, on erittäin huomattava. On täysin selvää, että heti sen iskun jälkeen puolustusministerikokouksessa Ranskan puolustusministeri pyysi kaikilta apua ja kaikki EU-maat sitoutuivat — myös Suomi — auttamaan. Nyt me neuvottelemme siitä, miltä osin me voimme auttaa: onko se mahdollisesti jotain UNIFIL-operaation korjaamista, mahdollisesti jotain (Puhemies koputtaa) Erbil-operaatiota? Lentotunnit on jo annettu.

Eli tämä elää koko ajan. Totta kai on kansainvälistä yhteistyötä: Suomen pitää olla silloin auttamassa, kun on sen aika. (Puhemies koputtaa) Ikävä kyllä tässä maailmassa voi tulla semmoinenkin aika, että me (Puhemies koputtaa) olemme apua tarvitsemassa.

16.56 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä Itämeren alueen tilanne on todella huolestuttava. Siinä on aivan uusia elementtejä, jolloin molemmat osapuolet, länsi ja Venäjä, lisäävät joukkojaan ja asevoimiaan. Tämä ei näytä todellakaan hyvältä. Tässä tilanteessa olisi erittäin tärkeätä, että tulisi lisää signaaleja siitä, että Suomi ja Ruotsi voimakkaasti lisäävät nyt yhteistyötä. On tiedossa, että nämä neuvottelut ovat meneillään ja pyritään tekemään yhteistä puolustuspolitiikkaa, mutta tässä pitäisi aika paljon nopeammin päästä kyllä nyt näissä olosuhteissa eteenpäin.

16.57 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan varapuheenjohtaja on täysin oikeassa, ja juuri tästä syystä Suomen ja Ruotsin yhteistyötä voimakkaasti viedään eteenpäin myös siellä EU-tasolla. Meillä oli viime viikolla perjantaina puolustusministereiden ja ulkoministereiden yhteiskokous Euroopassa ja tapasin myös siinä yhteydessä Ruotsin puolustusministeri Hultqvistin. Kyllä tämä on ihan selvä asia, että tämä on omalta osaltaan myös se Suomen tapa kehittää meidän suorituskykyämme, tehdä yhteistyötä, ja tämä on myöskin pitkäaikainen, ymmärtääkseni suurta yhteisymmärrystä nauttiva linja, jonka kautta Suomi omalta osaltaan huolehtii omasta turvallisuudestaan mutta tuo omalta osaltaan myös vakautta sotilasliittoihin kuulumattomana yhteistyöllä tällä alueella.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

2.5. Suullinen kysymys Ahvenanmaan tuulivoimatuesta (Mats Löfström r)

Suullinen kysymys SKT 8/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ehditään ottaa vielä yksi kysymys ja vastaus. Edustaja Löfström.

Keskustelu

16.58 **Mats Löfström r:** Värderade fru talman! Viime viikko oli Ahvenanmaan maakunnalle synkkä viikko. Ensin Orkla-konserni ilmoitti varoittavansa kaikkia työntekijöitään Taffelin sipsitehtaalla yt-neuvotteluista ja harkitsevansa tämän suomalaisen kansallisaarteen siirtämistä Ruotsiin tai Latviaan. Seuraavana päivänä hallitus ilmoitti, että eduskunnan päättämä tuki tuulivoiman tuotannolle Ahvenanmaalle ei toteudu. Eduskunta hyväksyi äänin 149—35 viime vuoden maaliskuussa lain, jossa määritellään Ahvenanmaan tuulivoimatuen ehdot. Det rådde då en bred enighet om att stödet är till fördel för både Åland och Finland. Yksitoista kuukautta myöhemmin hallitus kuitenkin ilmoittaa yksipuolisesti, että lakia ei sovelleta, ja rikkoo valtion ja Ahvenanmaan maakunnan välillä tehdyn poliittisen sopimuksen. Pettymys Ahvenanmaalla on suuri. Kysyn, pääministeri Sipilä: kuinka hallitus on ajatellut rakentaa uudestaan luottamuksen Ahvenanmaan ja Suomen välillä?

16.59 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä tuulivoiman syöttötariffi on sulkeutumassa 1.1.2017, ja sen jälkeen ei ole mahdollista enää hakea tähän järjestelmään. Maakunta on ilmoittanut, että määrärajan noudattaminen ei ole ollut mahdollista, ja tässä on myöskin sitten meidän budjettimme tiukkuus tässä asiassa. Tästä olemme käyneet jatkuva vuorovaikutusta. Omalta osaltani voin vakuuttaa, että kaikki keinoin tulen rakentamaan yhteistyötä. Voin tässä kertoa teille, että olen sopinut jo tulevani Ahvenanmaalle kylään 8. päivä maaliskuuta, ja silloin pystymme keskustelemaan myöskin uusista positiivista asioista.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Rikokseen syyllistyneen ulkomaalaisen karkoittaminen

Kansalaisaloite KAA 4/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Keskustelu

17.02 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Vakavat rikokset herättävät aivan ymmärrettävästi suomalaisissa myös moraalista närkästystä. On myös ymmärrettävää, että kun hädänalaisia on paljon ja joudumme muutenkin valitsemaan, keitä pystymme auttamaan Suomessa, eivät ihmiset, jotka tuovat turvattomuutta tullessaan, voi olla jonon kärkipäässä.

En silti kannata aloitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä, koska aloitteen perusajatus näyttää toteutuvan jo nykyisessä lainsäädännössä. Arvostan kuitenkin sitä, että kansalaisaloite on jälleen saatu eduskuntaan asti.

Vihreät lähtevät nollatoleranssista väkivallan ja ihmisten seksuaaliseen itsemääräämisoikeuteen kajoamisen suhteen. Henkilökohtainen mielipiteeni on, että esimerkiksi raiskauksista tuomitaan Suomessa usein aivan liian kevyitä rangaistuksia.

Törkeät rikokset pitää ottaa huomioon myös karkotusperusteena. Ulkomaalaislainsäädäntö mahdollistaakin jo nyt ulkomaalaisten karkotukset lievempienkin rikosten (Hälinää — Puhemies koputtaa) kuin törkeiden perusteella ja vankeusrangaistuksen pituudesta riippumatta.

Mitä tulee turvapaikan saaneisiin, laki mahdollistaa henkilön aseman tarkastelun uudelleen ja lakkauttamisen, jos henkilö syyllistyy rikoksiin. Tämä koskee sekä pakolaisasemassa olevia että suojelun tai humanitaarisen suojelun asemassa olevia.

Jos asema lakkautetaan ja olosuhteet lähtömaassa muuttuvat, voidaan henkilö siis myös karkottaa. Esimerkiksi viime vuonna Suomi päätti karkottaa 90 ulkomaalaista rikosten takia. Karkotusehdotuksia tehtiin tätäkin enemmän.

Asiaan liittyvä sääntely vaihtelee sen mukaan, millä perustein oleskelulupa on myönnetty. Käytännön haasteita ovat usein esimerkiksi kohdemaan sekava tilanne tai valtioiden väliltä puuttuva palautussopimus.

Eräs seikka on kuitenkin pidettävä kirkaana mielessä: Suomi on oikeusvaltio, ja Suomi on sivistysvaltio. Suomessa emme kiduta ihmisiä emmekä tuomitse heitä kuolemaan missään olosuhteissa.

Siksi on johdonmukaista ja oikein, että emme myöskään lähetä ihmisiä Suomesta olosuhteisiin, joiden tiedämme johtavan kuolemaan ja kidutukseen jossain toisaalla. Tämä rajoittaa sitä, ketä voidaan karkottaa ja minne. Samasta syystä kansalaisaloitteessa väläytetyt karkotusautomaatit ovat ongelmallisia.

Vihreätkin ovat valmiita ottamaan Suomessa törkeään rikokseen syyllistyneen henkilön oleskeluluvan jatkoon tai mahdollisen karkotuksen automaattisesti harkittavaksi aina hänen vapauduttuaan. Harkinnan on kuitenkin aina perustuttava yksilölliseen suojelutarpeen tarkintaan.

Ajatus karkotusautomaatista sisältää riskin siitä, ettei tilannetta katsottaisi riittävän tarkasti. Paitsi että se ei olisi sivistysvaltiossa oikein, se voi johtaa myös kansainvälisen oikeuden vastaisiin tilanteisiin. Pienen Suomen etu kuitenkin on, että kansainvälisiä sopimuksia yleisesti maailmassa noudatetaan.

Käsittelyjä on joka tapauksessa syytä pyrkiä nopeuttamaan, oli kyse sitten karkotukseen tai turvapaikkaan liittyvästä tutkinnasta. Jotta näin voitaisiin tehdä, viranomaiset tarvitsevat riittävät resurssit.

Nyt monille on syntynyt sellainen kuva, ettei ihmisiä voisi tarvittaessa karkottaa. Osin sen vuoksi yli 54 000 ihmistäkin varmaan on tämän kansalaisaloitteen allekirjoittanut. La-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

kejamme voi olla tarpeen selkeyttää paitsi sisällöllisistä syistä myös siksi, että lakien sisältö olisi suomalaisille ymmärrettävämpi.

Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisaloite ei määrittele ulkomaalaista. Lakiehdotus koski siis kaikkia ulkomaalaisia. Tulkitsen aloitetta ja käytyä julkista keskustelua kuitenkin niin, että nyt puhutaan pääasiassa turvapaikanhakijoista. Turvapaikanhakijoiden tekemiksi epäilty rikokset ovat olleet paljon esillä julkisuudessa.

Lainsäätäjän näkökulmasta jokainen rikos on tuomittava, jotkut erityisen tuomittavia ja jokainen rikos on liikaa. On silti hyvä muistaa, että niin kammottavia rikoksia kuin esimerkiksi raiskaukset ovatkin, vain pieni osa turvapaikanhakijoista ja pakolaisista syyllistyy rikoksiin.

Rikoksiin syyllistyvät henkilöt mustaavat sen suuren enemmistön maineen, joka on tullut tänne hyvin aikein. Koko ryhmän tuomitseminen rikosentekijöiden vuoksi on aina yksiselitteisesti väärin.

On turvapaikanhakijoiden oma intressi, että rikokset käsitellään oikeudenmukaisesti ja tarkasti ja että syylliset voidaan eräin edellytyksin käännättää tai karkottaa. Usein pakolaisten omat yhteisöt ovatärkevimpiä tuomitsemaan rikolliset. He tietävät, että heidät kaikki leimataan herkästi, jos rikoksia tapahtuu.

Rangaistuksen uhka on tärkeä ja välttämätön väline rikosten ehkäisyssä. Mutta meidän kannattaa käyttää myös muita keinoja vähentää ja ennalta ehkäistä rikoksia. Näin toimimme myös, jos huomaamme, että joku kantaväestön ryhmä tekee rikoksia muita herkemmin. Kunkin ryhmän kohdalla on syytä kysyä, millä täsmätoimilla saamme siihen kuuluvat pidettyä kaidalla polulla.

Lopuksi haluan todeta, että rikoksista tuomitsevat Suomessa tuomioistuimet, eivät kansankäräjät tai verkkojulkaisut. Ei ole yksi eikä kaksi kertaa, kun esimerkiksi mediassa on esitetty turvapaikanhakijoiden tekemistä rikoksista epäilyjä, jotka ovat myöhemmin osoittautuneet täysin perusteettomiksi. Henkilö on syyllinen vasta, kun syyllisyys on toteen näytetty. Tuomiot sekä käännättäminen ja karkottaminen ovat käytössä jo nyt. Niiden määrittämisen on Suomessa perustuttava jatkossakin oikeusperiaatteisiin ja kansainvälisiin sopimuksiin.

17.07 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Parviainen toikin tuossa edeltävässä puheenvuorossa esiin näitä nykyisen lain mahdollisuuksia karkottamiseen, joten niihin en puutukaan sitten enempää, mutta pidättäydyn spekuloidasta näitten kansalaisaloitteen al-lekirjoittajien motiiveja.

Tämä on tärkeä aihe käsitellä, ja minä asetan sen ensin siihen kehykseen, että on yleinen ilmiö se, että maahanmuuttajataustaiset syyllistyvät rikoksiin moninkertaisesti useammin kuin kantaväestö suhteutettuna heidän määräänsä. Näin siis muissakin eurooppalaisissa maissa kuin pelkästään Suomessa.

Minä olen vuosia itse tehnyt maastakarkotustutkintaa ja -tehtäviä karkotus- ja maahan-tulokieltoesityksineen poliisissa ja siten tunnen tämän prosessin läpikotaisin. Ilahtuun, kun me jo keväällä saimme hallitusohjelmaan kirjauksen siitä, että rikoksiin syyllistyneiden ul-komaalaisten maastakarkotusprossia nopeutetaan. Itse maastakarkotusprosessihan on hy-vin monivaiheinen, sen yksityiskohtiin en tässä mene, mutta totean, että suurin viivästys prosessissa kohdistuu niin sanottuun loppuvaiheeseen eli siihen, että valitusoikeudet ja karkotuspäätösten täytäntöönpanokiellot viivästyttävät aktuaalista maasta poistamista.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Voin kertoa, että kun poliisi aloittaa maastakarkotusprosessin, juttu on lähtökohtaisesti jo hyvin vahva. Ja senkin haluan mainita vielä, että näitä juttuja oli sinä aikana, kun itse olin niissä tehtävissä — tietysti nytenkin — niin paljon kuin tutkijat niitä ehtivät valmistella ja tehdä. Tarkoitan sitä, ettei lähdetä kevein perustein kokeilemaan, saataisiinko tämä ihminen käännytettyä tai karkotettua. Korostan siis tässä prosessin nopeuttamisessa sitä, että karkotuspäätösten täytäntöönpano tulee mahdollistaa pikaisesti, vaikka henkilö valitaisi. Kannatan ensisijaisesti valitusten käsittelyjen nopeuttamista oikeuslaitoksissa — ja mieluiten siten, että hallinto-oikeustason ratkaisu olisi se ylin valitusaste käytännössäkin.

Ja sitten lopuksi haluaisin muistuttaa, että rikollisten maastakarkottamiseen liittyy maahantulokiellon määrääminen. Ja suurelta osin, rikoksesta riippuen, kiellon pituus vaihtelee 5, 10, 15 vuoden välillä tai toistaiseksi. Ja vuosia on ollut ongelmana tämä maahantulokiellon rikkominen. Ulkomaalaiset rikkovat maahantulokieltoa jopa useita kertoja kuukaudessa. Suomessa maahantulokiellon rikkomisesta seuraa maksimissaan vain sakkoa. Pohjoismaiden esimerkkien mukaisesti — ja 8.12. hallituksen turvapaikkapoliittisessa toimenpideohjelmassakin on mainittu se — yritetään nostaa tämän maahantulokiellon rikkomisen maksimirangaistus vankeuteen. Ja sitten minä näen, että vankeusrangaistuksen uhalla ja Pohjoismaiden esimerkkien mukaisesti vielä sillä, että rangaistus voitaisiin määrätä kärsittäväksi ulkomaalaisten kotimaassa, olisi vahva ennalta ehkäisevä vaikutus.

Arvoisa puhemies! Vielä tähän kansalaisaloitteeseen: siinä sinänsä on sellainen oikea henki, vaikka se ei nyt todellakaan täysin kohdistunut siihen ongelmien ytimeen, mikä näin käytännön maastakarkotusesityksiä ja -tehtäviä tehneenä näkökulmani on.

17.12 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Ensiksi täytyy lausua kiitokset kansalaisaloitteen tekijöille, sillä tämä aihe on hyvin tärkeä ja hyvin paljon myös tunteita herättävä sekä huolta herättävä kansalaisten keskuudessa. Siinä mielessä on hienoa, että saitte tämän asian eduskunnan käsittelyyn.

Eduskunnan tulee kyetä luomaan lakeja, jotka edistävät ennen kaikkea Suomen kansalaisten turvallisuutta. Tämä kansalaisaloite on tarpeen, jotta Suomi säilyisi turvallisena paikkana, jollainen se on tähän saakka ollut.

Ensiksi tärkeä asia: Ulkomaalaisten rikollisuutta Suomessa voidaan ehkäistä. Tärkeä keino on se, että täällä saavat suojelua vain todellisessa tarpeessa olevat. Heillä on hyvä motivaatio elää suomalaisten lakien mukaisesti. Maahanmuuttajien määrän rajoittaminen tarkoittaa myös parempia kotouttamismahdollisuuksia.

Arvoisa puhemies! Niin kauan kuin jatkamme Geneven ja Dublinin sopimusten eriskummallista tulkintaa, holtiton maahanmuutto ei tule, ikävä kyllä, loppumaan. Geneven sopimuksen henkenä on pelastaa vainottuja ihmisiä, kuten vainottuja, jotka joutuvat kidutettavaksi tai surmattavaksi. Turvapaikkamenettelyssä ei pitäisi olla kyse siitä, että sotatoimialueiden ihmisiä evakuoidaan tuhansien kilometrien päähän ja jätetään sinne, vaikka konflikti olisi ratkennut. Nykyinen tulkinta on vastuutonta resurssien käyttöä järjestelmän väärinkäyttäjien hyväksi. Sivutuotteena lahjoitamme tulovirrat ihmisalakuljettajille ja terroristeille.

Miksi tämä on niin tärkeä asia? Viime vuonna Suomesta haki kansainvälistä suojelua yhteensä 32 476 henkilöä. Suurimmat hakijamäärät tulivat Irakista, 20 485, Afganistanista, 5 214, ja Somaliasta, 1 981. Syyriasta, vaikka siitä paljon puhutaan, tuli vain 877 henkilöä. Vaikka tämä pakolaiskeskustelun päärooli on Syyriassa, sieltä saakka ei kuitenkaan Suomeen jostain syystä saavuta.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Mikäli oleskeluluvan päätöksiä tarkastellaan ilman rauenneita ja tutkimatta jätettyjä turvapaikkahakemuksia, käy ilmi, että Suomella on hyvin löysä linja oleskeluluvan myöntämisessä. Vuonna 2015 kaikista hakemuksista myönteisten oleskelulupapäätösten osuus oli 60 prosenttia. Päätöksistä siis vain 40 prosenttia oli kielteisiä. Erityisen suosivia päätökset ovat juuri niistä maista tulleita kohtaan, joista väestöä tulee eniten. Somalialaisten saama myönteisten turvapaikkapäätösten osuus oli 97 prosenttia. Irakilaisten kohdalla vastaava luku oli 85 ja Afganistanista tulleilla 72 prosenttia. Muissa Pohjoismaissa on olennaisesti tiukempi linja. Ruotsissa irakilaiset saivat myönteisen ratkaisun 58 prosentissa tapauksista, ja Tanskassa luku oli 38.

Viime syksystä saakka julkisuudessa on useasti toistettu erityisesti sisäministeri Orpon suulla, että noin 30 prosenttia turvapaikanhakijoista tulee saamaan oleskeluluvan Suomeen. Kuntia on pyydetty valmistautumaan vastaanottamaan 10 000 myönteisen päätöksen saanutta. Nykylinjalla siis todellinen riski on, että toteutuvat luvut ovat reilusti yli 10 000. Koomista kyllä, ennuste riippuu pitkälle siitä, kuinka suuri osa hakijoista laittaa hakemuksensa vapaaehtoisesti raukeamaan. Viime vuonna yksistään, 2015, irakilaisten osalta 3 186 hakemusta raukesi. Tänä vuonna luku tähän saakka on 918. Tämä tulee hyvin pitkälle määrittämään sen, kuinka paljon näistä jo viime vuonna yli 20 000 irakilaisesta tulee jäämään Suomeen. Siinä mielessä tämä 10 000:een varautuminen kunnissa voi olla liian varovainen arvio.

Arvoisa puhemies! Hallitus on poistamassa humanitääristä suojelua koskevan oleskeluluvan. Tämä on hyvä esimerkki oikeasta suunnasta. Humanitääristä suojelua koskevan oleskeluluvan edellytyksistä ei säädetä Euroopan unionin lainsäädännössä, ei myöskään pakolaissopimuksessa. Tämä on Suomen oma, kansallinen ratkaisu. Tämä ei kuitenkaan ratkaise siirtolaisongelmaa kuin nimeksi. Sisäministeriön kotisivujen mukaan humanitäärisen suojelun perusteella oleskelulupia on myönnetty hyvin vähän. Vuosina 2013 ja 2014 sen osuus on ollut noin 1 prosentti kansainvälistä suojelua saaneiden kokonaismäärästä.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijoiden mukaan siirtolaisaallolle ei näy loppua. Suomen pitää omatoimisesti muuttaa tulkintalinjaansa kansainvälisistä sopimuksista ja laittaa rajat kiinni. Meidän täytyy eduskunnassa myös keskustella näiden pakolaissopimusten, Geneven sopimusten ja muiden, uudelleentulkitsemisesta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan sanoa, että kannatan kansalaisaloitetta vakaviin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamisesta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen mukaan Lähi-idästä tai Pohjois-Afrikasta kotoisin oleva mies syyllistyy raiskaukseen 16 kertaa todennäköisemmin kuin kantaväestön suomenkielinen. Tämä luku on ikäväkioitu. Helsingissä niin sanotuista puskaraiskaajista kaikki yhtä lukuun ottamatta olivat ulkomaalaistaustaisia sekä viime että toissa vuonna.

Valitettavasti tämä ongelma ei ratkea pelkällä valistuksella ja koulutuksella. Tässä tilanteessa osoitamme välittämistä kaikkia Suomessa asuvia kohtaan, jos otamme lujan, käytännöllisen auktoriteetin. Ei riitä, että sanotaan, että jotain ei saa tehdä. Pahalla teolla pitää olla riittävät seuraukset. Lainsäädännön uskottavuus ja tiukka linja hyödyttävät ennen kaikkea niitä maahanmuuttajia, jotka elävät maassamme lainkuuliaisesti. Ei ole todellakaan hauskaa joutua kenenkään kuulemaan maanmiestensä tekemistä rikoksista harva se päivä. Tällainen uutisointi ei ole hyväksi. Kun otamme nyt tiukan linjan, emme kulje samaa polkua kuin länsinaapurimaamme Ruotsi, jossa kärsitään korkeista rikollisuusluvuisista. Suomi voi säilyä suomalaisena maana, jossa kantaväestö ja maahanmuuttajat viihtyvät ja elävät yhdessä lain mukaan.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Arvoisa puhemies! Suomen ulkomaalaislain mukaan jo nyt voidaan karkottaa ulkomaalainen, jos rikoksesta saisi vähintään vuoden vankeutta tai jos rikollisuus on toistuvaa. Tämä kansalaisaloite tekisi karkottamisesta ei ainoastaan optiota vaan myös lähtökohtaisen käytännön. Lisäksi on panostettava siihen, että karkotukset saadaan käytännössä toteutettua eikä muutoksen voimaa vesitetä kohtuuttoman tiukoilla tulkinnoilla vaarallisista alueista. On erittäin hyvä, että ulkoministeri ajaa tätä asiaa eteenpäin.

Kansalaisaloitteen kohdalla on saivarreltu myös muun muassa siitä, että se ehdottaa vakaviin rikoksiin syyllistyneiden karkottamista. Helppohan tästä saivartelukysymyksestä on päästä eroon. Vaihdetaan sana "vakava" sanaksi "törkeä", niin rikoslaista löytyy valmiiksi sellaiset listat, joissa törkeisiin rikoksiin syyllistyneet luetellaan. Lisäksi voidaan harkita eduskunnassa, kannattaisiko säädökseen sisällyttää lieviä rikoksia usein uusivat henkilöt, jotka tulisi myös karkottaa.

Arvoisa puhemies! Aivan tähän lopuksi haluan sanoa, että nopeasti muuttuvassa maailmassa vastuulliset päättäjät ajantasaistavat lakeja nopeasti. Mitä tulee tähän kansalaisaloitteeseen, se osoittaa vain kansalaisten vakavaa huolta omasta turvallisuudesta. Ei voi olla niin, että kansanedustajat eivät tunnista tätä aitoa huolta ja hätää. Tämä on lainsäädännöllinen ongelma. Tätä aloitetta ei pidä hylätä muutoseikkojen vuoksi, vaan sen käsittelyn tulee johtaa lainsäädännön tiukentamiseen. Kannatan siis tätä kansalaisaloitetta.

Puhemies Maria Lohela: Puheenvuorojen enimmäispituus on 10 minuuttia. — Edustaja Immonen seuraavaksi.

17.21 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Suomen vankilat ovat pullistelleet jo useiden vuosien ajan ulkomaalaisista vangeista. Ulkomaalaisten vankien määrä Suomen vankiloissa on kasvanut jo yli 20-kertaiseksi vuodesta 1992 tähän päivään. Ulkomaalaisten vankien määrä uhkaa kasvaa tulevaisuudessa entistä suuremmaksi, sillä tiedämme Eurooppaa parasta aikaa vavisuttavan turvapaikanhakijakriisin tuovan maahamme mukanaan paljon muitakin kuin pelkästään turvaa hakevia ihmisiä. Ei ole suomalaisten veronmaksajien etujen mukaista, että Suomen valtion toimesta perusteettomasti säilötään ja elätetään ulkomaalaista rikollista ainesta, jos heidät vaihtoehtoisesti voitaisiin karkottaa Suomesta.

Arvoisa puhemies! Nykyisin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamisessa ongelmat liittyvät suurelta osin siihen, että hallinto-oikeuksille sekä karkotuspäätöksiä tekeville viranomaisille on annettu liikaa tulkintavaltaa sen suhteen, voidaanko ulkomaalainen tiettyjen ehtojen täyttyessä karkottaa takaisin kotimaahansa. Ja liian usein hallinto-oikeudet kumoavatkin rikollisista ulkomaalaisista tehtyjä karkotuspäätöksiä. Lisäksi ongelmana on se, että osa karkotettavista joudutaan tuomaan takaisin ja päästämään Suomessa vapaaksi, jos heidän lähtömaansa ei suostu ottamaan heitä vastaan.

Jo nykyisin ulkomaalaislain 149 §:n mukaan maasta voidaan karkottaa ulkomaalainen, jonka on esimerkiksi todettu syyllistyneen rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään 1 vuosi vankeutta, taikka jonka on todettu syyllistyneen toistuvasti rikoksiin. Myös kansalaisaloitteessa linjataan, että vakaviin rikoksiin syyllistyneet maahanmuuttajat tulisi voida karkottaa pois Suomesta.

Ymmärrän kuitenkin sen, mitä tällä kansalaisaloitteella on haluttu ajaa takaa. Jotta kansalaisaloitteen todellinen tahto ja henki toteutuisi, yksi hyvä tapa muuttaa lakia olisi se, että nykyinen lain muotoilu "voidaan karkottaa" korvattaisiin muotoilulla "karkotetaan". Tällöin Maahanmuuttovirastolle, hallinto-oikeuksille ja karkotuspäätöksiä tekeville viran-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

omaisille ei jäisi enää harkinta- ja tulkintavaltaa tässä asiassa. Tämä olisi pieni mutta huomattava muutos lakiin, ja se vastaisi paremmin myös kansan yleistä oikeustajua.

Jos taas karkottaminen olisi mahdotonta siksi, että mikään maa ei suostu ottamaan karkotettavaa henkilöä vastaan, tulisi hänet pitää talteenotettuna, kunnes karkottaminen on mahdollista. Järkevää olisi myös se, että tilapäistä oleskelulupaa ei myönnettäisi lainkaan henkilölle, joka on määrätty karkotettavaksi ulkomaalaislain 149 §:n perusteella, vaan tällainen henkilö pidettäisiin talteenotettuna, kunnes maasta poistaminen voidaan panna täytäntöön.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevan kansalaisaloitteen henki on hyvä ja täysin oikea. Suomen valtion tehtävänä ei ole toimia ulkomaalaisten rikollisten turvasatamana vaan ennen kaikkea Suomen kansalaisten edun ajajana yhä epävakammaksi muuttuvassa maailmassa. Siksi haluankin kannustaa hallitusta ottamaan tämän kansalaisaloitteen mukaisen kansan tahdon huomioon hallituksen tarkastellessa tätäkin kohtaa ulkomaalaislainsäädännöstä ja ryhtymään toimenpiteisiin lain järkevöittämiseksi.

17.25 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tänään meillä on käsittelyssä kansalaisaloite jälleen kerran. Tällä kertaa aiheena on ulkomaalaisten rikoksentekijöitten karkottaminen. Ehkä tärkein viesti tästä aloitteesta on se, että se on aika voimakasta ajankuvaa vuosien 2015 ja 2016 Suomesta ja Euroopasta. Noin 54 000 suomalaista on kokenut pelon siitä, että maahamme muuttaneitten turvapaikanhakijoiden tai muuten tänne tulleitten henkilöitten rikokset voivat vaarantaa heidän perusturvallisuutensa. Se on sellainen viesti, joka pitää meidän kaikkien kansanedustajien yli puoluerajojen ja hallitus- ja oppositiorajojen ottaa vakavasti.

Tähän aloitteeseen kantaa ottamista vaikeuttaa se, että ehkäpä tämän aloitteen tekijät eivät ole aivan loppuun asti hioneet ja miettineet, kun he ovat tätä aloitetta tehneet. Täällä on monta sellaista aika isoakin muotoepäselvyyttä. Minusta ei voi sanoa niin, että tätä ei voisi hyväksyä sen takia, että tässä on pieniä muotoepäselvyyksiä. Tämä on hyvin keskeneräinen ja epäselvä ja paikoittain jopa aika sekava aloite. Muun muassa käsitteen "ulkomaalainen" määrittely on jäänyt tästä pois ja täällä puhutaan välillä vakavista rikoksista ja välillä ylipäänsä rikokseen syyllistyneistä ulkomaalaisista. Uskon, että nämä tekijät jo pelkästään johtavat siihen, että tätä aloitetta tällaisenaan ei voi hyväksyä.

Paljon käydään keskustelua siitä, mitenkä Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden, joilla ei ole meidän ulkomaalaislakimme ja meitä velvoittavien kansainvälisten sopimusten ja meidän perustuslakimme pohjalta oikeutta turvapaikkaan, palautus tulisi järjestää ja mitenkä henkilöt, jotka ovat syyllistyneet Suomessa rikoksiin, saisi pois maasta. Itse toivoisin, että harkittaisiin jatkossa sellaista lainsäädäntöä, että mikäli henkilön lähtömaa on edelleen vaarallinen ja henkilö voi siellä kokea vainoa mutta jos siinä lähellä on naapurimaa, jos maa A, josta henkilö on lähtöisin, on vaarallinen, niin jos naapurimaa B tai naapurimaa C on sellainen, missä tähän henkilöön ei kohdistu vainoa, voisiko hänet palauttaa sitten tähän valtioon. (Eva Biaudet: Sanoo varmaan tervetuloa!) — Niin, varmaan toivon, että siitä käydään keskustelua, ja tämä on hallitukselle semmoinen viesti, että käydään neuvottelua näitten naapurivaltioitten kohdalla.

Kuitenkin toivon, että kun tätäkin kansalaisaloitetta käsitellään ja mietitään, mitä tämä tarkoittaa, niin huomioidaan meidän perustuslakimme 9 §:ssä olevat toteamiset, missä aika kategorisesti kielletään karkottamasta Suomen kansalaista. Minä en tiedä, tarkoitetaanko tässä ulkomaalaisella Suomeen muuttanutta henkilöä, joka on voinut saada vaikka Suo-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

men kansalaisuuden. Tosiaan perustuslain 9 §:n 3 momentti tämän kieltää ja 4 momentissa todetaan, että ulkomaalaista ei saa karkottaa, luovuttaa tai palauttaa, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Nämä ovat minun mielestäni sellaisia tekijöitä, mitkä ovat ihan meidän oikeusjärjestyksemme perusteita. Meillä on ollut Suomen kansalaisen karkottamisen kieltö jo aivan sieltä vuodesta 1919, ihan meidän tasavallan perustajien ajoista lähtien. Myös yleisesti on hyväksytty tämä periaate Euroopassa, että henkilöä ei voi karkottaa sellaiseen maahan, missä häntä uhkaa epäinhimillinen kohtelu. Minusta siitä tekijästä tulee edelleenkin pitää kiinni ja tästä periaatteesta tulee pitää kiinni.

Haluan myös nostaa esille tässä tämän kansalaisaloitteen lähetekeskustelussa sen, että meillä aika kattavasti jo nykyinen ulkomaalaislaki mahdollistaa törkeisiin rikoksiin syylistyneitten henkilöitten karkottamisen. Siteeraan tässä nykyisen ulkomaalaislain 149 §:ää:

"Maasta karkottamisen perusteet

Maasta voidaan karkottaa oleskeluvalla oleskellut ulkomaalainen."

Muun muassa 2 kohdassa todetaan: "jonka on todettu syylistyneen rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään yksi vuosi vankeutta taikka jonka on todettu syylistyneen toistuvasti rikoksiin".

Samassa 149 §:ssä todetaan myös, että jos henkilö on vaaraksi tai jos henkilö on käyttäytymisellään osoittanut olevansa vaaraksi muiden turvallisuudelle tai Suomen kansallisuudelle, hänet voidaan karkottaa. Kyllä tähän huoleen on jo tartuttukin meidän lainsäädännössämme, ja totta kai toivon, että hallitus vielä tarkentaa ulkomaalaislakia tältä osin.

Arvoisa puhemies! Tämä on kansalaisaloite, jota käsitellään, ja kansalaisaloitejärjestelmään on varsin tuore meidän perustuslaissamme. Eilen me kävimme keskustelua tästä eräästä kansalaisaloitteesta, kansalaisaloitteesta sukupuolineutraalin avioliittolain hyväksymisestä, siitä johtuneista laeista. Tästäkin asiasta jälleen kerran äänestellään, ja ilmeisesti joku vastakansalaisaloite on liikkeellä. Ensi viikolla käsitellään kansalaisaloitetta nollatuntityösopimusten kieltämisestä. Sitten julkisuuden mukaan tällä hetkellä Suomessa kerätään sellaista kansalaisaloitetta, että eläkeindeksejäkin pitäisi jonkun aloitteen pohjalta muuttaa. Itse olen kyllä pikkuisen huolestunut siitä, onko tämä kansalaisaloitejärjestelmä toimiva ja onko se säädetty sellaiseksi, mitä on ajateltu. Minusta se on tarkoitettu vain harvoihin isoihin kysymyksiin käsiteltäväksi, ei pääasialliseksi lainsäädäntöinstrumentiksi.

Tämän kansalaisaloitteen, joka nyt on käsittelyssä, on allekirjoittanut noin 54 000 henkilöä. Tämä määrä, arvoisat kansanedustajat, on vain noin kymmenen Suomen kansanedustajan äänimäärää vastaava määrä tai reilun kymmenen äänimäärää vastaava määrä. Minua kokeneemmat kollegat tietävät, että kymmenen kansanedustajan lakialoitteella ei tule näin massiivista käsittelyä, mitä nämä kansalaisaloitteet tällä hetkellä saavat. Minusta suomalaisessa demokratiassa henkilöitten, jotka haluavat vaikuttaa ulkomaalaisten karkotukseen, jotka haluavat vaikuttaa avioliittolakiin tai haluavat vaikuttaa eläkeindeksiin, tulisi lähteä mukaan puolueitten toimintaan, yhdistysten toimintaan ja toimia näitten oikeitten vaikutuskanavien kautta eikä lähteä liikkeelle siitä, että kaikki yhteiskunnan epäkohdat ratkaistaan keräämällä nettipankkitunnuksilla nimiä internetissä. (Arto Satonen: Hyvä puhe!)

17.32 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähän hämmästelen edustaja Kurvisen tapaa siirtää keskustelu siihen, että kansalaisaloitteet eivät ole tarpeelli-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

sia, sillä tämän nimenomaan lisää kansanvaltaa, että kansalaiset saavat tänne eduskuntaan käsiteltäväksi sellaisia aiheita, mitä eduskunta ei tahdo käsitellä. Itsekin olen kyllä sitä mieltä, että jos tätä halutaan kehittää, niin miksei siirryttäisi suoraan vaikka suoraan kansanäänestykseen esimerkiksi Sveitsin mallin mukaan. Se sopisi minullekin.

Mutta en voi olla hämmästelemättä sitä, edustaja Kurvinen, miksi Suomessa rikokseen syyllistynyttä ei pidä karkottaa maahan, jossa kokee olevansa uhatta. Huomatkaa se, että ne eivät kaikki ole autenttisesti faktoja asioita. Pitääkö rikollisen saada asua Suomessa siitä huolimatta, vaikka hän toistuvasti syyllistyy vaikkapa lasten tai naisten pahoinpitelyyn tai raiskauksiin? Tästä on kysymys, että ihmiset haluavat turvallisuutta ja että me annamme semmoisen viestin, että maassa maan tavalla: jos täällä teet näin, niin joudut sinne mistä tulit riippumatta, millainen kohtalo siellä odottaa. Kyllä Suomessa on liian löyhä lainsäädäntö, jos me suojelemme rikollisia enemmän kuin uhreja.

17.34 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan vielä tarkentaa edustaja Niikolle, että minusta voisi olla hyvä, että jos henkilöä ei voi karkottaa lähtömaahansa, hänet palautettaisiin johonkin sen lähtömaan naapurimaahan, missä häntä ei uhkaa kuolemanrangaistus tai kidutus.

Mutta edustaja Niikolta on pakko kysyä: kun meillä on tälläkin hetkellä vastaanottokeskuksissa henkilöitä, joita on kidutettu työkonella, heiltä on katkottu raajoista osia, pitäisikö tällaiset henkilöt lähettää takaisin lähtömaihin kokemaan tätä kohtelua? Onko se se suomalainen yhteiskunta, mitä me täällä porukalla yritämme puolustaa, ja se arvoperusta, mitä me yritämme puolustaa?

17.34 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos henkilö syyllistyy törkeään rikokseen, niin ilman muuta sellainen henkilö pitää maasta poistaa. Ei se ole peruste, että hän mahdollisesti joutuu jossain muualla vainottavaksi. Miten tämä esimerkiksi toteutetaan, jos sinä olet vaikka Irakista tullut ja sinut haluttaisiin karkottaa tai siirtää vaikka Iraniin? Luuletko, että se kohtalo on siellä helpompaa? Siellä on oma lainsäädäntö, oma kulttuuri ja siellä kohdellaan rikollisia heidän lainsäädännön mukaan. En usko, että se uhka poistuu sillä, että me siirrämme sinne naapurimaahan jonkun henkilön, ja toisekseen, eivät he ota näitä vastaan.

Jos me emme löydä mitään muuta kompromissia, niin voitaisiinko sopia sitten siitä, kuten edustaja Immonen erinomaisesti sanoi, että ei päästetä heitä vapaaksi, jos he eivät voi palata sinne maahan? Istuvat niin kauan täällä vankilassa, kunnes se turvallinen paikka löytyy, minne heidät voidaan vapauttaa. Mutta kadullekaan heitä ei pidä vapaaksi päästää. Me emme voi vaarantaa lastemme ja kansalaistemme turvallisuutta sillä, että me annamme rikostekijöiden uusia rikoksiansa ja siitä ei seuraa käytännössä minkäänlaista rangaistusta. Tästä on kysymys, (Puhemies koputtaa) kun tämä kansalaisaloite on jätetty.

17.35 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kurviselle palauttamisesta toiseen, vaikka naapurimaahan: siinä sattuu olemaan sellainen pieni ongelma, että palauttaminen toimii siten, että siellä pitää olla myös joku vastaanottamassa. Ei voida vain dumpata johonkin maahan x. Se on se ongelma. Miksi nämä naapurimaat ottaisivat vastaan henkilön, jonka he kokevat uhaksi?

Edustaja Niikolle: sinänsä ymmärrän teidän taustallanne olevan huolen, mutta ajatus siitä, että me palauttaisimme minne tahansa, kuulostaa minusta, kuten puheessani totesin, si-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

vistysvaltioperiaatteen vastaiselta. Kuten sanoin, me emme Suomessa tuomitse ihmisiä kuolemaan. Me emme Suomessa harjoita kidutusta. Miksi me siis tekisimme niin, että me lähettäisimme ihmisiä kuolemaan tai kidutukseen?

Kysyisin myös sitä, kun te puhuitte siitä, että kun vankilasta vapautuu, niin ei saa päästää vapaaksi uusimaan rikoksiaan, koskeeko tämä teidän mielestänne myös suomalaisia, jotka ovat tehneet rikoksia. Miten me heihin suhtaudumme? Onko tästä tulkittavissa, että te kannatatte kuolemantuomiota?

17.36 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niikko toistuvasti puhuu siitä, että pitäisi toimia maassa maan tavalla. Mutta mikä on enemmän maan tapa kuin meidän perustuslakimme, meidän oikeusjärjestelmämme, meidän tapamme kohdella ihmisiä oikeudenmukaisesti: jos he tekevät rikoksia, niin heitä syytetään oikeuslaitoksessa ja niin edelleen. Mistä johtuu tämä halveksinta Suomen lakia ja Suomen perustuslakia kohtaan? Mielestäni se on hyvin "ei- maassa maan tavalla".

17.37 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyttén tämä keskustelu alkaa menemään sivuraiteille. (Välihuutoja)

Meillä varmasti suurin ongelma ei ole siinä, ettemmekö me saa näitä henkilöitä palautettua. Se ei ole varmasti se suurin ongelma, vaan suurin ongelma on siinä, että me emme tahdo palauttaa niitä henkilöitä, jotka eivät ole saaneet riittävän suurta tuomiota. Tämähän on kansalaisaloitteen ydin, että jos tuomio on mikä tahansa henkilöllä, joka ei nauti Suomessa kansalaisuutta, niin hänet palautetaan tai poistetaan maasta.

Mitä tulee sitten suomalaisten tekemiin rikoksiin, niin toki tästä keskusteltiin jo viime kautena, että onko meidän lainsäädäntömme liian löyhä, jos täällä eivät saa tuomiota toistuvasti vakavia rikoksia tehneet. Yleensä ne tuomiot ovat löyhiä mielestäni. Tämän johdosta tein viime kautena esimerkiksi lakialoitteen, jossa törkeisiin rikoksiin syyllistyneet eivät saisi automaattisesti minkään näköisiä lievennyksiä. Ensikertalaisuuspykälä on vanhan aikainen nyky-yhteiskunnassa, ja siitä voidaan aloittaa. Kiristetään lakeja sitten myös kaikkia Suomessa asuvia kohtaan näissä törkeissä rikoksissa.

Puhemies Maria Lohela: Muistutan arvon edustajia, että me puhumme nyt kuitenkin tästä kansalaisaloitteen sisällöstä. Tässä on vielä muutama pyydetty vastauspuheenvuoro.

17.38 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Parviainen toi hyvin esiin mielestäni sen, että meillä on jo lainsäädännössä keinot rikoksentekijöiden karkottamiseen.

Olisin vain tuonut yhden kokemuksen tähän asiaan, jonka edustaja Niikko otti esille, sen, että on helppo karkottaa. Olin ministeriaikana tekemisissä tällaisen asian kanssa, jossa Suomessa henkirikoksen tehnyt henkilö haluttiin palauttaa ja pyrittiin palauttamaan, ja kysymys oli maasta, jossa on kuolemanrangaistus. Silloin tämän maan asianomaiset viranomaiset nostivat tämän esiin, että se on tämän henkilön todennäköinen kohtalo. Mitä teemme siinä tapauksessa? Kyllä meillä on tietty vastuu myöskin siitä, jos olemme lähtökohtaisesti ja ideologiamme mukaan kuolemanrangaistuksen vastustajia. Jos meistä jokainen ihmiselämä on arvokas siitä huolimatta, että on jopa syyllistynyt rikokseen, uskomme vaikkapa ihmisen parantumisen mahdollisuuteen, niin kuin omasta lähtökohdastamme teemme, niin meidän täytyy nämä asiat myöskin ottaa tässä huomioon.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

17.39 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse haluan uskoa, että tämän kansalaisaloitteen 54 000 allekirjoittajaa eivät ole — toivottavasti — edustaja Niikon linjoilla. Itse lähtökohtaisesti (Mika Niikon välihuuto) suhtaudun tähän aloitteeseen ja tämän henkeen ihan myönteisesti. Ja tässä aloitteessa itse asiassa on kohta, jossa myös tuodaan esille tuo ajatus, että ulkomaalaistenkin oikeusturvasta on huolehdittava, se on kirjoitettu tännekin. Tuntuu siltä, että edustaja Niikko nyt vetää tässä mutkat suoriaksi ja itse asiassa tekee hallaa tälle sinänsä hyvälle tavoitteelle, että me voisimme nopeuttaa esimerkiksi näitä karkotuksia. Tässä vähän joutuu itsekkin miettimään, että haluanko edes edustaja Niikon kanssa olla samaa mieltä ja kannattamassa tätä lakialoitetta, jos tämäntasoinen keskustelu jatkuu.

17.40 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin vakuuttaa, että en käytä tähän enää sitten vastauspuheenvuoroja — ei tarvitse hätäillä. Haluan nyt vielä kirkastaa useammallekin edustajalle täällä, mitä tarkoitin.

Me voimme uskoa mitä vain: me voimme uskoa, että sen maa A:n, joka on vaarallinen jollekin henkilölle, naapurit eivät haluaisi tällaista palautussopimusta tehdä. Mutta minä en nyt halua tämmöisestä uskonasiasta puhua vaan annan ikään kuin toimeksiannon meidän hallitukselle, että neuvoteltaisiin näitten tiettyjen naapurimaitten kanssa vaikka Lähi-idässä ja katsottaisiin, olisiko se mahdollista.

Olen edustaja Niikon kanssa samaa mieltä siitä, että tällaista henkilön säilöönottoa, hänen vapautensa rajoittamista, jos hän on vaarallinen, pitäisi selvittää. Ilmeisesti Norjassa on hieman tämäntyyppinen järjestelmä. Ja minusta me olemme edustaja Niikon kanssa vähän niin kuin samalla asialla, mutta minä yritän löytää tapoja näitten palautusten ja karkotusten toteuttamiseen meidän perustuslain kanssa sopusoinnussa ja meitä velvoittavien ihmisoikeussopimusten kanssa sopusoinnussa.

Puhemies Maria Lohela: Vielä vastauspuheenvuorot, edustajat Elo, Häkkänen ja Niikko.

17.41 **Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen tyytyväinen tähän keskusteluun. Miksi? Siksi, että kansalaisaloitteen kautta on tuotu eduskunnan keskusteltavaksi ja käsiteltäväksi asia, joka kansalaisia kiistämättä kiinnostaa ja herättää tunteita, herättää huolta.

Otan yhden esimerkin siitä, mikä minusta tässä on se ongelma ja se, mitä meidän pitää pohtia. Saksassa Sankt Johannin pienessä kylässä on nyt huomattu, että siellä on pakolaismajoituksessa tällainen Isis-johtaja, joka on todistetusti omassa maassaan tehnyt kidutusta, teettänyt kuolemantuomioita ja tehnyt sellaisia tekoja, joita ei voida missään tapauksessa hyväksyä. Ja sitten herää se kysymys, että saako tällainen henkilö jäädä Saksaan tuomion saaneena vankilaan vai karkotetaanko hänet.

Nämä ovat niitä vaikeita kysymyksiä, joita meidän pitää käydä. Hän on kuitenkin tehnyt niitä tekoja, joita me kaikki tässä vastustamme. Tämä kansalaisaloite on sen takia hyvin tärkeä tuoda tänne käsittelyyn ja asianmukaisesti hoitaa.

17.42 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä kysymys on varmaan kevään yksi suurimpia kansalaisten huolenaiheita. Vaikka lukumäärällisesti ei välttämättä puhuta rikostilastoissa valtavan suurista määristä, tämä on huolen-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

aiheena ja myös moraalisesti yksi eduskunnan kärkipään kysymyksiä, kuinka tämä asia hoidetaan.

Samaan aikaan pitäisi pystyä muistamaan se, että Suomi pitää kiinni kaikista perustuslain oikeudenmukaisista oikeudenkäynneistä, tietyistä periaatteista rikosoikeusjärjestelmässä eli emme syyllisty itsekään tosiasiallisesti kidutukseen tai kuolemantuomioon liittyviin toimenpiteisiin. Mutta taas toisaalta meidän pitää tehostaa palautusjärjestelmää niin, että pystytään törkeisiin rikoksiin syyllistyneet ihmiset palauttamaan mahdollisimman tehokkaasti. Tässä tulee kyseeseen, että kuinka pystytään mahdollisimman tehokkaasti selvittämään, joutuuko ihminen siellä kotimaassaan ihan oikeasti tällaisen uhan alle. Tämä tulee olemaan se iso kysymys todennäköisesti tuhansien ihmisten osalta jossain vaiheessa.

17.44 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väännetään nyt rautalangasta tämä asia uudelleen, edustaja Heinonen. Täällä on kansalaisaloite, joka käsittelee rikokseen syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamista. (Eduskunnasta: Kyllä!) Itse sanoin, että kannatan tätä kansalaisaloitetta. En ottanut kantaa kuolemantuomioon millään muotoa. En puhunut sanaakaan kuolemantuomion kannattamisesta tai siitä, millä tavalla he hoitavat asiansa omassa maassaan, jos henkilö karkotetaan.

Olen Suomen parlamentin edustaja ja edustan Suomen kansaa ja ajan Suomen kansalaisten etua. Mielestäni on aika häpeällistä ruveta tällä perusteella ikään kuin pesemään kätensä pois semmoisesta kansalaisaloitteesta, jota ei edes halua kannattaa, edustaja Heinonen.

Kysymys on siitä, että jos palautusjärjestelmää parannetaan, niin me voimme saada parempia tuloksia. Saksahan on juuri muuttamassa lakeja niin, että jos siellä peräti jopa uhkaillaan virkamiehiä, niin ollaan valmiita karkottamaan maasta pois. Siellä tulee hyvin tiukka lainsäädäntö ainakin niiden lehtitietojen mukaan, mitä olen lukenut. Tähän suuntaan koko Eurooppa on menossa. Jäämmekö me Suomessa tällaiseen pehmeämpään linjaan siinä mielessä, että me emme uskalla mitään lakeja muuttaa?

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Elomaa ja sitten puhujalistaan.

17.45 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen otti esille kansalaisaloitteen tarpeellisuuden, ja siinä olen hänen kanssaan kyllä eri mieltä. Niikko puolusteli kansalaisaloitteen tarpeellisuutta, ja hän oli siinä oikeassa. Se on uusi tapa kansalaisten päästä esille ja ottaa asioita esille. Se on demokratiaa. On hyvä, että nämä kansalaisaloitteet käsitellään asiallisesti täällä eduskunnassa.

Tämä kyseessä oleva kansalaisaloite on todella tarpeellinen ja pääosin kyllä kannatettava.

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistaan.

17.46 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! (Ben Zyskiewicz: Hyvä alku! — Naurua) Itse toivon, että tällaisestakin asiasta voidaan puhua asiallisesti, kiihkottomasti, ollaan sitten puolesta taikka vastaan. Totesin tuohon edellä puhuneen edustajan — en mainitse nimeä, niin ei tule vastauspuheenvuoroa — puheenvuoroon, viittasin siihen, että tämän kansalaisaloitteenkaan tekijät eivät ole edellä puhuneen puhujan kannalla, että kaikissa tapauksissa, (Mika Niikko: Tarkoitatko minua?) välittämättä sii-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

tä, vaikka kuolemantuomio tai kidutus odottaisi, heidät palautettaisiin. Tässä kansalaisaloitteessa kuitenkin on lause, joka viittaa siihen, että se ei olisi automaatio. Sen takia halusin irtaantua edellä puhuneen edustajan puheenvuorosta.

Lähtökohtana kannatan tätä kansalaisaloitteen periaatetta. Suomi on maa, Suomen pitää olla maa, mihin rikolliset eivät ole tervetulleita. Suomen pitää olla maa, missä ei raiskata. Sitä ei Suomessa hyväksytä. Viestin pitää olla selkeä tänne tuleville, kaikille tänne pyrkiville, että Suomi on maa, missä raikausta ei hyväksytä. Viestin pitää olla minun mielestäni sama myös kantasuomalaisille raikaustenkin suhteen, ja siksi olen tehnyt tässä salissa lakialoitteen, jossa raikauksesta seuraisi aina ehdoton tuomio, ja se on lakivaliokunnan käsittelyssä. Toivon, että se sieltä vielä tänä keväänä eteenpäin saadaan.

Mitä sitten tulee rikokseen syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamiseen, niin jos rikos on tapahtunut kotimaassa eli lähtömaassa, karkotus on mahdollista. Mutta kyseenalaisia tilanteita syntyy vaikkapa Daesh-terroristijärjestön toimintaan osallistuneiden ihmisten keskuudessa, miten heidän kohdallaan toimitaan. Eli Daesh, siis Isil suomalaisessa mediassa.

Toisaalta sitten tilanteessa, missä ulkomaalainen — tai on sitten kyse ulkomaalaisesta turvapaikanhakijasta — raikaa Suomessa, karkotus ei olekaan enää automaattisesti mahdollinen, jos rikos tapahtuu täällä, ja tuomio on silloin todennäköistä niin, että tuohon karkotukseen ei edetä.

Itse olen sitä mieltä, että kyllä ulos pitää jättää tilanteet, missä selkeästi voidaan osoittaa, että rikollista odottaa kuolemantuomio tai selkeä kidutus. Sellaiset tilanteet ovat niitä, missä minun mielestäni meidänkin pitää kyllä kunnioittaa ulkomaalaisten oikeusturvaa ja myös ulkomaalaisten oikeusturvasta tulee huolehtia. Ajatus siitä, että tuomio voitaisiin suorittaa omassa kotimaassa, on hyvä ja kannatettava, mutta niissä on myös tuo sama oikeusturvakysymys.

Arvoisa puhemies! Julkisuudessa on ollut tapaus, jossa Tuuli-tytön murhaaja on vapautumassa. Olen käynyt tämän tapauksen läpi oman lakialoitteeni yhteydessä hieman toisesta tulokulmasta, mutta nyt tulemme siihen, että meillä pitää olla varmuus karkotuksen varmistamisesta. Eli kun rikollinen on vapautumassa, meillä pitää olla varmuus tämäntyyppisten rikollisten kohdalla, että heidät varmuudella saadaan maasta pois. Tuuli-tytön murha on ollut laajasti julkisuudessa, ja tämä kyseinen henkilö on syyllistynyt uusiin rikoksiin, julmiin rikoksiin, jopa lyhyillä vankilomillaan. Minun mielestäni sellaiselle ihmiselle ei ole sijaa Suomessa.

Aivan lopuksi valitusten käsittelyyn. Nykyinen hallitus on määrätietoisesti myös uudistanut näitä asioita ja hallitus on keventämässä tuomarien määrää. Jo ennen tätä nyt jo hallitsemattomaksikin kuvattua maahanmuuttotilannetta Euroopan unionin vapaa liikkuvuus lisäsi Suomeen tulevien ulkomaalaisten rikollistenkin määrää. Muutamia vuosia sitten Helsingin ulkomaalaispoliisin komisario Liisa Lintuluoto nosti tämän asian esille. Hän totesi, että karkotuspäätösten toimeenpanossa käy usein niin, että ne kestävät hyvin kauan, sillä päätöksistä valitetaan usein hallinto-oikeuteen eikä ihmistä voida karkottaa ennen kuin asia on hallinto-oikeudessa käsitelty. Lintuluoto totesi silloin, mitä itsekin kannatan, että meidän pitää miettiä vielä jonkinlaista muutosta tähän valitusoikeuteen. Jos henkilön valitusprosessi kestää vuoden, on mahdollista, että hän syyllistyy uusiin vakaviin rikoksiin, ehkä henkirikoksiin ja muihin rikoksiin, ja sen takia tässä asiassa pitää myös hallituksen toimia.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Loppuun kansalaisaloitteista yleisesti. Itse pidän kansalaisaloitejärjestelmää hyvänä ja kannatettavana, ja tälläkin kansalaisaloitteella on vankka suomalaisten tuki, mutta olen esittänyt myös sitä, että kansalaisaloitteen voisi niin sanotusti ei-allekirjoittaa. Meillä on syntymässä nyt eduskuntaan järjestelmä, missä kansalaisaloitteen vastakansalaisaloite on tulossa ja sen perään ehkä sitten taas uusi kansalaisaloite, ja tämä ei ole varmastikaan tämän järjestelmän tarkoitus. Silloin voisi olla hyvä, että kansalaisaloitteessa voisi olla myös ei-allekirjoitus, vaikka itse uskon, että peruslähtökohdiltaan tämän kansalaisaloitteen meistä valtaosa pystyy allekirjoittamaan.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Orpo, enintään 5 minuuttia.

17.52 Sisäministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Halusin kuunnella tätä keskustelua, koska kyseessä on instituutio nimeltä kansalaisaloite. Silloin sen ensimmäinen foorumi on tämä sali, joka käy lähetekeskustelua. Hallituksen osalta mahdollisesti käynnistyy lainvalmisteluhankkeita, mutta ennen kaikkea mielestäni oleellista on tämä käytävä keskustelu, jossa tämäkin aloite on osoittanut tärkeytensä — ajan-kohtainen asia ja kansalaisten kannalta iso kysymys.

Tässä on mielestäni kaksi taustaa, miksi tämä aloite on täällä. Ensimmäinen on se, että nykyiset käytäntömme tuntuvat kovin monesta suomalaisesta maalaisjärjen vastaisilta, eli jos syyllistyy rikoksiin, sillä ei ole vaikutusta — suoraa vaikutusta, näyttävää vaikutusta — turvapaikkapäätökseen, tai toisaalta se ei vaikuta niin vahvasti kuin haluttaisiin siihen, että voidaan rikoksiin syyllistyneet karkottaa maasta. Toisaalta tämä aloite kertoo kansalaisten huolesta yleisestä turvallisuudesta. Meidän on ihan turha mennä karkuun sitä tosiasiaa, että suomalaiset kokevat laajamittaisen maahanmuuton myötä, että heidän turvallisuustilanteensa on heikentynyt. Siksi tämä aloite pitää ottaa vakavasti, ja siksi hallituksen on omalta osaltaan toimittava riippumatta siitä, miten tämä aloite itsessään eduskuntakäsittelyssä etenee.

Täytyy lähteä siitä tosiasiasta, että viranomaisten ja hallituksen — edelleen poliisin, rajanviranomaisten ja maahanmuuttoviranomaisten — tulee noudattaa lakia ja kansainvälisiä sopimuksia, joihin Suomi on sitoutunut. Meitä sitovat tässä koko ympäristössä kansainväliset sopimukset, EU-lainsäädäntö, kotimainen lainsäädäntö. Tämä on se kehikko, jossa me toimimme. Jos ja kun haluamme — jatkuvasti tehdään muutoksia — niin meidän pitää arvioida se, mikä on Suomen hallituksen käsissä: kansallinen lainsäädäntömme, josta olemme jo hallitusohjelmaan kirjanneet, että me teemme siihen tiukennuksia tai nopeutamme törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden poistamista maasta. Tämä asia on liikkeellä. Tätä lakia on vielä hallituksen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman yhteydessä kiirehdyt-ty niin, että — se on vaikea hanke — me pyrimme siihen, että se on heti alkuvuodesta 17 eduskunnan käsittelyssä, ja lupaan selvittää, onko sitä mahdollista vielä tästäkin nopeuttaa.

Toinen foorumi, jolla mielestäni voidaan vaikuttaa meidän toimintaympäristöömme — ja uskoisin, että tasavallan presidenttikin tarkoitti nimenomaan sitä — on Euroopan unioni. Euroopan unioni luo niin laajoilta osin meidän säännösympäristömme, toimintaympäristömme, että myöskin Euroopan unionin pitää tässä muuttuneessa maailmantilanteessa miettiä tätä turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan lainsäädäntökokonaisuutta ja olla myös valmis tekemään uudistuksia, jotka ovat välttämättömiä. Me olemme uudistamassa Dublin-järjestelmää. Siihen liittyy oma problematiikkansa, mutta se otsikko kertoo mielestäni sen, että meidän täytyy uudistaa turvapaikkajärjestelmäämme Euroopassa. Se ei toimi

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

tällä hetkellä. Meidän täytyy miettiä meidän eurooppalaista lainsäädäntöämme, joka määrittelee ne prosessit, miten asioita käsitellään, kun olemme sen tilanteen edessä, että turvapaikanhakijoiden määrä Eurooppaan ja Suomeen on moninkertainen.

No, edelleen palaan kotimaahan. Se, mitä myöskin voimme tehdä ja olemme tehneet, on se, että jos turvapaikanhakija syyllistyy Suomessa rikoksiin, niin sillä on joka tapauksessa vaikutusta niin, että me voimme ottaa ja otamme tällaisen henkilön hakemuksen käsitteilyyn nopeutetusti, niin sanotusti pinon pohjalta tai keskeltä päällimmäiseksi — etenkin siinä tapauksessa, että hakemus on ilmeisen perusteeton — niin että saadaan nopeasti ratkaisu tehtyä. Jos eivät täyty nämä kansainvälisen suojelun kriteerit, jolloin siis ainoastaan törkeä rikos voi vaikuttaa niin, että karkotetaan, silloin, jos on nämä alemmat suojelutarpeet, toissijainen suojelu tai humanitäärinen suojelu, näillä rikoksilla on jo heti vaikutusta ja ne voidaan silloin panna käytäntöön. Eli tämän me voimme tehdä.

Sitten meillä on tämä yleisen turvallisuuden kokonaisuus, jossa me työskentelemme. Minä haluaisin korostaa — myöskin edustaja Niikolle — että hallituspuolueet ovat yhteistuumin tehneet 80 kohdan ohjelman, jossa on paljon yleiseen turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä, näihin asioihin liittyviä kysymyksiä, ja hallitus varmasti työskentelee koko ajan tässä yhdessä.

Ja viimeiseksi, jos puhemies sallii, sanoisin muutaman sanan vielä näistä luvuista, kun ne ovat olleet tänä päivänä syystä tai toisesta niin kovasti esillä. Eli kuinka moni todennäköisesti tulee Suomesta saamaan turvapaikan? Ensinnäkään me emme voi tietää kuin todennäköisyyden, koska tällä hetkellä ja tästä oikeasti eteenpäin, tulevana viikkoina, kuukausina, käsitellään sen suuren pääjoukon turvapaikkahakemuksia, joka on saapunut viime syksystä lähtien Suomeen. Me olemme sen jälkeen hallituksen toimesta kiristäneet kriteerejä, mutta ennen kaikkea kun Maahanmuuttovirasto on tehnyt nämä turvallisuusselvitykset Somaliassa, Afganistanissa, Irakissa, niin ne ovat käytännössä kiristäneet meidän kriteerejämme. Me tulemme vasta tulevana viikkoina, kuukausina päätöksenteon myötä oikeasti näkemään, miten ne vaikuttavat.

Ja jos katsotaan tämän päivän prosentit, me olemme viime vuoden alusta tähän päivään mennessä tulleiden käsiteltyjen turvapaikkahakemusten osalta tilanteessa, jossa myönteisiä päätöksiä on 24,5 prosenttia, 2 324, kielteisiä päätöksiä 1 500, perusteettomia eli pääasiassa Dublin-tapauksia 1 571 ja rauenneita 4 100. Jos lasketaan yhteen vain kielteiset ja myönteiset, niin voidaan saada isoja prosenttilukuja myönteisten osalta. Jos katsomme koko määrän, niin prosentti on 24 myönteisissä. Näitä lukuja voi pyörittää, niistä voi löytää erilaisia totuuksia, mutta totuus on se, että lopulliset luvut siitä, kuinka moni Suomessa turvapaikan saa, me näemme, kun nämä yksilöllisesti on käsitelty. Kriteerit ovat tiukentuneet, enkä allekirjoita sitä, että meillä olisi paljon löysemmät kriteerit kuin muissa Pohjoismaissa tai Euroopassa. Mutta nämä ovat asioita, joista olemme todenneet hallituksen kesken, että me seuraamme niitä, vertaamme suomalaista maahanmuuttopolitiikkaa ja sen kriteereitä ja toimintamuotoja koko ajan eri maihin, ennen kaikkea muihin Pohjoismaihin, ja olemme päättäneet, että pidämme meidän politiikkamme ja kriteeristömme tällä tasolla. Eli toivon malttia tähän prosenttikeskusteluun.

Mitä vielä tulee tähän kansalaisaloitteeseen, niin haluan toistaa sen, että ymmärrän sen tarpeellisuuden nimenomaan siitä lähtökohdasta, että ihmiset ovat huolissaan yleisestä turvallisuudesta ja että tässä meidän käytännössämme on maalaisjärjen vastaisia piirteitä, mutta me korjaamme niitä koko ajan. Siksi me olemme tänne tulleet valituiksi.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Nyt taitaa olla halua käydä debattia tässä, eli avataan se.

18.00 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti niin, että kun ihmisiä tulee tänne hakemaan turvaa ja monilla on siihen myös perusteltu syy, niin sitten, kun joku sellainen henkilö, joka on tullut hakemaan turvaa, syyllistyy rikokseen, sitä on aika vaikea käsittää, kun tänne on tultu turvaa hakemaan. Eli siinä mielessä ymmärtää sen, että turvallisuudentunteen osalta nämä asiat kansalaisia puhuttavat. Mutta minusta on erittäin johdonmukaisesti johdettu nyt sitä, mitä maahanmuuttopolitiikassa on tehty ja mikä näissä olosuhteissa on ollut mahdollista. Hallituksen tekemät linjaukset sisäministerin johdolla ovat olleet hyvin yksiselitteisiä. Me olemme seuranneet pohjoismaista kehitystä, ja me olemme johdonmukaisesti kantaneet vastuuta siitä tilanteesta, missä me olemme, ja toivon, että niin mennään myös jatkossa eteenpäin.

18.01 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen pitänyt sitä aina tervetulleena, että sisäministeri on suoraan sanonut, että todennäköisesti kaksi kolmasosaa, jopa ehkä enemmänkin näistä turvapaikanhakijoista, on niin sanotusti perusteettomia. Tosin se tarkoittaa sitä, että se asettaa tänä vuonna hallitukselle myös aika kovan tulostavastuun, jos näin voi sanoa. Kansalaiset sitten odottavat, että se, mitä sisäministeri, ja moni muukin tietysti, tältä osin on julkisuudessa sanonut, myös toteutuu.

Haluaisin kysyä sisäministeriltä vielä tähän liittyen kysymyksen. Kun Syyrian tilanne on tässä viime aikoina eskaloitunut — Turkin ja Syyrian rajalla odottaa noin 50 000 ihmistä pääsyä Turkkiin, nämä ihmiset ovat paenneet selvästi vainoa mutta todellakin ovat siellä rajalla vielä — kysyisin, miten Suomi on varautunut siihen, että Syyrian kiihtyvä sota lisää turvapaikanhakijavirtaa myös Suomeen, muistaen, että rikollistakin ainesta valitettavasti tämän virran mukana tulee.

18.02 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ensinnäkin ministerille hyvin perustellusta puheenvuorosta. Mutta jos mennään takaisin tähän itse kansalaisaloitteeseen, niin meillä on jo nyt lainsäädännössä hyvin laajat valtuudet siihen, miten näitä ihmisiä, jotka ovat täällä rikoksiin syyllistyneet, voidaan sitten karkottaa. Se suurempi ongelma käsittääkseni liittyy nimenomaan tähän karkotusprosessiin, ja siihenhän ministeri viittasikin, että millä tavalla tätä karkotusprosessia saataisiin tehostettua, kun tämä itse prosessi kestää muistaakseni keskimäärin 3 vuotta. Millä tätä saataisiin nopeutettua? Tästä olisinkin pyytänyt, että ministeri vähän enemmän avaisi tätä konkretiaa, sitä, mitä siellä ollaan tekemässä. Käsittääkseni oikeusministeriöstä on tulossa tähän jotain uusia avauksia, mutta tämä olisi syytä käydä läpi, koska se varmasti jo antaisi sitä luottamusta kansalaistenkin keskuudessa siihen, että näihin prosesseihin kun lähdetään, ne tutkitaan nopeasti ja sen jälkeen sitten tehdään mahdolliset päätökset siitä, karkotetaanko vai ei.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Muutama vastauspuheenvuoro vielä, ja sen jälkeen ministeri vastaa.

18.03 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerin puheenvuorosta, joka otti esille tätä vähän laajempaa kehystä, mitä Euroopan unioni on tekemässä. Tietysti tärkeintä on, että saamme siellä kriisialueella, Syyriassa, Somaliassa,

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

kriisit päättymään, ja siihen voimme vaikuttaa. Toinen on se, että saamme näiden kauttakulkumaiden tilanteen rauhoittumaan: tuemme Turkia ja pyrimme saamaan Libyassa aikaan tilanteen, jolloin Libya ei olisi tällainen kauttakulkumaa enää. Mutta silloin huomio kiinnittyy näihin ensimmäisiin vastaanottajamaihin Euroopassa, Kreikkaan ja Italiaan, ja huomaisin, että komissio oli kovistellut myöskin Kreikkaa siitä, että sormenjälkien ottaminen, henkilöiden tunnistaminen pitäisi siellä saada vielä nykyistä tehokkaammaksi. Kysymykseni on: Kuinka paljon voimme Euroopan unionin puitteissa lisätä tätä ensimmäisen vastaanottajamaan tehokkuutta näissä, että sieltä ei tulisi ihmisiä tunnistamatta lävitse? Silloin saisimme tietysti sotarikolliset ja muutkin rikolliset siellä jo kiinni ja saisimme tämän eurooppalaisen järjestelmän toimimaan järkevästi. Nyt tavallaan ihmisiä tulee tunnistamatta myöskin tänne pohjoiseen.

18.04 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri lupasi sujuvoittaa ja nopeuttaa näitä karkottamisia. Olen tarjonnut konkreettista ehdotusta aikaisemmin oikeusministerille, ja nyt uudistan tarjoukseni myös sisäministerille. Nykysysteemissä poliisi virkavastuulla tekee Maahanmuuttovirastolle ehdotuksen rikokseen syylistyneen ulkomaalaisen karkottamisesta. Maahanmuuttovirasto virkavastuulla tekee karkottamispäätöksen. Sen jälkeen tällä ulkomaalaisella on oikeus valittaa Maahanmuuttoviraston päätöksestä hallinto-oikeuteen, niin kuin asiaan kuuluukin. Mutta sen jälkeen vielä on mahdollisuus valitusluvan kautta päästä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämä porras on täysin tarpeeton. Vaikka sanotaan, että "niin niin, mutta se vaatii valitusluvan", niin myös sen valitusluvan käsittely siellä korkeimmassa hallinto-oikeudessa vaatii asiaan paneutumista ja vie näiden tuomareiden aikaa ja tarmoa. Toisin sanoen: valituskielto hallinto-oikeudesta eteenpäin olisi nyt konkreettinen ja nopeasti tehtävissä oleva ratkaisu. Esitys voitaisiin antaa jo kuukauden päästä.

18.06 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni edustaja Elo kiinnitti huomiota erittäin tärkeään asiaan tässä äsken puheenvuorossaan, eli tämä konflikti ja kriisi Syyriassa ei vielä ole ohi, eli suojelun ja avun tarpeessa olevien ihmisten määrä ei ole vähenemään päin, vaan on edelleen valtava joukko ihmisiä, jotka ovat kansainvälisen suojelun tarpeessa. Miten me olemme varautuneet tähän? Miten me aiomme näiden ihmisten kansainvälisen suojelun tarpeesta huolehtia? Tässä on käyty paljon keskustelua suomalaisten kansalaisten oikeustajusta, ja minä olen ainakin itse huomannut, että kansalaiset usein ottavat yhteyttä juuri siitä syystä, että haluavat auttaa hädässä olevia naisia ja lapsia ennen kaikkea. Nyt hallitus tulee esittämään muun muassa perheenyhdistämiskriteerien tiukentamista, joka tulee siis vaikeuttamaan juurikin hädässä olevien naisten ja lasten pääsemistä turvaan tänne. Mikä on ministerin näkemys tästä?

18.07 Ari Jalonon ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on todellakin tämä realiteetti, että rauha ei ole saapunut tuolle alueelle ja tuskin hetkeen saapuukaan, joten tämä vallitseva tilanne Suomessa jatkuu, ja vaikka hallitus tekee sinänsä lähtökohtaisesti oikeita asioita, niin tämä on, voisiko sanoa, tuskaisen hidasta, ja tämä kansalaisaloite on oikeastaan merkki siitä, että kansa haluaa tehokkaampia toimenpiteitä. Kysyisin: mitä toimenpiteitä hallitus aikoo tehdä tiukentaakseen tätä tilannetta ja nopeuttaakseen tätä tilannetta esimerkiksi Zyskowiczin esittämällä tavalla?

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustajat Tolvanen ja Hongisto ja sen jälkeen ministerin puheenvuoro, ja sitten jatkamme keskustelua. Nyt edustaja Tolvanen.

18.08 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan takaisin tähän kansalaisaloitteeseen. Kansalaisaloitehan on arvokas systeemi, jonka olemme luoneet tänne, ja sitä pitää kunnioittaa, ja näillä ihmisillä, jotka tämän aloitteen ovat tehneet, on ollut huoli.

Haluan kiittää heti alkuun, että ministeri oikaisi noita lukuja, joita nyt on julkisuuteen tähän levinnyt, että saadaan oikeat todennäköisyyshuut. Mutta haluan kiittää ministeriä myös siitä, että hän on ryhtynyt hallitusohjelman mukaisiin toimenpiteisiin vakavaan tai toistuvasti rikokseen syyllistyneen sekä yhteiskunnalle turvallisuuden vaarantavan henkilön, ei-suomalaisen, ei- Suomen kansalaisen, poistamiseksi maasta, että hallitukselta tulee esitys, kiitän siitä. Näitä prosesseja tiedän oikeusministeriössä nopeutettavan, se on hieno juttu.

Mutta kysyisin nyt näistä takaisinottosopimuksista. Onko teillä tietoa — tietysti se on enemmän ulkoministerin tehtävää — että kun on tiettyjä maita, jotka eivät rikoksenteikijää, oikeudessa tuomittua rikoksenteikijää, suostu ottamaan takaisin, ovatko nämä neuvottelut edenneet tiettyjen maiden kanssa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustajat, pyrin antamaan vastauspuheenvuoron tietystikin, jos on kysymys valiokunnan puheenjohtajasta tai jaoston puheenjohtajasta, mahdollisuuksien mukaan aina priorisoiden häntä. Jos taas samasta eduskuntaryhmästä tulee useampia pyyntöjä, pyrin näille pyynnöille antamaan tilan suurin piirtein siinä järjestyksessä, missä ne pyynnöt on tehty. Tätä periaatetta pyrin tässä noudattamaan. — Edustaja Hongisto, teillä vastauspuheenvuoro.

18.09 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jatkan edustaja Tolvasen käyttämällä linjalla ja haluan kiittää hallitusta ja erityisesti ministeri Orpoa siitä, että hallitus on näin nopeasti ja ketterästi reagoinut tähän turvapaikanhakijoilla ilmenevään ongelmaan, että jos turvapaikkaa hakeva henkilö syyllistyy Suomessa oikeudenvastaiseen tekoon tai jopa rikokseen, niin tämä hakemus otetaan sieltä, on se sitten pakan alapuolella, keskellä tai missä tahansa, nopeutettuun käsittelyyn ja tarkastellaan se nopeutetusti, ja mikäli niin sanotusti eväitä on, niin henkilö palautetaan siihen maahan, josta hän on Suomeen tullut. Tämä toimii, uskallan sanoa, yleisestävänä periaatteena, että henkilöt näkevät näin, että Suomessa on noudatettava Suomen lakeja, jos aikoo Suomessa yleensä saada tämän asiansa asianmukaisesti käsiteltyä. Hallitukselta erinomaisen hyvin toimittu. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministeri Orpo. Käykö paikan päältä, pari minuuttia?

18.10 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos. Tässä ehkä osa kysymyksistä meni jo kansalaisaloitteesta sivuun, mutta vastaan joka tapauksessa niin paljon kuin ehdin. Siis vielä kerran: tämä noin kaksi kolmasosaa ei ole minun keksimäni luku, se on Maahanmuuttoviraston arvio sen perusteella, miten ennen on tehty

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

päätöksiä ja miten he arvioivat tulevaisuudessa olevan. Ja kuten sanoin, niin sen, mihin tämä sitten muodostuu, me näemme, kun hakemukset yksilöllisesti on käsitelty.

Syyrian tilanne on järkyttävä. 600 000 ihmisen on arvioitu joutuneen jättämään pommitusten ja sodan kiihtymisen vuoksi kotinsa ja pyrkivän Turkkiin, jossa on entuudestaan 2,5 miljoonaa pakolaista leireillä, Libanonissa ja Jordaniassa yli 2 miljoonaa yhteensä. On selvää, että paine on huikea Eurooppaan.

Se, mitä nyt tehdään — siis nyt ei kannata niinkään tuijottaa kotimaisia toimia ensisijaisesti, vaan sitä, mitä Eurooppa voi tehdä, ratkoa kriisejä ja auttaa ihmisiä lähtöalueella. Sitteen kolme asiaa: Turkin sopimus, Kreikan rajavalvonta ja ehkä katse myöskin tuonne Makedonian rajalle tällä hetkellä. Turkin kanssa EU neuvottelee 3 miljardin tukiohjelmasta vastineena sille, että Turkki rajoittaa pakolaisten virtaa Kreikkaan. Tässä on ollut puhetta myöskin Nato-joukkojen käytöstä, mutta siinä keskustelussa Suomi ei ole osallinen. Kreikan on pakko laittaa tämä valvontansa, siis rekisteröintinsä, kuntoon. Siellä ovat nyt joulusta lähtien olleet, joulukuusta lähtien, eurooppalaiset toimijat mukana, Frontexin joukot, EASOn asiantuntijat, ja sitä laitetaan kovalla kyydillä kuntoon. Samoin tämä kolmas, johon pyydän kiinnittämään huomiota ja kannattaa kiinnittää huomiota: Makedonian raja, jossa valvontaa tehostetaan merkittäväällä tavalla. Kyseessä on Schengen-ulkoraja Euroopan näkökulmasta. Tämä tulee tarkoittamaan sitä, että Kreikkaan jää enemmän ja enemmän ihmisiä, mikä tulee tarkoittamaan sitä, että Euroopan unionin sisäisten siirtojen ohjelman toteuttamiselle, joka on jo päätetty, jota ei ole pantu toimeen, tulee tosi kovia paineita.

Mutta edelleen, edustaja Zyskoviczin esitys on juuri sen suuntainen, mitä lakiuudistuksella haetaan, ja palataan siihen, kun meidän asiantuntijamme saavat sitä tehtyä.

Edustaja Anderssonille: perheenyhdistämisessä edetään hallitusohjelman määrittelemällä tavalla. Toimeentulokriteeri on se keskeinen elementti, joka siinä lakiuudistuksessa tulee olemaan. Se on tällä hetkellä lausuntokierroksella. Siihen palaamme.

Takaisinottosopimuksesta vielä, arvoisa puhemies: Neuvotteluja käydään tiiviisti Irakin kanssa nyt ennen kaikkea, koska se on avain. Toimimme suoraan kahdenvälisesti, ulkoministeriö—sisäministeriö-yhteistyöllä, mutta sen lisäksi me pyrimme enemmän ja enemmän toimimaan Euroopan unionin kautta, koska jos Euroopan unioni on neuvottelukumppani ja neuvotellaan, silloin paine on paljon kovempi ja silloin me pääsemme yhdenmukaisiin käytäntöihin, ja jos jollakin maalla on jo takaisinottosopimus esimerkiksi Irakin kanssa, niin me voisimme hyötyä sitä kautta, saada sopimukset, jotta myöskin nämä pakolla palautukset onnistuisivat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä jatkamme vähän aikaa vastauspuheenvuoroja.

18.14 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielenkiintoista, kun katsoo tätä kansalaisaloitetta ja sen graafeja, miten nämä 54 000 nimeä tähän ovat tulleet: nämä on kerätty 5.11.2014 ja 5.5.2015 välisenä aikana eli ennen tätä pakolaiskriisiä. Kuinkakohan paljon tässä nyt olisikaan allekirjoituksia, jos tätä tänä päivänä tehtäisiin? Mutta tämä kuvaa hyvin kuitenkin sitä, että tällainen turvattomuuden tunne on lisääntynyt merkittäväällä tavalla Suomessa ja tämä maa ei saa olla turvapaikka rikollisille. Mutta viestin — niin kuin tämä kansalaisaloitteen kerääminenkin on — pitää olla myös selkeä kaikille muille, ulkomaalaisillekin tänne tuleville, että tänne ei tulla tekemään rikoksia ja täällä ei voida silloin olla. Itse toivon, että myös sisäministeri on aktiivinen poliisi-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

miesten määrässä nyt tässä tilanteessa. Se on meillä huoli tuolla maakunnissa, että arjessa poliisi ei näy, ja se lisää myös osaltaan tätä turvattomuuden tunnetta.

18.15 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitosta pitää antaa silloin, kun on kiitoksen paikka, ja ministeri on kyllä tehnyt kovasti työtä näiden asioiden korjaamiseksi, ja hyvä niin. Esimerkiksi tämä 80 kohdan maahanmuutto-ohjelma on erittäin hyvä toimenpide siihen, että saadaan jonkunäköinen roti tähän toimintaan. Lisäksi tämä nopeutus törkeisiin rikoksiin syylistyneiden karkottamiseksi maasta on erittäin hyvä toimenpide. Kysynkin ministeriltä: Riittääkö se ilman tätä kansalaisaloitetta? Kuten mainitsitte itsekin, tarvitsee olla vähintään vuoden mittainen vankeusrangaistus, jotta voidaan karkottaa, mikäli ne turvapaikkaedellytykset täyttyvät. Ja mitä tulee näihin prosenttilukuihin, joista puhuttiin, — kuten ne luvut, jotka mainitsitte, ministeri — niin niistä käsitellyistä 60 prosenttia on saanut myönteisen päätöksen. Näitä rauenneita ja Dublinin sopimuksia, joita ei käsitelty lainkaan, kuten mainitsitte, oli 5 600. Niiden prosessiahan ei ole viety päätökseen. Elikkä nytten nämä luvut, joista minä puhun, ovat Migrin sivuilla olevia käsiteltyjä päätöksiä. Elikkä kielteisiä päätöksiä, kuten mainitsin, oli 1 500 (Puhemies koputtaa) ja myönteisiä 2 300 tähän mennessä. Ja siitäkin se 60 prosenttia tulee eikä pelkästään viime vuoden luvuista.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, jospa ministeri vastaa tähän heti. Minuutti paikalta.

18.16 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan tähän, koska pitää käydä hetki muualla. Siis voi myöskin olettaa, että niiden 4 000:n sisällä, jotka ovat rauenneita, on paljon sellaisia henkilöitä, jotka ovat tienneet, että he eivät olisi tulleet saamaan turvapaikkaa, ja siksi he ovat lähteneet. En kiistä sitä, minkä sanoitte, mutta edelleen viestini on se, että lopulliset luvut me tiedämme vasta, kun nämä käsitellyt nyt menevät. Kriteerejä on tiukennettu, ja jokainen saa edelleenkin yksilöllisen käsittelyn, eli ei voi ennustaa. (Puhemies koputtaa) Nyt me alamme näkemään, kun tämä suuri syksyllä saapunut joukko on käsittelyssä, että mihin nämä asettuvat.

18.17 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten ministeri Orpo aivan oivallisesti äsken kuvasi, tilanne Syyriassa ja siinä lähialueillahan on tällä hetkellä aivan kammottava. Euroopan unionilla pitää olla yhteistä voimaa siihen, että pyritään tilannetta rauhoittamaan kaikin keinoin ja estämään se inhimillisen katastrofin synty, mikä parhaillaan siellä niillä alueilla on jo tapahtunut ja pahenee joka päivä. Siinä tarvitaan Euroopan unionin yhteistä voimaa. Mutta sitten taas näillä alueilla, niin kuin Suomessa, tänne on tullut paljon ihmisiä, jotka ovat hakeneet täältä turvapaikkaa, ja kuten tasavallan presidentti Sauli Niinistö hyvin totesi omissa puheenvuoroissaan ja kannanotoissaan, osa niistä ihmisistä on varmaan tullut ihan aidon hädänkin takia, osa ehkä paremman elämän toivossa. Mutta näitä varten meidän tulee luoda semmoinen järjestelmä, jossa pystymme erottelamaan ne, joilla on todella hätä — ja sitten ne turvapaikkakäsittelyt, jotka johtavat palautuksiin, pitää hoitaa jämäkästi ja tyylikkäästi.

Haluan kiittää edustaja Ben Zyskowiecia erinomaisesta puheenvuorostaan ja analyysistään, miten tämä homma tulee hoitaa. Siinä puheenvuorossa hän hyvin linjasi sen, miten tämä tulisi hoitaa: ei turhaa byrokratiaa (Puhemies koputtaa) vaan järkeviä päätöksiä.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

18.18 Veera Ruoho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä huomautan ensinnäkin, että kun puhutaan maasta karkottamisesta, siihen kuuluu käytännössä monia muitakin ulkomaalaisia kuin pelkästään näitä tp-hakijoina tänne saapuneita. Helsingin poliisilaitoskin on kyllä käytännössä karkottanut jos johonkin maailman kolkkaan henkilöitä ja todellakin eri taustoin, eri motiivein ja perustein tänne saapuneita.

Sitten, viitaten taas tähän kansalaisaloitteen tahtoon saada lievemmistäkin rikoksista karkotuspäätös, mihin tuossa edustaja Niikkokin viittasi, haluan sanoa sen, että tämä lainsäädännön mahdollistama karkottamisuuhka on ulkomaalaiselle suurempi pelote kuin se itse rikoksesta tullut tuomio. Ja tämäkin näin ihan käytännön kokemuksena.

18.19 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä ministeri Petteri Orpo äsken hyvin kuvasi niitä laajoja toimenpiteitä, joita hallitus on jo tekemässä tämän kansalaisaloitteen esittämän huolen johdosta. Tietysti Euroopassa ja vähän maailmallakin on kohdattu nyt ennennäkemättömiä kriisejä turvallisuuteen liittyen samaan aikaan. Pakolaiskriisi, terrorismi ja monet muut ovat tulleet myös monien suomalaisten mieleen, ja samaan aikaan Suomessa kansalaisten huoli on herännyt ihan arjen turvallisuuden kysymyksissä. Nyt edellytetäänkin sitä, että hallitus ja eduskunta kääntävät kaikki ne kivet myös tässä asiassa, joilla voidaan tehostaa näihin rikoksiin syyllistyneiden palauttamista kuitenkin loukkaamatta tiettyjä kansainvälisiä velvoitteita. Tässä olisi nyt hyvä, että hallitus myös kääntäisi kaikki nämä kivet yhdessä muiden EU-maitten kanssa, jotka ovat samassa liemessä vakaviin rikoksiin syyllistyneiden kanssa.

18.20 Vesa-Matti Saarakkala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mielestäni tämä kansalaisaloite on tärkeä ja tarpeellinen, ja se on ennen kaikkea mielestäni hätähuuto sen puolesta, että meillä tulisi kiristää suomalaista kriminaalipolitiikkaa. Kun täällä on paljon puhuttu siitä, että tässä on ehkä ihmisoikeusongelmia ja niinpäin pois tämän kansalaisaloitteen eteenpäinviemisessä siltä pohjalta, mitä on vaadittu, niin toisaalta, jos näin on, pitäisi sitten samalla todeta, että mitä me voimme tehdä. Me voimme esimerkiksi kiristää meidän ensikertalaisuuslainsäädäntöä. Rikoksentekijähän pääsee tänä päivänä puolella: käytännössä istuu puolet tuomiostaan, jos on ensikertalainen. Ja ensikertalainen voi Suomessa olla aina uudestaan ja uudestaan kolmen vuoden välein. Näin olisivat paljon uskottavampia nämä argumentit tätä kansalaisaloitetta vastaan, mikäli vastaavasti sitten näissä, missä voidaan tehdä kiristyksiä varmuudella, tehtäisiin niitä kiristyksiä.

Mitä sitten tulee ihmisoikeuksiin, niin meillä on tänään käsittelyssä oma lakialoitteeni alle 18-vuotiaitten ympärileikkausten kieltämiseksi. Toivon, että kaikki (Puhemies koputtaa) ihmisoikeuksia peräänkuuluttavat osallistuvat siihen keskusteluun myös.

18.21 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä todella kun puhutaan nyt näistä karkotuksista ja palautuksista ja täällä on toivottu vähän leveämpiä hartioita, että koko Euroopan laajuisesti näitä hoidettaisiin, liittyen siihen neuvotteluprosessiin, miten näitä palautussopimuksia saadaan sitten solmittua eri maiden kanssa, mutta myös siihen, että sitten kun ihan konkreettisesti näitä palautuksia tehdään — koska jokainen varmasti myös ymmärtää, että henkilön palauttaminen Suomesta minnepäin maailmaa tahansa ei ole kovinkaan halpaa ja se vaatii resursseja esimerkiksi poliisilta — niin olisikin järkevää nyt, että tätä katsottaisiin Euroopan laajuisesti vähän laajemmilla hartioilla ja esimerkiksi Frontexin toimesta sitten keskitetysti näitä palautuksia eri puolilta Eurooppaa

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

tehtäisiin, niin kuin nyt on ollut aikomus. Toivoisin, että hallitus veisi tätä eteenpäin EUpöydissä, jotta näihin palautuksiin saataisiin vähän parempi koordinaatio kuin tällä hetkellä ja saataisiin tähän yhteiset hartiat, millä näitä sitten pystytään tekemään.

18.22 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin antaa lievät kiitokset tälle hallituksen turvapaikkavisiolle. Se on ihan myönteinen.

Mitä tulee tähän kansalaisaloitteeseen, niin kyllä tässä varmaan vähän hiomista on. Täällä sanotaan, että karkotettaisiin vankeusrangaistuksen pituudesta riippumatta. Tässä yhteydessä kyllä esittäisin, että edustaja Tavio on mielestäni tehnyt hyvän lakialoitteen: jos ulkomaalainen tuomitaan kahden vuoden tai pidempään vankeusrangaistukseen, karkotus tapahtuisi nykyisen oikeusprosessin ensimmäisessä vaiheessa, eli tämä on hirmuisen selkeä. Eli nämä valitukset, mitä täällä on sanottu, ovat kohtuuttoman pitkiä, ja jos ajatellaan valtiontaloudellista tilannetta, niin tässähän säästyisi eri oikeusistunnoista huomattavasti rahaa. Olisin tätä kysynyt sisäministeriltä. Minun mielestäni tämä ei ole poikkiteloin hallituksen suunnitelmia (Puhemies koputtaa) vastaan, elikkä se on yksi semmoinen konkreettinen esitys.

18.23 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä ministeri Orpo esitteli tätä hallituksen keinovalikoimaa, niin hän myöskin painotti Kreikassa ja Makedoniassa tapahtuvan rajavalvonnan tiukentamisen merkitystä keinona vähentää Eurooppaan kohdistuvaa painetta. Tämän ratkaisumallin ongelmahan on vain se, että silloin tämä paine kasvaa juurikin näillä lähialueilla ja Turkissa. Ja kuten on moneen otteeseen todettu tässä keskustelussa, olosuhteet näillä leireillä ovat jo tällä hetkellä erittäin epäinhimilliset. Eli tämä ihmisten paine siirtyä eteenpäin Eurooppaan tulee kyllä säilymään niin kauan, kun nämä olosuhteet ovat niin heikolla tolalla kuin millä ne näillä lähialueilla ovat.

Toivoisin, että niin Suomessa kuin Euroopan tasolla, kun käydään tätä keskustelua rajavalvonnasta, samanaikaisesti myöskin esitettäisiin niitä keinoja, joilla esimerkiksi Suomi ja EU haluavat edistää näiden olosuhteiden parantamista pakolaisleireillä, esimerkiksi UNHCR:n tai EU:n kautta. (Ben Zyskowicz: Näin tehdään koko ajan!) — Eikä tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä kolme pyydettyä vastauspuheenvuoroa, enempää niitä ei näytä olevan. — Nyt tulee neljäs. — Eli edustaja Elomaa.

18.24 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministerin puheessa tuli esille se, että rikokseen syyllistyneen turvapaikanhakijan hakemus tullaan käsittelemään nopeutetusti, ja se on hyvä asia. Tämä kansalaisaloite on syntynyt kansalaisten huolesta oman turvallisuutensa puolesta, joten aloite on otettava todella vakavasti ja karkottamislakia olisi tiukennettava ja tarkennettava. Rikosten ennaltaehkäisyyn on pyrittävä entistä voimakkaammin. Myös maahamme tuleville pakolaisille ja turvapaikanhakijoille olisi annettava tarpeellinen info käytännöistä, säännöistä, laeista, joiden piirissä kaikilla kansalaisillamme on velvollisuus toimia. Varmaan sitä infoa jo annetaankin, ja jos ministeri olisi tässä, olisin kysynyt häneltä, kuinka se konkreettisesti tällä hetkellä tapahtuu.

18.25 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä aloite on erittäin tervetullut, ja tähän tulee tarttua. Tämä on viesti kansalta, ja kansan tahtoahan me eduskunnassa toteutamme. Perussuomalaisten kansanedustaja Ville Tavio on tehnyt laki-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

aloitteen karkotusautomaatista, elikkä jos ulkomaalainen syyllistyy törkeään rikokseen ja ulkomaalainen tuomitaan kahden vuoden tai pidempään vankeusrangaistukseen, hänet määrätään automaattisesti myös silloin karkotettavaksi elikkä rikostuomio kärsitään ensin ja sen jälkeen poliisi saa ottaa ulkomaalaisen suoraan vankilasta kotimaahansa. Tässä tuli esille, että karkotusprosessi on tällä hetkellä moniportainen, mutta edustaja Tavion laki-aloitteessa prosessi olisi nopeampi, tehokkaampi ja toisi säästöjä. Tämä sopii hyvin hallitusohjelman henkeen ja tämän kansalaisaloitteen henkeen, ja tätä tulee viedä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustajat Niikko ja Zyskiewicz, ensin Niikko.

18.26 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä kansalaisaloite on ajankohtainen, koska tätä pakolaiskriisiä emme pysty ratkaisemaan vielä varmasti pitkään aikaan. Kaikki riippuu siitä, mihin suuntaan Eurooppa menee yhteisissä ulkorajavalvonnan päätöksissä. Sen tähden on tärkeää myös Suomen jossain vaiheessa tarkastella omaa suhtautumistaan kansainvälisiin sopimuksiin, jos ei tähän millään tavalla muuten tule loppua. Tältä näkökannalta kansalaisaloite täytyy ottaa vakavasti.

Arvoisa puhemies! Olisin halunnut vielä tämän huolen nostaa esille, mikä Maahanmuuttovirastosta tulee. Hehän joutuvat noudattamaan niitä olemassa olevia lakeja ja kansainvälisiä sopimuksia. Meillä on kuitenkin perustuslakia myöten sekä korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätösten esimerkit antamassa raamia heille, miten he hakemukset käsittelevät. Heitä ei voida syyttää siitä, missä määrin ihmiset saavat myönteisen tai kielteisen turvapaikkapäätöksen. Tässä mielessä lainsäätäjä on avainasemassa. Meidän tulee tehdä sellainen selkeä lainsäädäntö, joka on oikeudenmukainen erityisesti niitä kohtaan, jotka aidosti hätää kärsivät ja turvaa tarvitsevat, mutta muita kohtaan (Puhemies koputtaa) olisimme ripeämpiä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskiewicz.

18.28 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Andersson puheenvuorossaan antoi ymmärtää, että Suomi ja Euroopan unioni keskittyvät vain estämään turvapaikanhakijoiden saapumisen Turkin kautta Eurooppaan sen sijaan, että keskittyisivät auttamaan olosuhteita Turkin pakolaisleireillä. Edustaja Anderssonin väite on täysin perusteeton. Euroopan unioni ja Suomi Euroopan unionin jäsenenä toimii juuri sen puolesta, että Turkissa olevien pakolaisleirien tilaa kohennettaisiin, lapset pääsisivät kouluun, aikuiset saisivat terveydenhuoltoa. Euroopan unioni on varannut tähän 3 miljardia euroa. Tämän tarkoituksena on juuri se, että ihmiset voisivat olla paossa lähellä kotimaataan, jolloin palautuminen sinne on mahdollisempaa. Niille, jotka haluaisivat hakea turvapaikkaa kauempaa Euroopasta, se mahdollistettaisiin, ja silloin he voisivat tulla laillisia reittejä sen sijaan, että henkensä kaupalla turvautuvat näihin ihmissalakuljettajiin.

18.29 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että ei olla tehty tarpeeksi. Koko ajan tulee uutiskuvia siitä, minkälaisia ne olosuhteet ovat leireillä tällä hetkellä. Ja ne panostukset, mitä tähän asti on tehty, ovat selvästi olleet riittämättömällä tasolla.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Sen lisäksi, en tiedä, mitä edustaja Zyskowicz on mieltä Turkin nykyisen hallinnon toimenpiteistä ja politiikasta, mitä Turkkiin tulee, siitä, miten se kohtelee esimerkiksi vähemmistöä, kurdivähemmistöä, ja niistä ihmisoikeusloukkauksista, mistä sieltä on kuultu. Eikö olisi ollut järkevämpää, että EU olisi pyrkinyt kanavoimaan tämän rahan nimenomaan UNHCR:n eli YK:n järjestön kautta, sen sijaan, että lähdetään tekemään sopimuksia Turkin nykyisen hallinnon kanssa, ottaen huomioon ne ihmisoikeusloukkaukset, johon tämä hallituskin on kytköksissä?

18.30 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Myönnän mielelläni, että ei ole tehty tarpeeksi. Harvoin on tehty tarpeeksi. Mutta Euroopan unionin yhteistyö Turkin kanssa ei sulje pois yhteistyötä myös UNHCR:n ja muiden pakolaisjärjestöjen kanssa. Käsitykseni mukaan Euroopan unioni suuntaa osan taloudellisesta tuestaan pakolaisten hyväksi näillä leireillä juuri näiden kansainvälisten pakolaisjärjestöjen ja myös YK:n pakolaisjärjestön kautta.

Se, miten Turkin hallitus suhtautuu omaan kurdivähemmistönsä ja rikkoo sen ihmisoi-
keuksia, ei mielestäni millään tavoin perustele sitä, ettemmekö me voi ja etteikö meidän
pidä tehdä Turkin kanssa yhteistyötä, jotta voisimme parantaa Turkin pakolaisleireillä ole-
vien pakolaisten asemaa. Ja kuten sanoin, samanaikaisesti meidän pitää avata mahdolli-
suus sille, että ne, jotka haluavat hakea turvapaikkaa Euroopasta, voivat sen tehdä. Ja tä-
mä, kuten on kerrottu, merkitsee myös Suomen oman pakolaishiintien tarkastelua, kunhan
näin pitkälle päästäisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan.

18.31 Simon Elo ps: Arvoisa herra puhemies! Tämän nyt käsiteltävän keskustan tuoman kansalaisaloitteen lisäksi, kuten täällä on kerrottu jo useammasta suusta, esimerkiksi Perussuomalaisten kansanedustaja Ville Tavio on esittänyt konkreettisia ratkaisuja tämän tilanteen hoitamiseen.

Toimiessani Perussuomalaisten Nuorten puheenjohtajana vuonna 2014 esitimme van-
keusrangaistuksiin tuomittujen ulkomaalaisten automaattista karkottamista. Karkotus teh-
täisiin heti tuomion suorittamisen jälkeen, jos ulkomaalaislaissa määritetyt karkotuksen
ehdot täyttyisivät. Esitimme silloin erilaisia ehtoja riippuen oleskeluluvan olemassaolosta,
voimassaolosta, ja esitys on yhä ajankohtainen:

Jos oleskelulupa on ollut voimassa yli 8 vuoden ajan, rikoksenteijä voidaan karkottaa,
mikäli tuomitaan ehdottomaan vankeusrangaistukseen väkivalta- tai seksuaalirikoksista,
sosiaaliavustusten anomisesta väärin perustein, laittoman maahantulon järjestämisestä tai
terrorismista ja sen rahoittamisesta tai siihen kouluttamisesta. Jos oleskelulupa on ollut
voimassa yli 5 vuoden ajan, rikoksenteijä voidaan karkottaa, mikäli hänet tuomitaan yli
yhden vuoden ehdottomaan vankeusrangaistukseen tai yli 6 kuukauden vankeusrangai-
stukseen useista rikoksista. Ja lopuksi vielä: jos oleskelulupa on ollut voimassa alle 5 vu-
oden ajan, rikoksenteijä voidaan karkottaa, mikäli hänet tuomitaan ehdolliseen tai ehdot-
tomaan vankeusrangaistukseen.

Nämä rajat eivät ole mitään tuulesta temmattuja eivätkä edes omasta päästä vaan perus-
tuvat joidenkin muiden EU-maiden jo olemassa olevaan käytäntöön. Katsoimme silloin,
että rikollisten ulkomaalaisten karkottamisen ehtojen selkeä määrittely on nimenomaan ta-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

vallisten maahanmuuttajien ja tietysti myös turvapaikanhakijoiden etu. Kuuluvatko vankeustuomionsa suorittaneet ulkomaalaiset enää Suomeen? Mielestäni eivät kuulu.

Tämän jälkeen kansa on aktivoitunut. Niin kuin tässä edustaja Heinonen otti esille, niin voi tietysti kysyä, että jos olisivat aktivoituneet vielä tässä vaiheessa, missä kriisi on nyt, niin lukumäärä tässä allekirjoittajien joukossa voisi olla vielä suurempi. Kansa on siis puhunut.

Yli 50 000 nimen kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että vakaviin rikoksiin syyllistyneet ulkomaalaiset karkotettaisiin vankeusrangaistuksen pituudesta huolimatta. Poikkeuksia tehtäisiin vain tapauksissa, joissa karkotus varmuudella rikkoisi kansainvälisiä sopimuksia. Tietysti tämä "varmuudella" on sellainen ehto, joka asettaa paljon vaatimuksia sen arvioinnille, mikä on varmaa ja mikä ei. Lisäksi kansalaiset vaativat, että karkotetut asetettaisiin maahantulokieltoon ja heidän oleskelulupansa mitätöitäisiin saman tien, eli tulkitseen niin, että ilman valtavaa byrokratiaa tai turhanaikaista hidastelua.

Kannatan lämpimästi tätä tehtyä kansalaisaloitetta. Vaikka lakia ei välttämättä suoraan voitaisi tehdä kansalaisaloitteen mukaiseksi, on sen antama signaali oikea, ja lakiesitys voitaisiin muotoilla siten, että se kunnioittaa tämän kansalaisaloitteiden tekijöiden ja sille nimiä keränneiden allekirjoittaneiden tahtotilaa. Kansanedustajana tuenkin lämpimästi ja ilolla kansalaisten aktiivisuutta tällaisten aloitteiden tekemisessä. Tämä on erittäin tärkeä kanava tuoda keskustelua tänne meille eduskuntaan ja myös ihan suoranaisia päätöksiä.

Arvoisa puhemies! Odotan, että kansalaisten huoli ja muuttunut turvallisuuspoliittinen ympäristö huomioidaan, kun asiasta täällä salissa keskustellaan. Täytyy sanoa, että ilolla pistin merkille, että sisäministeri Orpo tähän asiaan tarttui juuri tällä tavalla — huomioi sen, että tämä aihe ja tämä huoli, mikä näillä ihmisillä on, on varteenotettava ja sellainen, johon hallitus haluaa tarttua tavalla tai toisella.

Vielä lopuksi haluan kommentoida edustaja Kurviselle, joka otti esille turvapaikkojen myöntämisperusteet: Edustaja Kurvinen, tässähän täytyy huomioda se, että hallituksen hyväksymän toimenpideohjelman mukaisesti turvapaikat myönnetään lähtökohtaisesti määräajaksi ja henkilön lähtömaan turvallisuustilanne arvioidaan säännöllisesti. Näkisin, että kun tämä toimenpideohjelma kaikinensa pistetään täytäntöön, ja lakiesitykset ovat jo hyvässä vauhdissa etenemässä, niin tämä on varsin riittävä määrittelyä ainakin tässä tilanteessa. Käytännön vain pitää sitten vastata sitä, mitä me täällä eduskunnassa olemme laikiin säätäneet.

18.36 Mika Raatikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Ihan lyhyesti muutamia ihan käytännön juttuja, kun olen rikostutkinnassa ollut melkein koko ikäni.

Pari tämmöistä perusasiaa, mitä tässä on jäänyt kokonaan mainitsematta, minkä takia ulkomaaiset rikoksenteijät on hyvä saada pois maasta mahdollisimman pian, on esimerkiksi se, että nämä, jotka ovat tuomiotaan istumassa, verkostoituvat tehokkaasti kansainvälisten tai ulkomaisten rikoksenteijöiden kanssa. Tuomion suorittamisen jälkeen mitä nopeammin saadaan pois maasta, sen parempi. Tietysti vaihtoehto on se, että ennen kuin tuomiota aletaan suorittamaan, jos voidaan sopia rikoksenteijän kotimaan kanssa, että suorittaisi tuomionsa kotimaassa, aina parempi. Säästetään veronmaksajien rahoja. En sen kummemmin puutu turvapaikanhakijoiden tekemiin rikoksiin, niistä on puhuttu jo ihan tarpeeksi. Ihan näin rikostutkinnan kannalta: mitä nopeammin saadaan vakaviin rikoksiin syyllistyneet ulos Suomesta, sen parempi ja sen edullisempaa.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Vielä yksi kommentti näistä turvapaikanhakijoista — puhuttiin näistä lukumääristä — niin nythän tässä on ilmeisesti unohtunut se, että jos kaksi kolmasosaa päätöksistä ehkä on kieltäviä, niin se ei tarkoita sitä, että tämä porukka lähtisi pois maasta. Niistähän neljä viidesosaa tulee maista, joiden kanssa ei ole palautussopimuksia, niin että he jäävät tänne joka tapauksessa.

18.37 Kari Tolvanen kok: Arvoisa puhemies! On selvää, että tämä kansalaisaloite heijastelee kansalaisten turvattomuuden tunnetta, ja sitä pitää arvostaa, vaikka tätä kansalaisaloitetta ei tällaisenaan lainsäädäntöön vietäisikään. Mutta on ilo havaita, että hallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin hallitusohjelman mukaisesti sekä tiukentaessaan näitä kriteereitä että myös nopeuttaessaan prosesseja ja näitä takaisinottosopimuksia neuvotellessaan. Näin pitää olla, hyvä.

Haluaisin tuohon edustaja Ruohon toteamukseen lyhyesti todeta myös omakohtaisia kokemuksia. Kun olin rikostutkinnassa mukana, meillä oli iso ryöstösarja, katuryöstöjä ja törkeitä ryöstöjä, joihin ulkomaalaistaustaiset, ei- Suomen kansalaiset syyllistyivät. Kuinka ollakaan, me saimme heidät kiinni, saimme päätekijän karkotettua pois Suomesta, ja kuinka ollakaan, nämä ryöstöt loppuivat muiden osalta. Eli kyllä tällä on pelotevaikutus, ennalta ehkäisevä vaikutus noin laajemminkin, ei pelkästään tähän henkilöön, vaan kyllä se sosiaalisessa mediassa leviää hyvin äkkiä, että karkotus on mahdollinen, ja tätä pelätään.

18.38 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! On todella hyvä, että tämäkin kansalaisaloite on tullut eduskuntaan täydentämään hallituksen maahanmuuttopoliittisia linjauksia. Tämä on vakava asia, ja on hyvä huomioida, että kansalaisaloite sisältää periaatteen siitä, että emme hyväksy vakavia rikoksia.

Tässä on jo mainittu aikaisemmin edustaja Huhtasaaren ja Elon suusta edustaja Tavion viime vuoden lopulla tekemä lakialoite, jossa vaaditaan yli kahden vuoden tuomion saaneen ulkomaalaisen välitöntä karkottamista käräjäoikeuden päätöksen jälkeen. Tämä on mielestäni aivan oikea suunta. On huomattava, että silti vuoden tuomion saanut voidaan myös tarvittaessa karkottaa, tai jos on syyllistynyt toistuviin rikoksiin. Myös muita perusteita löytyy. Ainoana esteenä voi olla kansalaisaloitteessa todettu tilanne, jossa varmuudella, huom. varmuudella, rikottaisiin kansainvälisiä sopimuksia. Myönnän kyllä, että kaikkia karkotuspäätöksen saaneita ei pystytäkään karkottamaan, sillä heitä ei oteta vastaan kotimaassaan.

Kansalaisaloite on myös saanut kritiikkiä. Vasta eilen Maahanmuuttoviraston tulosalueen johtaja Olli Koskipirtti toteaa, ettei usko kansalaisaloitteen muuttavan mitään todeten muun muassa sen, ettei siinä määritellä, mitä vakavilla rikoksilla tarkoitetaan. Sen, mitä vakava rikos on, määrittelemme me täällä eduskunnassa. Kansalaisaloite on ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä. Edellä jo mainitsin yhden määritelmän. Ei törkeissä rikoksissa voida nähdä maahan jäämistä puoltavia seikkoja. Kahden vuoden tuomio kertoo nykyään jo siitä, että kyse on jostain selkeästi vakavammasta teosta.

Arvoisa puhemies! Suurin ongelmamme on byrokratia. Tällä hetkellä karkottaminen on pitkä tie, koneisto on aivan liian raskas ja ennen kaikkea kallis. On syytä selkeyttää käytäntöjämme entisestään ja tehdä muutoksia lainsäädäntöömme. Kalliin byrokratian karsimisen lisäksi tämä luo uskoa oikeuslaitoksellemme ja lisää kansalaistemme turvallisuuden tunnetta. Näitä asioita ei pidä väheksyä, vaan on aika toimia.

18.41 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi tätä kansalaisaloitetta. Aloitteen sisällössä sanotaan, että vakaviin rikoksiin syyllistyneet ulkomaalaiset karkotettaisiin vankeusrangaistuksen pituudesta huolimatta. Itse olisin valmis menemään paljon pitemmälle. Karkotuksen tulisi ulottua kaikkiin rikoksiin, ei pelkästään vakaviin. Karkottaa tulisi paitsi rikoksiin syyllistyneet myös rikkeisiin syyllistyneet.

Meidän on annettava selkeä signaali siitä, että tänne ei sovi tulla rötöstelemään, eikä meidän missään nimessä tule hyysätä näitä rikollisia. Viime kesästä lähtien tulleiden joukossa heitä on hirvittävän paljon. Se, mitä olemme tähän asti nähneet, on vasta jäävuoren huippu. Paljon pahempaa on tulossa. Joka ei tätä ymmärrä tai halua ymmärtää, on sinisilmäinen hölmö. Ihan oma lukunsa ovat sitten ne, jotka tavalla tai toisella hyötyvät turvapaikkaturismista. He eivät ilmeisesti piittaa kaikesta siitä kärsimyksestä, mitä yhä paheneva rikollisuus ja turvattomuus merkitsevät esimerkiksi niille naisille ja tytöille, jotka ovat jo joutuneet muuttamaan arkipäiväisiä rutiinejaan, koska he pelkäävät, ja he pelkäävät aidosti ja syystä.

Välittömällä karkotuksella olisi pelotevaikutus. Nykytilanteessa nämä maahantunkeutajat pitävät meitä ja meidän lainsäädäntöämme pilkkanaan. Näin ei voi jatkua. Jos jatkuu, meille käy kuten Ruotsissa. Ruotsissa raiskataan maailman toiseksi eniten, keskimäärin 16 kertaa päivässä. Jos tuo luku suhteutetaan meidän asukaslukuumme, se merkitsisi meille noin kymmentä raiskausta per päivä. Kuka tämmöistä haluaa? Naisia, lapsia ja miehiä. Syksyllä Ruotsiin avattiin raiskattujen poikien ja miesten kriisiyksikkö. Monen suomalaisen silmät ovat avautuneet näkemään, että ellemme tee nopeita ja merkittäviä kiristyksiä lainsäädäntöömme, Ruotsin tie tulee olemaan meidän tie. Se on siinä. (Perussuomalaisten ryhmästä: Näin on!) — Näin on. — On turha kuvitella, että jos panostamme kotouttamiseen, vältymme rikosaallolta ja sekasorrolta. Tiettyjen kansallisuuksien kotouttaminen ei ole onnistunut ainoassakaan maassa, eikä tule onnistumaan meilläkään. Mikään raha tai mikään aika ei riitä, kun suurin osa maahantunkeutujista ei edes halua olla maassa maan tavalla. He haluavat rusinat pullasta, elää meidän siivellämme mutta omilla säännöillään.

Arvoisa puhemies! Tuomioista valittaminen on oikeus, jonka tulisi kuulua vain suomalaisille. Ulkomaalaisilta se on poistettava. Valitusoikeus tarkoittaa sitä, että nämä rikolliset saavat pitkitettyä prosessia vuositolkulla. Lakimiehetkin siitä hyötyvät, ja suomalainen veronmaksaja maksaa viulut. Ja suomalainen, lähes hotellitasoinen vankila, jonka senkin suomalainen veronmaksaja kustantaa, on aivan liian hyvä paikka näille, jotka tänne tulevat.

Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite on laitettu vireille marraskuussa 2014. Tilanteemme on nyt oleellisesti pahempi kuin reilu vuosi sitten. Monet suomalaiset, erityisesti teini-ikäisten lasten äidit ja isät, pelkäävät, mitä kevät ja kesä tuovat tullessaan. Siksi rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkottamista on kiirehdittävä, kuten kaikkia muitakin maahanmuuttajiin kohdistuvia kiristyksiä.

Tänään oikeusministeri Lindström kertoi, että seitsemän käräjäoikeutta suljetaan. Eipä aikaakaan, kun RKP:n taholta oltiin oikeusministeriä moittimassa. Kuitenkin nämä samat tahot toivottavat tänne avosylin tervetulleiksi Lähi-idän ja Afrikan nuoret miehet. Ettekö te näe toiminnassanne ollenkaan ristiriitaa? Hallituksen on pakko karsia ja leikata, koska jo muutenkin heikolla tolalla olevaa talouttamme rasittaa kohtuuttomasti turvapaikkaturismin miljardiluokan kustannukset. Samaan aikaan tänne tulvii esimerkiksi sotilas- ja vankikarkureita, jotka kuormittavat juuri näitä käräjäoikeuksia tolkkottomasti. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen mukaan tietyt kansalaisuudet raiskaavat 17 kertaa enemmän kuin kanta-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

suomalaiset. Tämä muistutuksena heille, joiden perusvastaus on, että suomalaisetkin raiskaavat. — Kiitos.

18.47 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni ei ole arvokasta käyttäytymistä, että viitataan kaikkiin turvapaikanhakijoihin ikään kuin he olisivat maahan tunkeilijoita, rikollisia. Mielestäni se on rasististen näkemysten tukemista ja ei mielestäni ole tämän salin arvokkuuden mukaista.

18.48 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ei tässä olla mitään rasisteja, mutta tämä on semmoinen porsaanreikä tässä maassa, että sieltä tunkee nyt — se on niin kuin Troijan hevonen — tähän maahan semmoista porukkaa. Missä ovat ne feministit nyt, jotka sanovat naisten oikeuksista? Naiset ovat Ilta-Sanomien mukaan taistelemassa Isisiä vastaan, ja täällä nämä turvapaikkaturistit, ukot istuvat meidän holhottavana, hyysättävänä, syötettävänä. Sitäkö me haluamme tänne?

18.48 Reijo Hongisto ps: Arvoisa herra puhemies! Kansalaisaloitteen sisältö on tulkinanvarainen. Aloitteessa puhutaan ensin vakavaan rikokseen syyllistyneen ulkomaalaisen maasta karkottamisesta ja sitten pelkästään rikokseen syyllistyneen ulkomaalaisen maahanmuuttajan karkottamisesta. Kumpaa mahdetaan tarkoittaa? Jos halutaan karkottaa ylipäätään rikokseen syyllistyneet, niin käsitykseni mukaan lakialoitteen tarkoittama karkottaminen koskisi kaikkia muita paitsi rikkomus-nimikkeellä käsiteltäviä lieviä tekoja. Näin jopa suuremmat ylinopeudetkin, esimerkiksi liikenneturvallisuuden vaarantaminen, olisivat peruste karkottaa henkilö maasta. Minä en ole valmis laskemaan maasta karkottamisen rajaa aivan näin alas.

Mielestäni karkottaminen on perusteltua ja puolusteltua silloin, kun henkilön todetaan syyllistyneen rikokseen, josta langetettava minimirangaistus on esimerkiksi vuosi vankeutta, taikka henkilö on syyllistynyt toistuvasti rikoksiin. Tuollaiseen tekoon ei enää syyllistyttyä sattumalta ja vahingossa, vaan teko taikka teot edellyttävät tarkoitushakuisuutta, ja tällöin tekijän täytyy ymmärtää rikkovansa teollaan Suomen lakeja ja asetuksia. Jos ja kun tekijän tahto on suhtautua hyväksyvästi lakiemme rikkomiseen eikä teko ole vähäinen, osoittaa se tekijässä selvää piittaamattomuutta yhteiskuntamme tukena olevia lakeja ja oikeusjärjestelmäämme kohtaan. Tällaisen henkilön paikka ei ole enää yhteiskunnassamme, vaan on perusteltua karkottaa hänet maasta. Maasta karkottamiset toimisivat myös erinomaisina varoittavina esimerkkeinä ja näin lisäävät rangaistuksen yleisestävää vaikutusta.

Arvoisa herra puhemies! Maassa eletään maan lakien ja asetusten mukaan, taikka lähdetään maasta pois, vapaaehtoisesti taikka saatettuna.

18.51 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hakkaraisen puhe oli sellainen kansanmiehen puhe, joka tulee suoraan sydäimestä ja sieltä ihmisten tunnosta, ja siinä mielessä arvostan sitä, että joku pystyy puhumaan asioiden oikeilla nimillä, vaikka ne joskus voidaan vähän väärin tulkitakin.

Kuitenkin tämä lähtökohta, mistä vaikka edustaja Hakkarainen lähti liikkeelle, nämä raiskausasiat, niin nehan tulevat esille tästä kansalaisaloitteesta. Täällä viidestä perustelusta kaksi käsittelee nimenomaan näitä raiskaustilastoja ja -tapauksia. Siinä mielessä tämä on arka aihe, mutta tämä on reaaliaikaa tänä päivänä. Ihmiset ovat huolissaan siitä, onko turvallista enää kulkea kadulla. Se on totta, kun kevät ja kesä tulee, kuten edustaja Hakkarai-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

nen sanoi, niin miten me pystymme suojelemaan meidän lapsiamme, tyttöjämme ja naisiamme tuolla kadulla, jos laki ei ole pelotteena niille henkilöille, jotka eivät kunnioita tällaista lainsäädäntöä.

Eri kulttuureista tulevien ihmisten täytyy ymmärtää se, että maassa maan tavalla tai maasta pois, kuten edustaja Hongisto sanoi. Tämähän on lainsäätäjän tehtävä, luoda turva kansalaisilleen ja kertoa niille henkilöille, jotka eivät Suomen kansalaisia ole, että tässä maassa on sellainen käytäntö, että jos et noudata näitä lakeja, niin sinun täytyy poistua tästä maasta. Täytyy muistaa se, että ennen kaikkea lainsäätäjänä minä itse olen vastuussa minun äänestäjilleni ja tämän maan kansalaisille. Toissijainen asia on se sitten, millä tavalla jossain muussa maassa käsitellään rikoksia tehneitä. Se ei ole minun päätösvaltani alaisuudessa. Minä kannan huolta omista kansalaisista, niin kuin jokaisen kansanedustajan tulisi tehdä.

Arvoisa puhemies! Vielä nopeasti eräs näkökulma tähän näin: että kansalaisaloitteen henki ja viesti ovat hyvin selkeitä, vaikka ne eivät täytäkään lainsäädännön suoria kriteereitä. Se viesti on selkeä. Kiristäkää, päättäjät, lakeja, jotta voimme kokea turvaa tässä maassa. Meidän täytyy laittaa sellainen lainsäädäntö, jotta se viestii kaikille rikoksentekijöille, että te ette ole tervetulleita Suomeen. Tässä ei mielestäni sorreta millään tavalla ulkomaalaisia. Tämä nimenomaan suojelee Suomessa asuvia ulkomaalaisia siltä, että heitä ei leimata rikollisiksi, (Puhemies koputtaa) kun jotkut siihen syyllistyvät. Tämän johdosta toivon, että tämä kansalaisaloite menestyy tässä talossa.

18.53 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun täällä nyt käytettiin, esimerkiksi edustaja Hakkarainen käytti, sen tyyppisiä puheenvuoroja, että valtava maahantunkeutujien virta ja mitä kaikkea muuta, niin minä nyt kuitenkin haluan muistuttaa siitä, että Suomeen saapui viime vuonna esimerkiksi hieman päälle 32 000 turvapaikanhakijaa ja heistä noin 0,08 prosentin epäillään syyllistyneen vaikkapa raiskaukseen. Totta kai yksikin tapaus on aina liikaa, siitä ei varmasti kukaan meistä ole eri mieltä, mutta minä toivoisin, että tämä keskustelu pidetään sillä tavalla asiallisena, kuten jo aikaisemmassa puheenvuorossani pyysin, että me emme leimaaisi kokonaista ihmisryhmää sen takia, että jotkut sen ihmisryhmän edustajat ovat syyllistyneet rikoksiin.

18.54 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Keskimäärin karkotusprosessi kestää jopa kolme vuotta, vähintään normaalisti semmoisen kaksi vuotta. Ulkomaalaislain 149 §:n mukaan karkottamisen edellytyksiin kuuluu tietenkin itse se törkeä rikos tai syyllistyminen toistuvasti rikoksiin ja kokonaisharkinta. Tähän kokonaisharkintaan kuuluu muun muassa perhesiteet. Kun karkotusprosessi pitkittyy, monesti näitä siteitä ilmestyy siten, että jopa koko karkotus peruuntuu.

Lopuksi minä haluan vielä kanssa itse kiittää kuitenkin kansalaisaloitteen tekijöitä. Se aloitteen henki on kyllä otettu täällä meidän edustajien kesken vakavasti.

18.55 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Parviaiselle haluaisin vain sanoa, että me keskustelemme näistä maahanmuuttajien tekemistä rikoksista täällä sitä varten, kun meillä on kansalaisaloite siitä. Että siinä mielessä emme me voi puhua joistakin muista rikoksista, vaan nimenomaan kansalaisten toiveesta me käymme tätä keskustelua.

Haluaisin muistuttaa, että tämä ei ole ihan vain mututuntumaa: esimerkiksi erittäin arvostettu rikosoikeuden professori emerita Terttu Utriainen otti viime syksynä marraskuus-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

sa puheeksi sen, että maahanmuuttajat — hän ei puhunut turvapaikanhakijoista vaan maahanmuuttajista — ovat yliedustettuina raiskausrikoksissa. Henkilökohtainen mielipiteeni, kuten monen muunkin suomalaisen mielipide, on se, että kun tulet Suomeen, noudatat sääntöjä. Jos et kunnioita meidän sääntöjämme, syyllistyt vakaviin rikoksiin tai toistuvasti teet rikoksia, niin silloin suhtaudut meihin halveksivasti. Et voi odottaa, että me otamme yhteiskunnassa sinut tervetulleeksi, ehkä kustannamme verovaroin terveydenhoitosi tai muuta. Se on minusta aivan luonnollista: ole hyvä ja lähde pois — kun et kerran täällä viihdykään etkä voi noudattaa meidän yhteisiä sääntöjämme, niin voit poistua. Ei se ole sen kummallisempaa kuin että jos minä tulen jollekin kylään, niin jos minä siellä heittelen tavaroita pitkin poikin ja käyttäydyn törkeästi, niin kyllä siellä aika nopeasti sitä ovea minulle näytetään eikä sanota, että ole täällä ja tee mitä vain, että minä sinua yritän ymmärtää.

Tämä on erittäin hyvä pointti, mitä monet ovat täällä tuoneet siitä — tämä nimien keruun loppui toukokuussa — että jos tämä nimien keruu olisi päättynyt nyt näihin aikoihin, kun viime kesänähän tämä lähti nousuun, niin tämä olisi varmasti moninkertainen.

Ja oli erittäin hyvä puheenvuoro Niikolta siitä, että me olemme vastuussa kansalaisille, me säädämme täällä Suomen lait. Emme me voi puuttua siihen, mitä jossain muualla tehdään. Niin kauan kuin me noudatamme ihmisoikeussopimuksia ja toimimme muutenkin aivan normaalisti, kyllä me saamme näistä karkotuksia määrätä ja puhua siitä, että ulkomaalaiset ovat esimerkiksi yliedustettuina raiskaustilastoissa.

18.57 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Varmasti kaikille on nyt tullut tässä salissa selväksi se, että kyllä se huoli, mikä tämänkin kansalaisaloitteen takana on, on hyvin vakavasti tässä keskustelussa otettu, ja varmaan sitten jatkotyöstössäkin se siellä näkyy.

Itse olisin myös kyllä kiittänyt siitä, että pääosin kyllä tämä keskustelu on hyvin asiallista ollut. Varmaan muutamia kommentteja olisi voinut jättää sanomatta, mutta pääosin olemme kyllä selvinneet tästä aika hienosti ja olemme kunnioittaneet tätä eduskunnankin arvovaltaa.

Se, mihin ehkä itse haluaisin vielä tässä puuttua — nyt kun täällä on hyvin käynyt selväksi se, että tätä itse karkottamisprosessia pitää ja voidaan tehostaa ja sitä ollaan tekemässä, ja hyvä niin, ja siitä varmaan kaikki odotamme nyt sitten tuloksia, että mitä hallitus siinä saa aikaan ja miten se lähtee vaikuttamaan — on sellainen asia, että meillä jo nyt näiden ulkomaalaistaustaisten vankien, jotka istuvat suomalaisissa vankiloissa, siirrot tai neuvottelut vastaanottavan maan kanssa siitä, että heitä palautettaisiin suorittamaan näitä rikoksia omaan kotimaahansa, ovat hyvin hitaita. Varsinkin silloin, kun ei ole mitään esteenä, kansainvälisiä sopimuksia tai muita, tätä voitaisiin varmaan tässä samassa kyllä tehostaa, jotta myös yhä suuremmassa määrin ulkomaalaistaustaiset vangit, jotka täällä syyllistyvät rikoksiin, voisivat kuitenkin suorittaa tuomionsa kotimaassaan. Tämä olisi varmaan meille myös taloudellinen etu, ettemme sitten käyttäisi niukkoja vankeinhoidon resursseja ulkomaalaisiin, vaan eiköhän meillä riitä täällä ihan kotimaisia rikollisia, jotka näistä vankeinhoidon resursseista pääsevät nauttimaan.

18.58 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä, edustaja Parviainen, teidän kanssanne siitä, että meidän ei tule leimata kaikkia turvapaikanhakijoita, saati ulkomaalaisia, rikollisiksi tai sinnepäin taipuviksi henkilöiksi, vaikka tilastot osoittavatkin suuria epäkohtia tässä asiassa. Nämä ovat kuitenkin yksilöllisiä tapauksia, siitä olen samaa mieltä. Enkä usko, että tämän kansalaisaloitteen tekijät ovat tätä tarkoittaneet missään

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

määriin. Tämä ei tule tässä ilmi, vaan tässä puhutaan nimenomaan siitä, että rikokseen syylistyneet henkilöt tulisi aikaisempaa kovemman lainsäädännön kautta poistaa maasta.

Minä kerron yhden esimerkin. Itse olin viime lauantaina Vihdissä puhumassa eräässä tilaisuudessa, ja siellä oli suhteellisen monta irakilaista paikalla. Sen tilaisuuden jälkeen, kun he kuulivat, että minä olen kansanedustaja, viisi irakilaista miestä tuli puhumaan minulle. Nokkamiehenä siinä oli tällainen professorihenkilö jostain Bagdadin pohjoispuolelta, ja hän sanoi minulle näin: "Pyydän anteeksi sitä, että monet turvapaikanhakijat ovat syylistyneet Suomessa rikoksiin ja eivät kunnioita näitä Suomen lakeja ja kunnioita teidän hyväntahtoisuuttanne, kun te olette avanneet meille ovet. Tehkää sellaista lainsäädäntöä, että te karkotatte pois nämä rikokseen syylistyneet henkilöt. Me emme itsekään halua, että he ovat tässä maassa." He itse, nämä turvapaikanhakijat, jotka haluavat täällä vain elää maassa maan lakien mukaisesti, toivovat, että lainsäätäjät suojelisivat myös heidän mainettaan sillä, että me rankaisemme niitä, jotka rikkovat näitä lakeja.

Tämän johdosta tämä kansalaisaloite nimenomaan osoittaa sen, että tämä on tarpeen. Meidän täytyy näitä turvapaikanhakijoita suojellaksemme, myös tietenkin kansalaisiamme suojellaksemme, tiukentaa lakeja, jotta tällaiset ylilyönnit keskusteluissa loppuisivat ja loppuisi myös sellainen tapa, että me piilotamme ongelmat ja luulemme, että ne häviävät itsestään, jos me emme mitään tee.

19.00 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! On pakko puuttua myös siihen tässä keskustelussa, kun tässä keskustelun kuluessa on hieman epäilty tämän kansalaisaloiteinstituution toimivuutta ja sitä, onko se tarpeellinen. Haluan ainakin itse puolustaa tätä viime kaudella säädettyä kansalaisaloitelakia sen takia, että se täydentää tätä meidän edustuksellista demokratiaamme. Mehän tiedämme sen, että kun elämme monipuoluejärjestelmässä ja meillä on suhteellinen vaalitapa, meillä on monipuoluehallitukset, niin pakkaa vain usein käymään niin, että monet asiat, jotka niissä vaalipuheissa ovat, vesittyvät. Tämä on se kansalaisten keino myös vahtia meitä päättäjiä, että nämä asiat kuitenkin etenevät. Niitä ei pystytä lakaisemaan maton alle, vaan ne tarvittaessa nostetaan niillä 50 000 allekirjoituksella tai sähköisellä tunnustautumisella keskusteluun. Mielestäni tämä on hyvä järjestelmä, jota tulee kunnioittaa siitä riippumatta, että aina kaikki kansalaisaloitteitten seurauksena säädettävät lait eivät välttämättä ole jokaisen meistä mieleen. Toivotaan, että jatkossakin kansalaiset olisivat aktiivisia tässä suhteessa.

Ja sen sanon vielä, että toivon ehkä hieman pykälittäin muotoillumpia aloitteita. Että se täytyy sanoa tämän aloitteen heikkoudeksi, että se oli hieman liian väljästi muotoiltu. Toivoisin, että kun on kyse näinkin merkittävistä lakikokonaisuuksista, niin viitsittäisiin nähdä sen verran vaivaa, että esimerkiksi pykälämuotoon näitä saatettaisiin jo siinä vaiheessa, kun aloite tehdään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 2/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

19.03 Sisäministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on kansainvälisen suojelun antamisen edellytysten tarkentamista koskeva hallituksen esitys eli suomeksi sanottuna humanitäärisen suojelun poisto.

Hallituksen esityksen tavoitteena on, että Suomesta ei saisi oleskelulupaa kansainvälisen suojelun perusteella helpommin kuin muista Euroopan maista samalla kuitenkaan vaarantamatta Suomea sitovien kansainvälisten ja Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien velvoitteiden kunnioittamista. Tästä syystä ehdotetaan, että humanitäärisen suojelun perusteella myönnettävää oleskelulupaa koskevat säännökset kumotaan. Näitä lupia on myönnetty, jos turvapaikan tai toissijaisen suojelun edellytykset eivät ole täyttyneet. Käytännössä tämä siis tarkoittaa, että entistä useampi turvapaikanhakija saa kielteisen päätöksen jatkossa.

Tämä muutos yhdenmukaistaisi Suomen lainsäädännön kansainvälisen suojelun osalta Euroopan unionin lainsäädännön kanssa ja muiden Euroopan unionin maiden tasolle. Tämä selkeyttäisi meidän kansainvälisen suojelun määritelmiä ja sääntelyä, ja samalla varmistettaisiin, ettei suomalainen lainsäädäntö näyttäisi suotuisammalta, eli kyse on siis myöskin vetotekijöiden karsimisesta. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö Suomesta suojelua saisi jatkossa. Jokainen turvapaikkaa hakenut saa yksilöllisen käsittelyn, ja edelleen siis meillä on turvapaikka eli kansainvälinen suojelu sekä toissijainen suojelu käytössä.

Ihan tilastotietoina voisi todeta sen, että vuonna 2014 humanitääristä suojelua myönnettiin neljä kappaletta. Silloin turvapaikanhakijoita oli suunnilleen kymmenesosa siitä, mitä viime vuonna, ja viime vuonnahan myönnettiin 119 oleskelulupaa humanitäärisen suojelun perusteella. Silloin se edusti viime vuonna 7,3:a prosenttia kaikista hakemuksista.

Nyt tilanne lienee se, että kun esimerkiksi Irakin osalta maaselvityksen ja maan turvallisuusarvioinnin perusteella laajemmat alueet, muun muassa Bagdadin alue, määriteltiin turvallisiksi alueeksi, niin voisi olla hyvin todennäköistä, että kun viime syksystä lähtien tulleita turvapaikanhakijoita on runsaasti Irakista, niin humanitääristä suojelua olisi myönnetty enemmän. Tämä on hyvä ymmärtää, kun tätä päätöstä ollaan tekemässä.

Eli nämä kaksi tasoa, toissijainen suojelu ja kansainvälinen suojelu, ovat paljon selkeämmät kuin ehkä sitten kriteereiltään hieman erilainen humanitäärinen suojelu. Tämä on ollut meidän kansallista lainsäädäntöämme, ja on täysin eurooppalaisen lainsäädännön ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten mukaista, että tämä muutos tehdään. Pidän tätä erityisesti tässä muuttuneessa tilanteessa erittäin perusteltuna, ja siksi toivon, että tämän lakiesityksen kanssa pystyttäisiin eduskunnassa etenemään nopeasti, koska nyt kiihtyvällä tahdilla käsitellään tätä suurta määrää turvapaikkahakemuksia, jotka Suomeen on jätetty.

— Kiitos.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Niikko, annetaan yksi vastauspuheenvuoro, mutta mieluusti sen jälkeen käydään pieni puheenvuorokierros ja sitten vasta jatketaan laajemmin vastauspuheenvuoroilla.

19.06 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Tämä on erittäin kannatettava hallituksen esitys, ja hyvä, että hallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin. Tällainen toimenpide on ihan tervetullut tässä tilanteessa, mikä Euroopassa vallitsee. Tämähän ei millään tavalla ole poikkeava, koska humanitaarista suojelua koskevan oleskeluluvan edellytyksistä ei säädetä Euroopan unionin lainsäädännössä eikä myöskään pakolaissopimuksissa. Olisin kysynyt ministeriltä sitä, että millä tavalla tämä ratkaisee tämän siirtolaisongelman, koska en tiedä, miten tulkitsemme tuon sisäministeriön kotisivujen uutisen tai artikkelin siellä, että humanitaarisen suojelun perusteella oleskelulupia myönnettiin hyvin vähän vuonna 2013—2014. Siellä lukee ihan näin, että se oli noin 1 prosentti kansainvälistä suojelua saaneiden kokonaismäärästä. Tämä luku siellä sisäministeriön sivuilla on vähän eri nytten kuin mikä tässä äsken mainittiin. En tiedä, miten näitä lukuja pitäisi tulkita.

19.08 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen mukaan oleskelulupaa humanitaarisen suojelun perusteella ei olisi enää mahdollista myöntää. Tehostaisimme kansainvälistä suojelua koskevan päätöksen tiedoksiantoa ja muuttaisimme hakemusten käsittelymaksujen perimistä koskevaa sääntelyä tehokkaammaksi. Tarkoituksena on, että Suomen lainsäädäntö ei eroaisi EU:n ja sen jäsenvaltioiden lainsäädännöstä. Muistutan, että nykyisellä sääntelyllä koskien humanitaarista suojelua on kansallinen tausta eikä se perustu EU:n lainsäädäntöön tai kansainvälisiin velvoitteisiin. Oleskelulupia tällä perusteella on myönnetty hyvin vähän, mutta tässä maailmantilanteessa meidän on oltava proaktiivisia, koska oletettavasti lukumäärät nousevat turvapaikanhakijoiden määrän nousun myötä.

Arvoisa puhemies! Nykyinen säädäntö tiedoksi antamisesta on käytännössä osoittautunut kankeaksi ja myös poliisin resursseja syöväksi. Maahanmuuttovirasto voisi antaa myönteiset päätökset tiedoksi, ja luontevaa on, että poliisi antaa kielteisen päätöksen tiedoksi, koska poliisi vastaa maasta poistamisen täytäntöönpanosta kuten nykyisinkin. Jotta estetään maksamatta jätettyjen käsittelymaksujen perimisongelma, näissä sähköisissä hakemuksissa käsittelymaksu olisi suoritettava ennen kuin hakemuksen käsittely aloitetaan.

Mielestäni tämä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta on erittäin kannatettava, ja kiitän ministeri Orvon kantaa, että tätä tulee kiirehtiä.

19.10 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään meillä on lähetekeskustelussa ulkomaalaislain muuttaminen pieniltä mutta aika merkittäviltä osin. Ensinnäkin haluan kiittää Juha Sipilän hallitusta siitä, miten nopeasti ollaan kyetty ihan säädösmuutoksenkin reagoimaan tähän yllättävään turvapaikkakriisiin, mikä meillä viime vuonna puhkesi. Tämä lakimuutos on omalta osaltaan niitä ensimmäisiä muutoksia, joita nyt sitten lainsäädäntöön tehdään tilanteen saamiseksi hallintaan.

Arvoisa puhemies! Maahanmuutosta ja turvapaikanhakijoiden liikkumisesta on tullut ikään kuin pörssi tai sijoitusmarkkinat. Ihmisvirrat liikkuvat suhdanteitten mukaan. Tilanteista riippuen lähtöalueet vaihtelevat, ja tilanteista riippuen myös kohdealueet ja alueet, joihinka pyritään turvapaikkaa hakemaan ja muuttamaan, vaihtuvat.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Sosiaalinen media ja internet tarjoavat valtavat mahdollisuudet kannustaa ihmisiä lähtemään ja myös välittämään oikeaa tietoa siitä, että ei välttämättä kannata lähteä matkaan hengenvaaralliselle reissulle kohti Eurooppaa. On erittäin tärkeää, että Suomi valtiona kaikella politiikallaan lähettää oikeita signaaleja lähtöalueelle. Meidän pitää välttää kaikkia turhia vetovoimatekijöitä, ja oleellista on isossa kuvassa se, että jatkossa turvapaikanhakijat, vainoa, sotaa, huonoa elintasoja, ties mitä syitä paossa olevat ihmiset, saavat apua mahdollisimman lähellä lähtöalueita, ja sinne kannattaa Suomen taloudellisia resursseja ja Euroopan unionin taloudellisia resursseja kohdistaa.

Haluan, arvoisa puhemies, siteerata jonkun verran tätä hallituksen esitystä. Avaan sitaatin: "Hallitus on pitänyt kuitenkin tärkeänä varmistaa, että Suomen lainsäädäntö ja käytäntö eivät ole muita Euroopan unionin jäsenvaltioita ja Euroopan unionin lainsäädännön asettamaa vähimmäistasoa suotuisampia." Sitä jatkoo: "Suomen lainsäädäntö näyttäytyy tällä hetkellä kansainvälisen suojelun antamisen osalta hieman suotuisampana kuin mitä Euroopan unionin ja kansainväliset velvoitteet edellyttäisivät." Sitä jatkoo: "humanitaarista suojelua koskevat säännökset kumotaan. Tiedossa on myös, että useat muut Euroopan unionin jäsenvaltiot ja muut pohjoismaat suunnittelevat tarkennuksia kansainvälistä suojelua koskevaan sääntelyyn ja käytäntöön."

Hallituksen esityksestä ilmenee, että meillä on tällä hetkellä kolme päätapaa myöntää turvapaikka henkilölle, joka sitä täältä tulee pyytämään. Pääsääntö on tämä kansainvälisen suojelun antaminen, mikä perustuu meidän kansainvälisiin velvoitteisiimme. Samoin on mahdollisuus saada oleskelulupa niin sanotun toissijaisen suojelun perusteella, ja sitten tämä humanitäärinen oleskelulupa on ollut kolmas. Meidän oma kotikutoinen kansallisesti tehty mahdollisuutemme on ollut osittain päällekkäinen tämän toissijaisen suojelun kriteerin kanssa, ja käytännössä sen käyttö on ollut hyvin vähäinen. Muun muassa täällä nykyisessä ulkomaalaislaissa mainitun ympäristökatastrofin perusteella ei ilmeisesti ole ollenkaan myönnetty turvapaikkaa. Näiden kansainvälisen suojelun kautta annettavan oleskeluluvan ja tämän toissijaisen suojelun perusteella Suomi pystyy antamaan apua niille ihmisille, jotka sitä apua todella tarvitsevat, ja täytämme kaikki meidän eurooppalaiset ja maailmanlaajuiset velvoitteemme.

Arvoisa puhemies! Haluan kiinnittää huomiota vielä pieneltä tuntuvaan asiaan, josta olen vähän edustaja Ruohon kanssa eri mieltä. Tämä tiedoksiannon antaminen, se, että jatkossa myönteisen oleskelulupapäätöksen voisi antaa tiedoksi turvapaikanhakijalle Maa-hanmuuttoviraston virkamies ja kielteiset antaisi tiedoksi sitten poliisi, ei ole ehkä käytännössä niin mukava ja käytännöllinen, miltä se kuulostaa, sillä siinä on olemassa se riski, että jos turvapaikanhakija saa tiedon, että hänelle on tulossa tiedoksianto, sitä lappua, tuomaan poliisi, niin hän tietää silloin, että nyt on tulossa kielteinen päätös, nyt minä joudun Suomesta pois, ja silloin riski karkaamiseen ja muuhun häiriökäyttäytymiseen on olemassa. Pidänkin hallintovaliokunnan jäsenenä erittäin tärkeänä sitä, että me vielä pohdimme valiokunnassa tämän asian tarkalleen.

Muutenkin uskon siihen, että me hallintovaliokunnassa pystymme tämän esityksen käymään vielä läpi. Olen arvostanut sitä porukkaa, joka tällä vaalikaudella vaikeissa oloissa siellä on työskennellyt. Meillä on yli puoluerajojen ja yli hallitus- ja oppositiorajojen täysi työ ja hyvä yhteisymmärrys Suomen sisäisen turvallisuuden parantamiseksi.

Loppuun, puhemies, haluan todeta sen, että minusta tässä lakiesityksessä on hyvin pitkälti kysymys siitä, mistä tasavallan presidentti Sauli Niinistö puhui valtiopäivien avajaisissa meillä. (Timo Heinonen: Hyvä puhel!) Hän sanoi, että meidän pitää keskittää apu niil-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

le, jotka apua todella tarvitsevat. Me emme voi auttaa kaikkia, jotka ovat liikkeellä näissä kansainvaelluksissa. Tätä tasavallan presidentin perusajatusta myös tämä erittäin hyvä lakiesitys osaltaan tuo lihaksi.

19.16 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä maailmantilanteessa täytyy ymmärtää todella, missä tilanteessa tätä lakia ollaan muuttamassa ja minkä sen tulokulman tähän asiaan pitää olla. Tässä todella Suomi nyt osaltaan omaa kansallista lainsäädäntöään muokkaa siten, että se vastaa niitä EU-säännöksiä, mitä asiasta on annettu ja millä perusteella muut EU-maat jo näitä turvapaikkoja myöntävät, eli tällä kahden tason perusteella. Täytyy myös muistaa, että myös Ruotsissa tämä sama tarkastelu on menossa. Tanskassa ja Norjassahan tämä kyseinen humanitääriin syyhän on jo aikaisemmin poistettu.

Se, mihin ajattelin itse puuttua, on se, että tähän suoranaisesti vaikuttaa jo niihin ihmisiin, jotka ovat sitten väliaikaisen oleskeluluvan saaneet tällä humanitäärisellä perusteella. Näitä ei kovin monta ole. Pitäisin tärkeänä, että nyt sitten valiokunta työssään huolehtii kuitenkin siitä, että — koska näitä ihmisiä lukumäärällisesti ei ole monta — tässä muuttuvassa tilanteessa jokaisella myös se asianmukainen käsittely tapahtuu. Sitten voidaan katsoa sitä, onko näillä ihmisillä muita syitä sitten saada turvapaikkaa Suomesta.

Yleisesti, pitkänä linjana — ja toivon mukaan se täällä yhteisenä linjana meillä eduskunnassa on — on, että apua todella keskitetään heille, jotka eniten sitä tarvitsevat. Siinä mielessä tämä lain muutos on aivan ymmärretty. Sitten taas toisaalta täytyy muistaa, että nyt kun tässä maailman ajassa teemme näitä niin kutsuttuja kiristyksiä, niin varmaan tulee myös tulevaisuudessa niitä aikoja, jolloin me taas kansallisessa lainsäädännössä tarvitsemme tätä humanitäärisen suojelun perusteella myönnettyä turvapaikkaa. Esimerkiksi jos ilmastonmuutos oikein äityy ja syntyy erilaisia ympäristökatastrofeja eri puolilla maailmaa, niin on varmaan syytä pohtia sitten siinä tilanteessa uudelleen, että myös avaisimme tämän humanitäärisin perustein myönnetyn turvapaikan sitten uudestaan.

19.18 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa herra puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Ministeri Orpo ja edellä puhuneet kansanedustajat kertoivat jo aika lailla hyvin, mistä tässä asiassa on kyse. On siis kyse siitä, että EU-direktiivi tuntee luonnollisesti turvapaikan eli varsinaisen pakolaisstatuksen ja tuntee myös niin sanotun toissijaisen suojelun niiden kohdalla, jotka eivät täytä varsinaisen turvapaikan saamisen ehtoja mutta joiden kohdalla on perusteltua antaa oleskelulupa, koska ei ole perusteltua palauttaa heitä lähtömaahansa. Tämän lisäksi Suomessa tunnetaan kolmas kategoria, niin sanottu humanitäärisen suojelun kategoria, joka nyt esitetään poistettavaksi.

Miksi Suomessa EU-direktiivin säätämien kriteereiden lisäksi on olemassa tämä kolmas kategoria? En tiedä. Olen ollut varmasti itsekkin lakia tältä osin täällä säätämässä, mutta luulen, että se on kaikuja siltä ajalta, kun Suomen maahanmuuttopolitiikkaa toteutti Baudet'n—Thorsin linja eikä nykyinen Orpon linja.

Missään muualla Euroopassa Ruotsia lukuun ottamatta ei ole tätä humanitäärisen suojelun kategoriaa. Hallituksen esityksen perusteluissa, sivu 9, kerrotaan, että on kysely asian perään ja kyselyyn vastasivat Belgia, Italia, Irlanti, Itävalta, Kypros, Latvia, Liettua, Norja, Portugali, Ranska, Ruotsi, Romania, Slovakia, Slovenia, Tanska, Tšekki ja Unkari. Missään muualla kuin Suomessa ei Ruotsin ohella tunnettu tätä humanitäärisen suojelun kategoriaa, ja, kuten hallituksen esityksen perusteluissa käy ilmi, Ruotsistakin ollaan tämä

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

kategoria poistamassa tai siis joka tapauksessa heidänkin osaltaan linjaa tiukentamassa tältä osin.

Nyt hallitus siis esittää humanitäärisen kategorian poistamista. Hallituksen esitys on erittäin perusteltu, erittäin järkeenkäypä, ja luonnollisesti kannatan sitä. Hallitus perustelee esitystään yhtäältä sillä, että meidän pitää pyrkiä yhdenmukaistamaan käytäntöjämme muihin Pohjoismaihin ja muuhun Eurooppaan, jotta ei olisi olemassa tällaista vetovoimatekijää, joka tuo esimerkiksi irakilasturvapaikanhakijat, kuten on nähty, lukuisten maiden läpi tänne Pohjolan perälle Suomeen juuri sen takia, että heillä on käsitys, että Suomessa saa helpommin oleskeluluvan, Suomessa on helpompi saada myös perheen yhdistäminen.

Toinen perustelu, edustaja Biaudet, jonka vuoksi hallitus esittää tätä muutosta, on se, että nyttemmin Euroopan unionin oikeuskäytäntö on sillä tavoin kehittynyt, että osa niistä tapauksista, jotka aikaisemmin olisivat menneet tämän niin sanotun humanitäärisen suojelun piiriin, menevät Euroopan unionin oikeuskäytännön valossa nyt niin sanotun toissijaisen suojelun piiriin.

Herra puhemies! Kun Suomessa on käyty maahanmuuttokeskustelua, on käyty keskustelua myös siitä, onko meillä tässä keskustelussa ääriyhmät vai onko olemassa vain yksi ääriyhmä tässä keskustelussa eli rasistit ja fasistit, (Eva Biaudet: Kenen joukoissa seisot?) mutta ei ole olemassa sitä ääriyhmää, sitä porukkaa, joka vastustaa kaikkia järkeviä tiukennuksia maahanmuuttopolitiikkaan, joka haluaakin, että Suomi on vetovoimaisempi tekijä kuin mikään muu maa, ja joka ilmeisesti haluaa, että Suomeen tulee haki koko Euroopan mahdollisimman paljon turvapaikanhakijoita, nimenomaan Suomeen.

Minä sanon, että jos tätä esitystä nyt täällä eduskunnassa joku vastustaa, niin ainakin minulle se on täysin selvä osoitus siitä, että silloin kyseessä on tämän maahanmuuttokeskustelun toinen ääripää. Itse asiassa äsken käytin vahingossa väärää ilmaisua. Tarkoitus ei ollut puhua ääriryhmistä vaan ääripäistä. Eli jos tällaista järkevää muutosta, jolla Suomi toteuttaa EU:n direktiiviä sellaisenaan, jolla Suomi tekee samanlaista politiikkaa kuin kaikki muut Euroopan maat käytännössä, täällä nyt asetetaan vastustamaan, niin ainakaan minä en tarvitse enää yhtään todistetta siitä, että tässä maahanmuuttokeskustelussa on se toinen ääripää. No, en minä tarvitse siitä itse asiassa edes tätä todistetta. Kyllä minulle henkilökohtaisesti se on käynyt selväksi jo aikaisemmin. Esimerkkeinä mainitsen täältä nyt poissa olevan edustaja Emma Karin, joka on ollut sitä mieltä, että edes niitä irakilaisia ei pitäisi palauttaa Irakiin, joilla ei ole mitään perustetta saada Suomesta oleskelulupaa.

Herra puhemies! Lopuksi. Hallituksen esityksen sivulla 17 sanotaan sanatarkasti seuraavaa: "Ehdotetut säännösmuutokset eivät sisällä sellaisia ulottuvuuksia, jotka olisivat ristiriidassa perustuslain, Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden tai Euroopan unionin lainsäädännön kanssa." Täysin yksiselitteinen, selvä kanta. Ja kun näin on, niin ei voisi kuvitella, että olisi mitään perustetta lähettää tätä esitystä, kuten puhemiesneuvosto nyt ehdottaa, perustuslakivaliokuntaan lausunnolle. Mutta täällä, sivua myöhemmin, sanotaankin seuraavaa, siis hallituksen esityksessä sanotaan: "Tärkeänä pidetään kuitenkin, että perustuslakivaliokunnalle varataan tilaisuus antaa esityksestä lausunto." (Eva Biaudet: Se on varmaan se ääripää!) Miksi? Miksi se on tärkeätä, kun hallituksen esityksessä sanotaan, että ei ole mitään, ei mitään suhteessa kansainvälisiin velvoitteisiin, ei mitään suhteessa meidän perusoikeuksiin, ei mitään suhteessa kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin ja muuta. Minä en ymmärrä tätä, että tässä eduskunnassa näköjään ei nykyään voi säätää juurikaan mitään merkittävämpää tai edes vähemmän merkittävää lakia ilman, että pidetään tärkeänä, että perustuslakivaliokunnalle annetaan tilaisuus antaa esityksestä lausunto.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Herra puhemies! En ehdota, että asiaa ei lähetetä perustuslakivaliokuntaan. Mutta vetoan, että puhemiesneuvosto kävisi keskuudessaan keskustelun, mihin perustuu sellainen ajatus, että kun yhtäältä sanotaan, että ehdotetut säännösmuutokset eivät sisällä sellaisia ulottuvuuksia, ei puhuta ristiriidoista vaan sellaisia ulottuvuuksia, jotka olisivat ristiriidassa perustuslain, Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden tai Euroopan unionin lainsäädännön kanssa, niin miksi silti asia pitää lähettää perustuslakivaliokuntaan. Siksikö, että nämä valtiosääntöasiantuntijat, jotka viisastelevat kaikissa mahdollisissa uudistuksissa, jotka koskevat rikollisia tai maahanmuuttajia, viisastelevat ja näkevät niissä ongelmia, tässäkin pääsevät nyt sitten näkemään ongelmia — nämä asiantuntijat, joista ainakin osa on tullut tunnetuksi siitä, että toimivat tai ovat toimineet sellaisissa järjestöissä, joiden tehtävänä nimenomaan on ajaa ulkomaalaisten asiaa Suomessa?

Herra puhemies! Toivon, kun täällä on perustuslakivaliokunnan jäseniä, että kun perustuslakivaliokunta tätä käsittelee, niin ainakin asiantuntijoiden osalta pidätte huolen siitä, että siellä asiantuntijat esittävät asiantuntemuksensa perusteella arvioita tämän lakiesityksen suhteesta näihin kansainvälisiin velvoitteisiin ja Suomen perustuslakiin eivätkä ole siellä lobbaamassa oman ulkomaalaispoliittisen näkemyksensä mukaisia ratkaisuja.

19.26 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Annan tukeni mielelläni tälle hallituksen esitykselle, jonka eduskunta on saanut ministeri Orpon johdolla tänne tuotua.

Kansainvälinen suojeluhan on tähän asti jakaantunut Suomessa kolmeen eri kategoriiaan: perinteiseen turvapaikkaan, toissijaiseen suojeluun ja sitten tähän humanitääriseen suojeluun, josta olemme nyt Ruotsin tapaan luopumassa. Eli tämän jälkeen meillä olisi yhtenevät pelisäännöt muiden EU-maiden kanssa. Ja jos oikein ymmärsin, niin aika laajasti keskusteluissa kannatetaan, myös televisiossa muistan vihreiden ryhmäpuheenjohtajan kannattaneen turvapaikkapolitiikassa yhteisiä pelisääntöjä EU:n sisällä. Ja tähän nimenomaan niitä nyt vahvistaa. Resurssimme riittävät auttamaan heitä, jotka aidosti, oikeasti apua tarvitsevat, ja sen takia kannattaa panoksia enempi sinne laittaa. Jatkossa kansainvälistä suojelua saisi vain hakija, joka täyttää nämä kansainvälisen tai EU-lainsäädäntöön perustuvat edellytykset.

Jos katsoo tätä viime vuoden tilastojen valossa, niin voi tietysti todeta, että eihän tämä ratkaise mitään. Eli viime vuonnahan vain 119 oleskelulupaa annettiin tällä, mikä on 7 prosenttia kaikista oleskeluluvista. Mutta tietysti nyt, kun verrataan siihen, että meillä on hakemuksia 30 000 pöydällä ja tänä vuonna todennäköisesti tulee lisää — toivottavasti ei enää niin paljoa kuin viime vuonna, mutta pahimmat pelot voivat olla vielä reilustikin suurempia — niin silloin tietysti siitä määrästä 7 prosenttia on jo erittäin suuri määrä, ja on hyvä, että meillä on yhtenevät pelisäännöt EU:n sisällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Andersson, ja sen jälkeen muutamaan vastauspuheenvuoroon on sijaa ja tilaa.

19.28 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Minä tiedän monta poliitikkoa ja erityisesti yhden puolueen Suomessa, joka useampaan otteeseen on peräänkuuluttanut asiallista keskustelua maahanmuutto- ja siirtolaispolitiikasta. Minusta sellaiseen asialliseen keskusteluun kuuluu myös se, että voidaan kaikessa rauhassa käsitellä hallituksen lakiesityksiä, pohtia, mitä mahdollisia ongelmia tai hyötyjä niihin sisältyy, ilman että sen myötä yhtäkkiä tulee leimatuksi ääripäähän kuuluvaksi tai miksi tahansa muuksi.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Tämä hallituksen esitys ulkomaalaislain muuttamiseksi niin, että oleskelulupaa humanitaariseen suojeluun perustuen ei enää myönnettäisi lainkaan, on osa laajempaa kehitystä Pohjoismaissa ja Euroopassa, niin kuin tässä on jo aikaisemmin todettu. Eri maissa hallitukset reagoivat turvapaikanhakijoiden määrän kasvuun nyt niin, että ne pyrkivät alentamaan kansainvälisen suojelun standardeja kohti niitä minimitasoja, joita Geneven sopimus, Euroopan ihmisoikeussopimus ja EU:n turvapaikkadirektiivit edellyttävät. Tämä on eräänlainen kisa pohjaa kohti, jossa kaikissa maissa madalletaan suojelun tasoa kohti mahdollisimman yhtenäistä minimiä.

Huomionarvoista minun mielestäni on, että näitä heikennyksiä ei tehdä sen takia, että kansainvälisen suojelun tarve olisi vähentynyt, tai koska nämä suojelupykälät sinänsä olisivat osoittautuneet turhiksi. Nämä muutokset tehdään, koska aikana, jolloin suojelun tarve on poikkeuksellisen suuri, haluavat hallitukset Euroopassa auttaa vähemmän. Ja, hyvät edustajat, minun mielestäni meidän kannattaa kaikkien muistaa, että nyt kun käsitellään tätä lakimuutosta, niin tämä koskee nimenomaan hädässä olevia ja heidän oikeuksiaan ja suojelun tasoa.

Tämän lakimuutoksen pitkäaikaisia vaikutuksia on kuitenkin tässä vaiheessa vaikea arvioida. Tätä suojelukategoriaa ei ole vuosien saatossa käytetty kovin paljon, ja siksi vaikutukset kansainvälisen suojelun tasoon eivät välttämättä ole niin merkittäviä tai suuria. Toisaalta humanitaarisen suojelun nojalla on viime vuonna myönnetty oleskelulupa yli sadalle henkilölle Suomessa.

Mahdollisuus oleskelulupaan humanitaariseen suojeluun perustuen on alun perin luotu sitä varten, että lainsäädäntö Suomessa kattaa kaikki ne tilanteet, joissa ihminen on tosiasiallisesti kansainvälisen suojelun tarpeessa tai palautuskiellon nojalla häntä ei voida palauttaa. On siis haluttu varmistua siitä, ettei lainsäädäntöön jää aukkoja.

Hallituksen esityksen mukaan on mahdollista, että osassa sellaisia tapauksia, joissa viime vuosina on myönnetty oleskelulupa humanitaarisen suojelun perusteella, jatkossa myönnetään se esimerkiksi toissijaiseen suojeluun perustuen. Toisaalta hallituksen esityksessä myös todetaan, että tarkoituksena ei ole, että oleskelulupa humanitaarisen suojelun perusteella lähtökohtaisesti korvattaisiin muilla olemassa olevilla oleskelulupaperusteilla. Tämä toteamus tarkoittaa, että kansainvälisen suojelun taso Suomessa heikkenee tämän lakimuutoksen myötä.

Avoimeksi tässä esityksessä nyt jää myös se, miten jatkossa toimitaan ympäristökatastrofien kohdalla. Ilmastopakolaisuus on jo tänä päivänä iso ongelma, ja ilmastopakolaisten määrä kasvaa tulevaisuudessa. Näiden ihmisten asema on kansainvälisoikeudellisesti jo nyt hyvin heikko, kun perinteiset pakolaisoikeuden välineet eivät huomioi ihmisten elinympäristön, esimerkiksi luonnonkatastrofin tai ilmastonmuutoksen, aiheuttamia muutoksia kansainvälisen suojelun perusteena.

Arvoisa puhemies! Eriyisen ongelmallisena näen kuitenkin sen, että paperittomien määrä tämänkin lakimuutoksen myötä saattaa kasvaa. Paperittomuuden vähentäminen on tärkeää niin ihmisoikeuksien, kansanterveyden, työmarkkinoiden pelisääntöjen noudattamisen kuin yhteiskunnan kokonaisedun kannalta.

Suomessa tulisi nyt pikaisesti arvioida, miten esimerkiksi viime vuoden keväällä tehty muutos ulkomaalaislakiin vaikuttaa tilanteessa, jossa turvapaikanhakijoiden määrä on noussut. Keväällä 2015 hyväksyttiin eduskunnassa lakimuutos, jonka seurauksena kielteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat eivät enää saa tilapäistä oleskelulupaa eivätkä vastaanottopalveluita, jos arvioidaan, että vapaaehtoinen paluu voisi olla mahdollinen.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

(Ben Zyskowicz: Sehän on ihan järkevää!) Tilapäisiä lupia on aikaisemmin myönnetty tilanteessa, jossa oleskelulupaa muulla perusteella ei myönnetä mutta henkilöä ei pystytä palauttamaan lähtömaahan esimerkiksi vastaanottajamaan haluttomuuden tai puuttuvien liikenneyhteyksien vuoksi.

Ollaan maahanmuuttopolitiikan päälinjauksista mitä mieltä tahansa, on suomalaisen järjestelmän vahvuus ainakin ollut se, että maassa oleskelevilla on ollut mahdollisuus elää täällä virallisesti tilapäisen oleskeluluvan turvin. Se on taannut kaikille täällä oleville tietyt perusoikeudet. Paperittomuuden lisääntymisestä ei hyödy kukaan. Paperittomuus syrjäyttää ihmisen muusta yhteiskunnasta, lisää harmaata taloutta ja altistaa hyväksikäytölle ja ihmiskaupalle. Nämä ovat niitä kysymyksiä, joita minun mielestäni pitäisi käsitellä, joista meidän pitäisi täällä puhua, jos siirtolaisuuden ja maahanmuuton ongelmista halutaan keskustella.

19.34 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Koen olevani perustuslakivaliokunnan jäsenenä vähän velvoitettuakin kommentoimaan noita edustaja Zyskowiczin oppineita näkemyksiä. Me olemme perustuslakivaliokunnassa ihan samaa keskustelua itse asiassa tälläkin viikolla käyneet siitä, mitä lakiesityksiä meille lähetetään ja mitä ei lähetetä. Meillä on aidosti varmasti lainvalmistelussa valtionhallinnossa ongelmia sen tunnistamisessa, mitkä ovat todellisia perustuslaki-, valtiosääntökysymyksiä ja mitkä voisi sitten viedä eteenpäin suoraviivaisempaa reittiä.

Olen edustaja Zyskowiczin kanssa samaa mieltä siitä, että asiantuntijoiden, joita me kuulemme, ei kannattaisi ottaa voimakkaita julkisia kantoja asioihin etukäteen. Mutta minä peräänkuuluttaisin nyt edustaja Zyskowiczilta vaihtoehtoa. Mikä on vaihtoehto nykyisen perustuslakivaliokunnan toiminnalle? Onko se valtiosääntötuomioistuin? Kävimme Wienissä Itävallassa viime syksynä. Siellä eduskuntaryhmien puheenjohtajat neuvottelevat tuomareista, ketkä nimetään (Puhemies koputtaa) valtiosääntötuomioistuimeen. Kuulemma puoluepolitiikka ei ole vaikuttanut tuomioistuimen toimintaan, (Puhemies koputtaa) mutta sitä sopii epäillä.

19.36 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Anderssonille sanon, että mikäli niille turvapaikanhakijoille, joilla ei ole mitään perustetta saada oleskelulupaa mutta jotka sen jälkeen kuitenkin kieltäytyvät palaamasta lähtömaahansa, annettaisiin tilapäinen oleskelulupa, kuten te esitte ja kuten aikaisemmin oli asianlaita, niin silloinhan koko turvapaikkaprosessilla ei olisi mitään merkitystä. Jos meillä on prosessi, joka hyvin tarkkaan ja oikeusasteet läpi käyden toteaa, että tällä henkilöllä ei ole mitään perustetta Suomen systeemin mukaan saada oleskelulupaa, ja jos tällainen henkilö kuitenkin saisi oleskeluluvan, kun hän vain ilmoittaa, että minä en muuten lähde mihinkään ja Suomi on paljon parempi maa kuin oma lähtömaa ja minä jään tänne, ja jos hänelle sitten sanottaisiin, että no hyvä, tuossa on sinulle sitten oleskelulupa, niin mihin me tarvitsemme tätä turvapaikkaprosessia? Eli paperittomista päästään eroon, kun paperittomat palaavat sinne lähtömaahansa, kun heillä ei ole oikeutta jäädä Suomeen.

Edustaja Kurviselle sanon, (Puhemies koputtaa) että kannatan nykyistä järjestelmää, mutta kun ei tässä ole mitään perustuslakikysymyksiä, (Puhemies koputtaa) niin miksi lähetää tätä perustuslakivaliokuntaan?

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

19.37 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec ei ehkä nyt tunne ihan tätä paperittomien tilannetta. Hyvin useastihan on niin, että vaikka henkilö itse haluaisi ja olisi valmis lähtemään ja palautettaisiin, niin toinen maa ei ota häntä vastaan. Kysymys on silloin siitä, onko parempi, että täällä sitten joutuu elelemään ilman mitään papereita, kuin että annetaan tilapäinen oleskelulupa. Se ei välttämättä liity tähän kysymykseen, mutta elämä ei ole näin yksinkertaista kuin haluatte antaa ymmärtää. On hyvä tutustua näihin juttuihin, joita oikeasti on tapahtunut. (Ben Zyskowiec: Nyt puhutaan ihmisistä, jotka kieltäytyvät palaamasta vapaaehtoisesti!)

19.37 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin kiinnitin tähän samaan asiaan huomiota, sillä eihän tämä koko järjestelmä toimi millään tavalla, jos paperittomille annetaan edes tilapäinen oleskelulupa, koska tähän tarkoittaa silloin sitä, että paperittomat pääsevät myös tämän meidän siunatun toimeentulotukemme piiriin, esimerkiksi. Ja kuinka monta paperitonta siirtolaista, jotka kieltäytyvät palaamasta omaan maahansa, on Euroopassa? Miljoona, kaksi — kuka tietää, kuinka monta miljoonaa. (Eva Biaudet: Kolme!)

Emmehan me voi näitä asioita ratkaista sillä, että me madallamme rimaa niin alas, että kenenkään ei tarvitse enää noudattaa minkäänlaisia lakeja täällä. Siinä mielessä edustaja Zyskowiecin perustelut olivat erinomaisia. Meidän tulee luoda uskottavaa lainsäädäntöä, jossa myös kaikki laittomasti maahan pyrkivät ymmärtävät sen, että tätä järjestelmää ei voi hyväksikäyttää. Siinä mielessä tämä hallituksen esitys on kyllä tervetullut.

19.38 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannattaa muistaa, että nämä tilapäiset oleskeluluvat, jotka on myönnetty tällaisissa tilanteissa, eivät ole verrattavissa siihen oleskelulupaan, minkä saa esimerkiksi silloin, kun saa positiivisen turvapaikkapäätöksen.

Näihin B-lupiin on jopa liittynyt aika isoja ongelmia. Ennen oli jopa sellaista lainsäädäntöä Suomessa, jossa esimerkiksi näiden ihmisten työskentelyoikeutta oli rajoitettu, josta päästiin eteenpäin siihen järjestelmään, joka ennen oli, joka kyllä on toiminut paremmin kuin esimerkiksi ne järjestelmät, joita on ollut katsottaessa esimerkiksi Kreikan tai Italian tilannetta, missä on valtava joukko ihmisiä, jotka elävät paperittomuudessa vailla mahdollisuuksia tehdä töitä virallisesti tai mahdollisuuksia päästä terveydenhuoltojärjestelmän piiriin. Kyllä se järjestelmä, mikä Suomessa oli, on toiminut paremmin, ja se peruslähtökohta siitä, että kun on ihminen, joka syystä tai toisesta — voi olla myöskin vastaanottavan maan haluttomuudesta johtuen — on täällä, niin silloin sillä ihmisellä on mahdollisuus oleskella jonkunlaisen virallisen (Puhemies koputtaa) luvan turvin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Havaitsen vielä vastauspuheenvuorot edustajille Meri, Heinonen ja Saarakkala, ja jos joku vielä haluaa vastauspuheenvuoron, toivon, että painaa nappia. — Nyt edustaja Meri.

19.40 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse olen perussuomalaisten edustaja perustuslakivaliokunnassa ja halusin osallistua tähän.

Minä ymmärsin edustaja Zyskowiezin kritiikin enemmänkin siihen suuntaan, en niinkään järjestelmää vastaan, mutta sitähan hän ei tuntunut vastustavan, vaan niin, ettei turhaan pyydetä lausuntoja silloin, kun on kysymys maahanmuutosta tai kriminaalipoliti-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

kasta. (Ben Zyskowicz: Just näin!) Meillä on erittäin paljon asioita perustuslakivaliokunnassa, ja toki mekin toivomme, että sinne ei niin kuin muodon vuoksi tuoda asioita, jotta saataisiin tälle, ehkä ääripäälle, hyvä mieli, mistä Zyskowicz puhui. Siinä mielessä olen edustaja Zyskowiczin kanssa samaa mieltä, että en oikein pidä siitä trendistä, mikä nykyisin on, että perustuslailla ratsastavat aivan kaikki. Tässähän silloin, kun hallitusohjelma julkaistiin, ilmoitettiin joidenkin asiantuntijoiden toimesta, että siellä on osa kohdista perustuslain vastaisia. No, jokainenhan tietää, että hallitusohjelma ei ole laki; se on joku lause, mihin pyritään. Samoin subjektiivinen päivähoito-oikeus oli perustuslain vastainen. En pidä tästä kehityksestä.

19.41 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valitettavasti tällaisessa keskustelussa helpolla ovat ne ääripäät vahvimmin äänessä: toinen ääripää, että "rajat kiinni, emme halua auttaa ketään", ja sitten toinen ääripää, "tervetuloa kaikki tänne, me autamme kaikkia, on teillä hätä tai ei". Sitten on se iso tolkun porukka, mitä edustaa tämä lainsäädäntö, että me noudatamme kansainvälisiä sopimuksia, me noudatamme EU:n yhdessä sopimia pelisääntöjä. Me haluamme, että meillä on yhtenevät pelisäännöt (Ben Zyskowicz: Oikein!) EU:n kanssa. Tämän suuntaista myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö puheessaan toi esille. Me emme voi valitettavasti auttaa kaikkia. Me joudumme auttamaan niitä, jotka aidosti tarvitsevat apuamme.

19.42 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! En malta olla ottamatta kantaa tähän perustuslakikeskusteluun, kun olin viime kaudella siellä perustuslakivaliokunnassa ja sitä kautta hallitsi tämä eurokriisi, joka toki on vieläkin akuutti asia. Nyt on sitten tämä pakolaiskriisi. Yksi sellainen argumentti, mitä perustuslakivaliokunta silloin eurokriisin yhteydessä paljon tarkasteli, on se, pystyykö valtio, onko valtiollamme mahdollisuudet vastata niistä velvoitteista, jotka sillä Suomen perustuslain mukaan ovat, ja tarkastelussa ovat nimenomaan nämä meidän taloudelliset kokonaisvastuamme. Nyt onkin mielenkiintoista nähdä — etenkin, mikäli tämä pakolaiskriisi kevään myötä yltyy — onko tämä argumentti yhä relevantti myös tämän pakolaiskriisin yhteydessä käytävässä keskustelussa ja päätöksenteossa, koska mielestäni se on. Tämä on perustuslakivaliokunnan hyvä muistaa. (Eduskunnasta: Muistetaan!)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Räsänen. — Mieluusti sen jälkeen siirrytään listaan, otetaan seuraava debatti myöhemmin.

19.43 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä en itse lähde nyt kommentoimaan tätä perustuslakikysymystä, mutta sen verran ehkä tähän keskusteluun, että kun tässä salissa ja muuallakin on pitkään puhuttu tästä maahanmuuttotilanteesta ja on haluttu hakea vähän leveämpiä hartioita ja on sanottu, että meidän pitää Euroopassa yhteisesti näitä asioita katsoa ja meidän pitää yhteisesti Pohjoismaiden kanssa näitä katsoa, niin nyt sitten tällaisessa tilanteessa, missä hallitus tekee sellaisen esityksen, missä meidän politiikkamme vastaa enemmän määrin sitä politiikkaa, mitä jo muualla Euroopassa tehdään ja mitä muualla Pohjoismaissa tehdään, minun mielestäni se on aika ymmärrettävää, ja sitä on siinä mielessä kyllä helppo tukea.

Se on sitten toinen kysymys, että pitäisikö joidenkin mielestä vielä enenevässä määrin, koska kansainvälistä suojelua kuitenkin tarvitaan, sitä lisätä. Nyt täytyy muistaa myös, että

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

mikäli meillä kriteerit olisivat erilaiset, niin totta kai Suomen houkuttelevuus olisi aivan erilainen kuin muilla Euroopan mailla, ja varsinkin, kun meillä Dublin-säännös ei toimi, muilla Euroopan mailla ei ole mitään (Puhemies koputtaa) intressiä tavallaan pysäyttää kauttakulkua vaan antaa (Puhemies koputtaa) vain virrata, joten tämä on ihan perusteltu muutos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt listaan.

19.44 Jari Ronkainen ps: Arvoisa herra puhemies! Humanitaarinen suojelu oleskeluluvan perusteena on aivan järjetön ja täysin Suomen päättäjien tekemä lisäys. Viimeinkin tämä asia todennäköisesti korjataan. En pysty ymmärtämään, miksi tähän on aikanaan päädytty. Eikö ole pystytty ymmärtämään, että tämä toimii houkuttelevuutta lisäävänä tekijänä? Me perussuomalaiset olemme vuosikaudet varoittaneet lepsun maahanmuuttopolitiikan seurauksista. Ne seuraukset ovat turvapaikanhakijatulvan myötä todellisuutta. Todellinen taakka on kestämaton.

On aivan selvää, että meidän on tiukennettava lainsäädäntöämme monelta osin. Tämä on yksi pieni osa, mutta vetovoimaisuuden kannalta todella tärkeä. Se, ettei oleskelulupa juuri myönnetä humanitaarisen suojelun perusteella, ei tarkoita sitä, etteikö sillä olisi merkitystä tänne tulevien kannalta. On huomattava, että tällä hetkellä koko Eurooppaa ravisteleva kriisi voi myös johtaa siihen, että tätä käytetään enemmän oleskeluluvan perusteena. On huomioitava, että muutos vaikuttaa myös niihin, joilla on määräaikainen oleskelulupa samoin perustein, ja sitä kautta myös perheenyhdistämissiin.

Hallituksen turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma antaa meille entistä enemmän keinovalikoimaa. Olemme ottaneet oikean suunnan — turhan myöhään, mutta kuitenkin. Meillä on tainnut olla Pohjoismaiden lepsuin turvapaikkapolitiikka, jopa lepsumpi kuin Ruotsissa. (Eva Biaudet: Pitäisi osata laskea vähän!) Onneksi tulijoita ei ole niin paljon kuin siellä.

Meidän on tiukennettava omia käytäntöjämme niin paljon kuin direktiivien mukaan on mahdollista. Jos se ei riitä, niin on oltava itsekkäitä. Voimme myös ottaa mallia Tanskasta, jossa oikeasti pyritään tekemään asialle jotain. Kevään aikana on tulossa eduskunnan käsittelyyn perheenyhdistämisen tiukentaminen. Odotan sen menevän juuri niin tiukaksi kuin se vain on mahdollista.

19.46 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Tätä asiaa on hyvä toistaa tässä salissa, että humanitaarista suojelua koskevan oleskeluluvan edellytyksistä ei säädetä Euroopan unionin lainsäädännössä tai pakolaissopimuksessa vaan taustalla on Suomen oma kansallinen ratkaisu eli tämä on tällainen kotoperäinen erikoisuus. (Eva Biaudet'n välihuuto) Humanitaarista suojelua ei myöskään tunneta EU-oikeudessa.

Sitten hieman tilastoa. Vuosi 2010: turvapaikan sai 181 henkilöä, 644 henkilöä sai toisijaista suojelua, ja 654 henkilöä sai humanitaarista suojelua.

Itse tein kirjallisen kysymyksen tästä viime syksynä tämän humanitaarisen suojelun poistamisesta ja olen erittäin tyytyväinen tästä esityksestä. Tämä on askel kohti parempaa maahanmuuttopolitiikkaa. Onneksi hallituksessa on nyt maahanmuuttokriittinen puolue, joten meidän täytyy jatkaa näitä tiukennuksia.

19.48 **Kai Mykkänen kok:** Arvoisa puhemies! Minun osaltani taas, jos pitäisi valita osalleni identiteetti, olenko maahanmuuttoon suhteessa suvaitsevainen vai nuija, niin valitsin kyllä suvaitsevaisen (Perussuomalaisten ryhmästä: Tolkun mies!) — mielellään myös tietysti tolkun mies, jos niin joku sallii sanoa — mutta siltä osin, että minun mielestäni hädänalaisia pitää kyllä meidän ehdottomasti pystyä auttamaan. Lisäksi minä uskon, että tästä urakasta kyllä fiksuin keinoin myös selvitään.

Mutta itse asiassa keskeiset tekijät siinä, että me selviämme tästä, että turvapaikanhakijat, joita nyt on tulva tullut Eurooppaan, selviäisivät tästä, ovat nimenomaan se, että hyväksyttävyyden Euroopassa säilyy, että se säilyy Suomessa Suomen osalta, ja itse asiassa se, että niillä, jotka tänne jäävät, on jonkunlaiset edellytykset myös pärjätä maassa. Jos me sallimme täällä olon mutta emme käytännössä pärjäämistä omalla työllä, niin silloin me teemme karhunpalveluksen kyllä myöskin näille tulijoille.

Tämän hyväksyttävyyden osalta väittäisin, että keskeinen asia on se, että tämä systeemi vaikuttaa selkeältä. Tämän kevään osalta ehkä isoin yksittäinen haaste luonnollisesti tulee olemaan se, että kun näitä hylättyjä päätöksiä joka tapauksessa tulee toistakymmentätuhatta, ne palautukset pystytään panemaan toimeen. Tässä ehdin kuulla ainakin edustaja Zyskowiczin järkeenkäypää argumentointia tämän osalta.

Itse asiassa, kun esimerkiksi tammikuussa itse käytin aikaa yhdessä vastaanottokeskuksessa nimenomaan sen takia, että oppisin tätä järjestelmää ja voisin vähän samalla auttaa, niin hyvin monet turvapaikanhakijat itsekkin tuntuivat toivovan sitä, että tämä järjestelmä olisi yksinkertaisempi ja että asioille vain alkaisi tapahtua päätöstä. Se odottelu on se pahin.

Myöskin tähän tasavallan presidentti minun mielestäni ainakin pääosin täysin oikein kiinnitti huomiota, että meillä on turha pistää päätä pensaaseen siltä tosiasialta, että jos mitään ei tehdä, niin kerta kaikkiaan eurooppalainen enemmistödemokratia ei hyväksy sitä, mitä vyörynomaisesti, hallitsemattomasti on tapahtumassa. Sen takia meidän poliitikkoina pitää uskaltaa nostaa se pää pensaasta ja tehdä kohtuullistavia ratkaisuja, joiden avulla mahdollisimman moni ihminen, jos on oikeasti hädänalainen, pystytään sitten järjestäytyneesti hoitamaan.

Sitten itse asiassa vielä enemmän minä olen huolestunut siitä, miten tämä maahanmuuton vastaanotto täällä tapahtuu. Sekin liittyy siihen lakiesitykseen, joka meillä tänään on tässä käsittelyssä. Siellä vastaanottokeskuksessa tulee hyvin nopeasti sellainen déjà-vu varuskunnasta, jossa olisi alokaskomppania, jolla ei ole neljään kuukauteen mitään pakollista tekemistä. 10 prosenttia aiheuttaa jatkuvasti ongelmia niin kuin missä tahansa nuorten miesten joukossa aiheuttaisi vastaavassa tilanteessa, resurssit menevät pääosin heihin. Toisessa päässä muutama prosentti on välkkyjä kielitaitoisia, jotka varmasti pärjäävät, jos saavat oleskeluluvan. Siihen enemmistöön ei ole aikaa keskittyä.

Tehtiin tässä mitä tahansa, niin käytännössä ratkaiseva tekijä sille, minkälaiseen asentoon nämä tulijat täällä ehtivät valua sen tylsän ja huonon odotteluajan aikana, on se, että me saisimme lyhennettyä sen prosessin lyhyemmäksi siitä kuudesta kuukaudesta, missä se nyt arviolta viime syksyn aikana tullee olemaan, vähintään siihen kolmeen kuukauteen. Tältäkin osin, jos tästä meidän nykyisestä aika moniportaisesta järjestelmästä pystytään poistamaan yksi tutkintahaara eli tämä humanitääristen syiden miettiminen, jos sillä saadaan edes joitakin viikkoja päätöksistä pois, niin väittäisin, että sen kannalta, miten nämä ihmiset tulevat pärjäämään ja sijoittumaan Suomessa, mikä heidän hyväksyttävyytensä kantaväestön silmissä myöhemmin on, miten aktiivisia he pystyvät olemaan, se

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

on ihan merkityksellinen juttu. Jokainen viikko odottelua vailla käytännön merkitystä ja epätietoisuudessa siitä, saako täällä olla vai ei, vie mahdollisuuksia vuosiksi eteenpäin.

Tähän liittyen toki olen myös sitä mieltä, että sinänsä esimerkiksi työkokeilulainsäädännön ulottaminen heti, kun henkilöllisyys on todettu, näihin maahanmuuttajiin olisi ehdottomasti järkevä sijoitus meiltä kaikilta, vaikka voi kokea, että joku, joka on ollut työttömänä, olisi ensisijainen. Mutta meidän kaikkien kannalta mitä nopeammin pääsee työharjoitteluun tekemään jotain, niin se on ehdottomasti parempi.

Myös täytyy sanoa, että kyllä tänne tullaan monella motiivilla. Senkin näkee. Tuommoisessa vastaanottokeskuksessa tuntuu, että he itse puhuvat toisistaan niin, että täällä on iso osa ehkä kilpailuttanut vähän eri maita, katsonut, mihin kannattaisi tulla. Erityisesti sen kannalta Suomeen on tultu, että uskotaan, että täällä ei vielä ole niin ruuhkaista ja täällä on lainsäädäntö kohtuuyönteinen. Monet tulevat siinä suhteessa pettymään näiden päätösten myötä, ja vielä useampi tulee pettymään siihen, että täällä ei ole niitä maanmiehiä, joiden ravintoloiden takahuoneisiin pääsisi ikään kuin minijobeihin töihin niin kuin Saksassa, vaan täällä todennäköisesti isolla osalla on huomattavasti vaikeampi se oman elämän rakentaminen.

Mutta kun tänne tullaan monella motiivilla, niin väittäisin, että meidän ei kannata rakentaa semmoista houkuttelutekijää, jolla meidän järjestelmästäme löytyy aina joku aukko, jolla perustellaan tänne jääminen, vaan tosiaan järjestelmän selkeyttäminen ja nopeuttaminen kaikin tavoin on hyväksi. Minun mielestäni tämä lakiesitys, joka nyt on pöydällä, tekee sen varsin kohtuullisesti. Siinä on joka tapauksessa perusteet riittävän monella tavalla myöntää henkilölle oleskelulupa, jos hän aidosti on hädänalainen tai edes toissijaista suojelua vaativa. — Kiitos. (Ben Zyskowiec: Hyvä puhe!)

19.53 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Hallituspuolueiden edustajat ovat vuolaasti kehuneet tätä esitystä. Totean nyt kuitenkin kaikesta huolimatta, että mielestäni tämä esitys ei ole ongelmaton — silläkin edellytyksellä, että edustaja Zyskowiec nyt sitten laittaa minut johonkin ääripäähän, johon en kyllä usko kuuluvani. EU:n yhteinen turvapaikka- ja suojelupolitiikka on mielestäni tarpeellista, ja yhteisiä käytäntöjä tarvitaan tietenkin lisää. Ylipäätään se, että harmonisoidaan toimintaa, on hyvä asia. En kuitenkaan usko, että tämän esityksen mahdollinen läpimeno tuo sellaisia niin sanottuja tuloksia, joita hallitus selvästi toivoo.

Suomessa voi tällä hetkellä saada suojelua siis kolmella perusteella: pakolaisaseman, toissijaisen suojelun ja humanitaarisen suojelun perusteella. Pakolaisaseman edellytyksenä on suoraan kyseiseen henkilöön kohdistuva vaino rodun, uskonnon, kansallisuuden, yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Toissijaista suojelua voi saada tilanteissa, joissa ihmistä ei voida palauttaa maahan, jossa hän joutuisi kidutuksen tai epäinhimillisen kohtelun kohteeksi, tai jos lähtömaassa on käynnissä vakava konflikti. Humanitaarista suojelua voi nykyisin saada, jos henkilö ei voi palata kotimaahansa ympäristökatastrofin tai huonon turvallisuustilanteen vuoksi mutta ei ole oikeutettu suojeluun pakolaisaseman tai toissijaisen suojelun perusteella. Se on eräänlainen viimesijainen turvalauseke erityistapausten varalta.

Kuten täällä on todettu, humanitaarinen suojelu toisin kuin toissijainen suojelu ei perustu kansainvälisiin säädöksiin. Sikäli hallituksen esittämän kaltainen muutos on teknisesti mahdollista tehdä, jos eduskunta näin päättää. Käytännössä humanitaarisen suojelun perusteella oleskelulupia myönnetään vähän. Viime vuonna näiden päätösten määrä lisää-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

tyi, mutta yhä alle kymmenennes oleskeluluvista perustui tähän perusteeseen. Siten hallituksen esityksen välitön vaikutus koko Suomen tasolla näyttää vaatimattomalta.

Esityksestä ei myöskään saada mitään kattavaa ratkaisua siihen, miten kannamme vastuuta hädänalaisten auttamisesta ylipäätään. Edelleen joudumme esimerkiksi hoitamaan monien tuhansien ihmisten kotouttamista aivan muilla perusteilla. Hallitus perustelee, että kyseessä on niin sanottu vetovoimatekijä, joka pitää poistaa. Minusta vaatisi aika selkeitä perusteluita ja myös lisänäyttöä, jotta voisi uskottavasti väittää, että tämä olisi oikeasti olennainen vetovoimatekijä, jonka perässä Suomeen pyrkisi kovin suuri joukko ihmisiä. Jos ihmiset saavat tietoa yksittäisestä pykälästä, heillä lienee tietoa myös siitä, miten harva ihminen tällä perusteella saa tämän pykälän kautta suojelua.

Niille harvoille yksilöille, jotka eivät jatkossa suojelua tällä perusteella saa, kyse voi tietenkin olla elämän ja kuoleman kysymyksestä. Maailma muuttuu yhä nopeammin kuin säädöksemme. Se on nähty jo monta kertaa Suomessa viimeisenkin vuoden aikana. Merkittävä tulevaisuuden trendi on varmasti ympäristöongelmien kärjistyminen esimerkiksi ilmastomuutoksen voimistuessa. Vaikka onnistuisimme hyvin ilmastomuutoksen rajoittamisessa, ongelmaa ei saada kokonaan poistettua, vain lievennettyä. Siten tulevaisuudessa yhä suurempi osa pakolaisuudestakin voi liittyä juuri ympäristökatastrofeihin. Siksi on hyvä, että meillä on ajoissa laadittu selkeät säännöt siitä, millä ehdoilla ja millä tavoilla vastaamme hallitusti myös ympäristöpakolaisuuteen — semminkin, kun meillä on oma vastuumme myös ympäristöongelmien aiheuttamisesta.

Vastaus ei minusta ole, että jos muissa Euroopan maissa ei tätä kysymystä huomioida lainsäädännössä juuri samanlaisilla pykälillä kuin meillä, ei meidänkään kannata koko asiaa miettiä. Pikemminkin Euroopan kannattaisi kehittää yhtenäinen vastaus tähän ongelmaan jo ennalta, ettei meitä yllätetä housut kintuissa. Vähintä, mitä Suomi voisi tehdä, on edistää EU:n yhteistä toimintaa, joka huomioi myös ympäristöpakolaisuuden haasteet ja yhteisen vastuun siitä. On myös Suomen etu, että EU-maat eivät pelaa pakolaiskysymyksellä Mustaa Pekkaa keskenään ja osaoptimoi säädöksiään toinen toistaan tiukemmiksi. Siitä kärsivät paitsi hädänalaiset myös koko EU ja lopulta myös Suomi. Suhtaudun varauksella tähän esitykseen. Katson, että löydämme tämän asian tavalla tai toisella vielä edestämme ympäristöpakolaisuuden kasvamisen myötä.

19.57 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ääripääkeskustelussa nimenomaan vihreät ja heidän puheenjohtajansa Ville Niinistö usein korostavat, että ei ole olemassa keskustelussa kahta ääripäätä. On vain nämä Rajat kiinni -porukat ja sitten on kaikki muut, jotka puolustavat ihmisoikeuksia. Ville Niinistö on tässäkin asiassa väärässä. Kyllä tässä keskustelussa on kaksi ääripäätä. On tämä Rajat kiinni -porukka ja kaikki siitä vielä äärimmäisyyteen menevät fasistit ja uusnatsit ja muut. Ja sitten on tämä toinen ääripää, johon kuuluvat esimerkiksi, edustaja Parviainen, ne, jotka tällaista järkevää esitystä, joka harmonisoi Suomen lainsäädännön suhteessa muuhun Euroopan maiden lainsäädäntöön, vastustavat ja näkevät siinä erilaisia mörköjä.

Edustaja Joonas Räsänen tuntuu olevan tolkun mies. Hän nimenomaan sanoi, että tässä pyritään eroon sellaisesta vetovoimatekijästä, joka Suomen kohdalla on, ja meidän ei ole mitään syytä pyrkiä siihen, että esimerkiksi tuhannet irakilaiset tulevat Suomeen juuri sen takia, että heillä on se käsitys, että täältä saa helpommin oleskeluluvan.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

19.59 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että harvoin kuulee edustaja Zyskowiezin puheenvuoroissa näin vähän asia-argumentaatiota ja näin paljon syyttelyä. Minusta on ihan hyvä, että tämänkaltaisesta lakiesityksestä voidaan käydä juurikin tällaista keskustelua, mitä edustaja Parviainenkin tässä myös kävi ja missä analysoidaan lakiesitystä siitä näkökulmasta, että myös huomioidaan niitä mahdollisia ongelmia, mitä siihen saattaa sisältyä.

Tässä aikaisemmissa puheenvuoroissa nousi esille tämä kysymys siitä, miksi tämä suojelukategoria ylipäätään on olemassa. Silloin, kun EU otti käyttöön tämän määritelmädirektiivin, joka koskee turvapaikanhakijoita, ei ollut vielä varmuutta siitä, minkä kaiken tulkitaan olevan osa tätä toissijaisen suojelun kategoriaa, ja silloin suomalaiset lainsäätäjät päättivät varmuuden vuoksi luoda tämän humanitaarisen suojelun suojelukategorian, jotta ei synny tällaisia tilanteita, joissa joku ihminen, joka on kansainvälisen suojelun tarpeessa, jää ilman sitä sen takia, että lakipykälissä ei ole mitään sellaista perustetta, joka siinä yksittäisen hakijan (Puhemies koputtaa) kohdalla toimisi.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Räsänen, Joonas. (Leena Meri: Saanko vastauspuheenvuoron?) — Vain yksi.

20.00 **Joonas Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä toki on todella hyvä muistaa nyt, että kun me kaikki toivon mukaan Euroopassa pelaamme samoilla säännöillä ja nimenomaan tämän toissijaisen suojelun perusteella, niin nythän on käynyt jo niin elikkä sitä on lievennetty. Sinne tavallaan menee nykyään yhä enenevässä määrin niitä, jotka vielä muulloin kuin nyt, kun tämä nykyinen tilanne on päällä, olisivat hakeneet turvapaikkaa tällä humanitaarisella perusteella. Se kannattaa nyt tässä muistaa, että tällä ei kyllä olla niinkään dramaattisesti minun mielestäni rajaamassa henkilön mahdollisuutta saada turvapaikkaa kuin ehkä annetaan ymmärtää.

Sitten ehkä puuttuisin tähän vetovoimatekijään. Se on todella niin, että on vaikea sanoa, mikä yksittäinen asia on aina vetovoimatekijä ja mikä ei, mutta kun näitä kyselyitä ja tutkimuksia on tehty, niin kyllä vain näillä lähtöalueilla on Suomesta sellainen kuva, että täällä asiat jotenkin toimivat helpommin, täältä saa turvapaikan helpommin kuin jostain muualta. Millä tähän pitäisi puuttua? On varmaan monia keinoja, mutta kyllä kaikenlaiset signaalit (Puhemies koputtaa) vaikuttavat siihen, miten ihmisvirrat sitten liikkuvat Euroopan sisällä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten mennään puhujalistaan.

20.01 **Eva Biaudet r:** Ärade talman, arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on siitä mielenkiintoinen, että kysymyksessä on itse asiassa hyvin pieni muutos ja se herättää hyvinkin suurta kiihkoa. Ajattelen, että ministeri Orpo on itse asiassa aika halvalla ostanut perussuomalaisten tyytyväisyyden, ikään kuin he tekisivät suurta maahanmuuttoa tai pakolaisia rajoittavaa politiikkaa. (Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä)

Minun mielestäni jokainen, joka tuntee hiukan tilastoja, näkee, että tällä on ollut hyvin, hyvin pieni merkitys tilastollisesti ja lukumäärällisesti Suomen myöntämiin lupiin tai muuhun, mutta tietenkin on juuri niin, niin kuin täällä edustaja Parviainen ja edustaja Andersson sanoivat, että tämä on luotu sen vuoksi, että yksikään henkilö, joka tarvitsee tosiasiallisesti kansainvälistä suojelua, ei jäisi ulkopuolelle. Yksittäisessä tapauksessa se on voinut

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

olla tietenkin yhdelle henkilölle erittäin, erittäin tärkeää. 2014 oli neljä henkilöä, ja viime vuonna sitten olivat nämä 117, kuten ministeri sanoi.

Jos puhutaan vetovoimatekijöistä, niin tietenkin on ehkä hiukan liioittelua, että tämä olisi joku vetovoimatekijä. Silloin varmasti olisi ollut hiukan enemmän hakijoita tämän perusteella. Sisäministeriön kansliapäällikkö on todennut, kun olemme keskustelleet muun muassa näistä irakilaisista, jotka ovat vetäneet takaisin hakemuksiaan ja jotka ovat tulleet Suomeen ehkä väärin perustein siinä mielessä, että he ovat uskoneet Suomesta, että he ovat Suomeen tosi tervetulleita ja että Suomessa menevät asiat nopeasti ja tänne saa perheensä, että itse asiassa todellisuudessa hyvin suurella osalla heistä, kansliapäällikön mielestä, olisi ollut perusteet turvapaikan antamiselle. Että kysymyksessä ei välttämättä ole se, että ei olisi ollut perusteita, vaan he itse valitsivat muista syistä. Siihen te varmasti olette ihan tyytyväisiä, perussuomalaiset hallituksessa ja edustaja Zyskowicz, (Ben Zyskowicz: Kyllä!) mutta kysymyksessä ei ole mitenkään turvapaikkaoikeus tai sen puuttuminen. Näitä on siis myönnetty äärimmäisen vähän, ja siinä mielessä tällainen vetovoimasta puhuminen mielestäni on liioittelua tai sitten jotain muuta.

Tällainen ihmisten luokittelu ääripäihin ja puhe, että on tolkun mies, ovat tietenkin tällaista perinteistä valtopolitiikkaa, jolla pyritään ikään kuin alistamaan vastustaja tai toista mielipidettä oleva ihminen ja asettua itse ikään kuin valtavirtaan. Se on halpa kikka, mutta ehkä se voi jonkun mielestä olla fiksu. (Olli Immonen: On kokemusta, joo!) Tämä ongelma tässä lakiesityksessä on tietenkin juuri se, että me poistamme tämän perälaudan, mutta tietenkin on mahdollista, että voidaan tulkita lainsäädäntöä niin, että saadaan sitten toissijaista suojaa myös niissä tapauksissa, joissa tänään sitä ei ehkä saataisi, jos on tarvis.

Mielestäni periaatteellisesti — Suomen Punainen Risti onkin huomauttanut siitä — on huolestuttavaa, että meidän kansainvälisen suojelun lainsäädäntöämme ajavat ehkä nimenomaan tällaiset säästösyöt, pelottelusyöt tai varoittamissyöt eikä se, että pohditaan sitä, ketkä ovat suojelun tarpeessa ja miten me hoidamme kansainväliset velvoitteemme mahdollisimman hyvin. Ne henkilöt, jotka ovat tulleet ja saaneet humanitääristä suojelua, sen lisäksi ovat edellisinä vuosina tulleet Libyasta ja Jemenistä. Tunnumme kaikki sen tilanteen, ja esimerkiksi YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n kanta on, että näihin maihin ei tule niitten tilanteen vuoksi käännättää ketään. On siis ollut hyvä, että olemme voineet sitten turvata heidän elämänsä.

Yksi asia, josta pyydän ja josta olisi hyvä, että valiokunta tarkastelee sitä erityisen huolellisesti, on tietenkin se, miten käy heidän, jotka tähän asti ovat saaneet oleskeluluvan humanitäärisin perustein ja jotka ovat saaneet myöskin jatko-oleskeluluvan humanitäärisen suojelun perusteella, ja mitä tapahtuu seuraavan kerran, kun heidän oleskelulupansa menee umpeen. Olisi tosi surullista, jos se tarkoittaisi, että pitkänkään oleskelun jälkeen tätä tilannetta ei oteta huomioon. Mutta se, miten sitä tilannetta arvioidaan, on mielestäni tässä hallituksen esityksessä avoin.

Toivon, että valiokunta pohtii näitä asioita tarkasti. Suhteellisuusperiaatetta ajatellen tämä muutos ei ole kovin suuri, mutta periaatteessa, kun ajattelee, että itse asiassa tämän tarkoituksiperät ovat hyvinkin kyseenalaiset, mielestäni tämä on erittäin ongelmallinen hallituksen esitys.

20.07 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En niin hyvin tunne näitä vallankäyttöteorioita, mihin edustaja Biaudet viittasi, mutta minun mielestäni voidaan puhua rehellisyydestä. (Eva Biaudet: Höpsistä!) Me, jotka sanomme, että täs-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

sä keskustelussa on kaksi ääripäätä, on nämä Rajat kiinni -porukat ja sitten nämä porukat, joihin edustaja Biaudet kuuluu — minun mielestäni se on rehellinen kuvaus tilanteesta. Sen sijaan se, mitä koko Vihreä liitto väittää ja mitä ymmärtääkseni edustaja Biaudet'kin väittää, on, että on vain yksi ääripää ja se on nämä Rajat kiinni -porukat ja sitten nämä toisen ääripään ihmiset eivät ole mitään ääripäätä, he ovat vain puolustamassa ihmisoikeuksia ja "kaikkea hyvää kaikille" -politiikkaa ja yrittävät näin kiistää sen tosiasian, että he edustavat tässä maahanmuuttokeskustelussa ja maahanmuuttopolitiikassa tätä toista ääripäätä.

Mitä sitten tähän asiaan vielä tulee, niin tänne on tullut tuhansia, ellei kymmeniätuhansia irakilaisia, jotka ovat tulleet Saksan, Tanskan, Ruotsin läpi nimenomaan Suomeen. Ja kun heiltä on mediassa kysytty, miksi, niin he ovat kertoneet uskovansa, että täältä saa helpommin turvapaikan (Puhemies koputtaa) ja tänne saa helpommin perheensä. Näihin pitää meidän puuttua. (Eva Biaudet: Ei kannata lukea MV-lehteä!) — En ole ikinä lukenut sitä lehteä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja seuraavaksi puhujalistaan.

20.08 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Tuossa kuuntelin Biaudet'ta, ja en täällä lähde kertomaan, kuka kuuluu mihinkin ryhmään, mutta tervetuloa minun maailmaani, minä olen perussuomalainen. En ole koskaan puhunut mitään rasistista ja silti kovinkin usein saan kuulla olevani rasisti tai ainakin minulle naureskellaan. Viimeksi eilen kuuntelin tuolla käytävällä, kun toimittajat naureskelivat perussuomalaisille rasisteille. Että tervetuloa, tällöistä se on, kun otetaan sitten se omakin mielipide joskus keskusteluun.

Tuo Andersson puhui siitä, että tämä on tullut meidän lainsäädäntöön ja ikävää, että se poistetaan ja EU oli jossakin hakusessa silloin. Kuuntelin presidentti Niinistön puhetta muutama viikko sitten, ja hänhän toi esille sen, että kaikki kansainväliset määräykset ja sopimukset koskien maahanmuuttoa ja pakolaiskysymyksiä varmasti säädettäisiin tänä päivänä erilaisiksi, koska nämähän ovat olleet ihan eri aikaan ja paikkaan — ei silloin ollut tällöistä kansainvaellusta Euroopassa, se täytyy muistaa.

Mutta sitten tosiaan tähän uudistukseen. Biaudet sanoi, että on kyseenalaiset perustelut. Mitä kyseenalaista on siinä, että seuraamme samalle linjalle kuin EU:ssa? Mehän aina puhumme täällä salissa, erityisesti ne, jotka vastustavat hallituksen esityksiä joissakin asioissa, että pitäisi olla eurooppalaisella tasolla. No, nyt mennään sinne eurooppalaiselle tasolle. Ja minkä ihmeen takia meillä pitäisi olla jotenkin paremmat säädökset täällä kuin muualla Euroopassa? En ollenkaan ymmärrä sitä. Ja se, että — en tiedä, ketä tarkoititte — joku on myynyt itsensä perussuomalaisille. Me olemme hallituspuolue, kansa on halunnut meidät sinne muun muassa meidän maahanmuutto-ohjelmamme vuoksi. Oli muutos pieni tai ei, niin minusta on hyvä, että se tehdään. Ilmeisesti on näin, että jos RKP olisi hallituksessa, niin tätäkään pientä muutosta ei tehtäisi. Näitähän tehdään yksi asia kerrallaan, ei niitä... (Eva Biaudet: Aivan oikein!) Voimme me tuoda tänne koko maahanmuuttopolitiikan kerralla, jos RKP sitä haluaa.

20.10 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En enää itse asiassa muista, mitä minun piti alun perin sanoa. Mutta on tietenkin niin, että sen takia sanoin, että nämä argumentit tämän muutoksen takana tuntuvat olevan hyvin kummallisia, koska itse asiassa ei ole ollut mikään ongelma, kysymyksessä on ollut hyvin pienen, lukumäärällises-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

ti pienen, joukon tilanne ja hyvin pieni määrä suojeluslupia. Ja siinä mielessä se, että annetaan ymmärtää, että tässä ikään kuin pysäytetään pakolaisvirta ja niin edelleen, on hiukan ehkä eri motiiveilla ladattu, ja ikään kuin annetaan sitten omille tukijoukoille se käsitys, että tässä olemme voittaneet jonkun tällaisen pakolaisvihamielisen voiton. Mutta jos tämä tuntuu hyvältä, niin onhan se tietenkin hyvä, että pienellä päästään.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän tässä vaiheessa kaksi vastauspuheenvuoroa, edustaja Andersson ja edustaja Meri. Sen jälkeen puhujalistaan.

20.11 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Merelle ensinnäkin: Minusta on ikävää kuulla, jos teidän ryhmänne jäsenille on naurettu, ja ainakin itse olen aina omassa politiikassani pyrkinyt siihen, että puhun asia-argumentein asiasisällöistä enkä leimaa enkä syyttele ketään. Minun mielestäni sellainen keskustelukulttuuri tappaa kaiken älyllisen poliittisen keskustelun tästä maasta.

Sitten mitä tulee määritelmädirektiiviin, niin minun muistaakseni se on 2000-luvun alkupuolelta, olisiko ollut 2004, eli siinä mielessä puhutaan lainsäädännöstä, joka on luotu Euroopan tasolla kyllä huomattavan paljon myöhäisemmässä vaiheessa kuin mitä esimerkiksi Geneven sopimus, joka astui voimaan 50-luvun alussa.

Minun mielestäni kannattaa myös pitää mielessä, että tämän lakiesityksen myötä Suomi madaltaa kansallisen lainsäädännön standardeja kohti EU:n minimiä, mutta sinänsä tässä ei olla tekemässä mitään uutta yhteistyötä Euroopan tasolla tai luomassa mitään uutta mekanismeja, yhteiseurooppalaista sellaista, jolla me hoidamme tätä kriisiä. Niitä toimenpiteitä jäädään kyllä edelleen odottamaan, ja tämä lakimuutos ei kyllä sinänsä sellaiseen työhön liity mitenkään.

20.12 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Unohdinkin, mitä jotain ikävää vihaisten voitosta Biaudet äsken puhuikaan. Minusta se nyt ei ollut ihan asiallista kommentointia.

Itse asiassa nyt minä unohdin, mitä minun piti sanoa, mutta joka tapauksessa... Niin, sitä minun piti sanoa, että esittelyssä ministeri Orpohan myönsi, että hyvin pienellä prosentilla tätä tänä päivänä myönnetään. Eli ei tässä nyt kukaan ole väittänyt, että tällä ratkaistaan koko maahanmuuttopolitiikka, ei tietenkään, eikä tämä ole EU-ratkaisu, emmehän me täällä EU-asioista päätä. Edustaja Anderssonille vastaisin sen. Mutta näinhän niitä asioita tehdään, niin kuin te tiedätte, askel kerrallaan niitä tuodaan. Onko se niin, että jos ei tällä ratkaista koko maahanmuuttoa, niin tätäkään uudistusta ei kannattaisi tehdä? Jos me ajatellaan niitä maahanmuuttovirtoja, joita ehkä on vielä tulossa, niin voi olla, että tämä prosentti nousisi ilman tätä pykälää.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhelistaan.

20.13 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käsitelty tätä esitystä, ja minä sanon siihen suoraan, että tämä on liian löysä. Kuulun niihin, joita edustaja Zyskiewicz sanoi, Rajat kiinni -porukkaan. Sanon sen suoraan, koska olen sitä mieltä. Meillä on tilanne se, täällä vasemmisto ja yleensä oppositio puhuvat tästä, että pitää olla yhdentyvä Pohjoismaitten kanssa tämä lainsäädäntö. Onko muilla mailla 1 300:aa kilometriä Venäjän-rajaa, jossa voi tapahtua, mitä tahansa? Ei ole. Meidän täytyy ottaa tiukempi linja täs-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

sä, että ei kaaos synny tässä maassa. Perussuomalaiset on tuonut tänne nimenomaan sen, mitä tämä maa tarvitsee. Onneksi on perussuomalaiset.

20.14 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on hyvä alku sille muutokselle, joka Suomen maahanmuuttopolitiikassa on perussuomalaisten hallituksessa mukana olon myötä saatu nyt aikaan, mutta tämä on tosiaan vasta alku, eikä tätä nyt kannata liikaa kehua, koska tämä ei riitä ollenkaan vielä mihinkään. Tässähän tämä konkreettinen muutos on varsin pieni, mutta periaatetasolla tämä on iso muutos. Eli voisi sanoa, että tämä on niin kuin periaatetasolla Tami Tammisen sanoin varmasti merkittävä.

Kun ottaa huomioon, miten tämä kehitys on lähtenyt liikkeelle tässä poliittisessa muutoksessa, niin kyllähän vielä viime loppukesällä ja alkusyksyllä meillä moni johtava poliitikko puhui läpiä päähänsä — ikävä kyllä aika reippaasti — siitä, mistä tässä maahanmuuttoilmiössä on kyse. Meillä on jo nyt todettu, että on kolmannes suurin piirtein näistä hakijoista, jotka tulevat olemaan oikeutettuja turvapaikkaan, ja silloin puhutaan näistä viime vuonna tulleista. Nyt kun on tullut Venäjän puolelta, niin tämä lukema on heidän osaltaan vielä paljon, paljon pienempi. Mutta täällä oli osa avaamassa ovia ihan täysin sepposen selälleen, että tervetuloa, välittämättä siitä, mitkä ovat perusteet.

Tälle on se tausta, että viime vaalikaudella täällä osa puolueista ja silloinen hallitus ajoi esimerkiksi paperittomille täysiä terveydenhuoltopalveluita. Aivan käsittämätön, järkyttävä, kun katsoo, mikä tilanne on nyt. Viime vaalikaudella myös positiivista erityiskohtelua muutettiin lopulta äänestyksen seurauksena niin, että nyt sitten etnisen taustan ja uskonnollisen vakaumuksen perusteellakin, jos kuuluu vähemmistöön, saa tällä hetkellä positiivista erityiskohtelua, kuka vain osaa vaatia, ilman, että on joutunut syrjityksi. Tässä tulee olemaan kyllä sellainen pandoran lipas, kun tämän joku punavihreä virkamies keksii siellä omassa kammiossaan, että varmasti on aihetta suurempiinkin lainsäädäntömuutoksiin, ja todetaan sitten, ketkä ovat olleet väärässä. Itse olin näitä vastaan, (Puhemies koputtaa) ja sillä tavalla on omatunto puhdas.

20.17 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Ehkä tässä itsekkin täytyy todeta se, että en missään nimessä ajattele, että tällä lainmuutoksella tässä suuressa kuvassa juurikaan isoa muutosta saadaan aikaan, ja on totta, että tässä tarvittaisiin vielä Euroopan laajuisesti monia toimenpiteitä, jotta me tämän asian saisimme koko maanosana hallintaan. Mutta en malta nyt olla sanomatta sitä, vaikka näin oppositiopuolueen edustaja olenkin, että ymmärrän ihan hyvin, että näinhän yleensä se logiikka menee, että pienissä paloissa näitä esityksiä tänne eduskuntaan tuodaan, sitten niitä käsitellään ja loppujen lopuksi ne muodostavat sitten isomman kokonaisuuden. Pidän sitä aika luontevana, että tämmöisissäkin asioissa nyt sitten parlamentti käyttää lainsäädäntövaltaa ja tekee näitä pieniä tiukennuksia nyt kansalliseen lainsäädäntöömme siinä määrin, mitä muut Euroopan maat ovat jo aikaisemmin tehneet ja mitä myös naapurimaa Ruotsi on nyt tekemässä.

Se, mistä itse ehkä haluaisin enemmän tässäkin yhteydessä puhuttavan, on todella ne toimenpiteet, mitä meillä tuolla Välimeren alueella pitäisi tehdä, että meillä EU:n ulkorajavalvonta siellä pitäisi — että todella jokainen mantereelle tulija rekisteröityisi asianmukaisesti, jolloin meillä olisi tieto siitä, kuka Eurooppaan on saapunut — ja ne toimenpiteet, mitä Euroopan unionin ja Turkin välillä tehdään, jotta me pystymme helpottamaan omalta osaltamme sitä Turkin tilannetta, missä miljoonat pakolaiset kuitenkin tällä hetkellä odottelevat, jotta heidän elinolonsa edes hieman parantuisivat. Täytyy myös muistaa, että nais-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

sä talkoissa, kun me haluamme hillitä tätä määrää, mikä Euroopasta turvaa hakee, silloin tulee myös pohdittavaksi uudelleen se, pitäisikö esimerkiksi kehitysyhteistyömäärärahojen leikkauksessa hallituksen arvioida uudestaan sitä, olivatko ne järkeviä päätöksiä, joilla me olisimme juuri voineet kohdentaa apua esimerkiksi niille alueille, missä pakolaisleireillä tällä hetkellä asiat ovat menossa huonompaan suuntaan ja mistä ollaan sitten hakemassa turvaa Euroopasta. Näillä toimenpiteillä me voisimme vaikuttaa siihen, että tulva Eurooppaan olisi paljon pienempi kuin se tällä hetkellä on.

20.19 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Tämä muutos on vasta alkusoittoa hallituksen uudistuksille, joilla me turvaamme suomalaisen hyvinvoinnin, kansalaisten turvallisuuden ja vältämme täyden kaaoksen. Olen kuitenkin samaa mieltä edustaja Hakkaraisen kanssa siitä, että tämä on kerrassaan riittämätöntä vielä, mutta kuitenkin tämä on alku. On jo korkea aika poistaa laista tämä kolmas suojeluperuste, jota ei ole juuri muissakaan maissa — paitsi ilmeisesti Ruotsissa, josta ainakaan minä en halua ottaa mallia maahanmuuttopolitiikassa.

Onko täällä vihervasemmisto ja tämä äärisuvaitseva pää unohtanut, että kun ulkomaa-laislaki tehtiin, niin silloinkin oltiin täysin toisenlaisessa tilanteessa? Tarkoituksenahan oli antaa suojelua niille harvoille, jotka tänne asti kulkevat, kantaa kortemme kekoon kriisi-maista humanitäärisiä katastrofeja pakenevien hyväksi. Ajatus oli hyvin samanlainen kuin YK:n pakolaisjärjestelmässäkin. Mutta sen sijaan tästä koko turvapaikkaprosessista tuli-kin merkittävä lain porsaanreikä, jota käytetään elintasosiirtolaisuuden hyväksi. Minun ei varmaan tarvitse enempää selostaa tätä nykytilaa, sillä kyllä me kaikki sen jo tiedämme.

On selvää, että näin laaja laitton, hallitsematon maahanmuutto on ongelma. Suomi jakaa jo turvapaikkoja liian avokätisesti, antaa enemmän myönteisiä päätöksiä kuin suurin osa muista EU-maista, joten näin tähän ongelmaan aletaan puuttua päätös päätökseltä, laki-muutos -muutokselta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustaja Immonen. — Anteeksi, edustaja Parviainen Olli-Poika.

20.21 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! (Ben Zyskiewicz: Taidatte olla veljeksiä! — Naurua) Sen verran oponoisin tässä edellistä puhujaa, että kun puhutaan laittomista maahantulokeinoista, niin se on totta, sitä tapahtuu paljon, mutta yksi olennainen syy, miksi laittomiin keinoihin turvaudutaan, on se, että lailliset ovet ja ikkunat Eurooppaan ovat monilta käytännössä kiinni. Niin kauan kuin meillä ei ole sellaista toimivaa järjestelmää, jolla me voimme mahdollistaa laillisen ja turvallisen Eurooppaan saapumisen heille, jotka apua tarvitsevat, tämä ilmiö tulee jatkumaan ja esimerkiksi se rikollisuus, joka pyörii pakolaisten ympärillä, tulee kasvamaan. Sen takia olisi tärkeää, että me löytäisimme laillisia keinoja hankkiutua Eurooppaan silloin, kun se on perusteltua ja tarpeellista. Eräs tällainen esitetty keino on esimerkiksi humanitäärinen viisumi, jossa alkutsekkaus sille, pääseekö tänne, voitaisiin tehdä jo lähtömaassa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Minä semmoista asiaa kysyisin, että siinä rivistössä, istutteko te oikeilla paikoillanne? — (Olli-Poika Parviainen: Kyllä, rouva puhemies, Immonen, Saarakkala, Parviainen.) — Kyllä, mutta meillä on täällä vain erilaiset nuo merkinnät teidän istuimistanne. Olen pahoillani, että kysyin tätä, mutta täällä on meillä eri lail-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

la, ja siitä syystä sekoitin nimenkin. Olen pahoillani, jatketaan. — (Vesa-Matti Saarakkala: Mielenpito on vähän erityyppisiä!) — Olemme huomanneet. Mutta mennään listalla eteenpäin.

20.23 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Saarakkala oikeastaan kiteytti aika hyvin sen, mistä nyt puhutaan, eli kyse on konkreettisesti aika pienestä muutoksesta, mutta periaatteellisesti isosta. Ja kyllä minä pidän tärkeänä, että tätä keskustelua käydään — vaikka tämä lakimuutos nyt ei välttämättä johtaisikaan niin suuriin muutoksiin — juuri sen takia, että silloin kun muutetaan suojeluperusteita, niin kuin nyt tehdään, tai silloin kun esimerkiksi tiukennetaan perheen yhdistämisen kriteereitä, niin kuin vielä tullaan tekemään tämän kevään aikana, silloin puhutaan juuri hädässä olevien ihmisten perusoikeuksista ja siitä, kuinka hyvin ne toteutuvat — ei tästä toisesta porukasta, johon jatkuvasti viitataan, siihen, että on ihmisiä, jotka ilmeisen perusteettomilla hakemuksilla yrittävät turvapaikkaa saada.

Myös edustaja Zyskowitzille: en tiedä, tekeekö se minusta ääripään edustajaa, jos minä tällaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa en kannata turvapaikkaoikeuden rajoittamista, mutta minä en ole missään esittänyt esimerkiksi sen laajentamista. Se, mistä minä pidän kiinni ja mitä minä pidän tärkeänä, on se, että me pidämme huolta meidän olemassa olevan turvapaikkajärjestelmämme toimivuudesta, sen oikeusperusteisuudesta, hakijoiden oikeusturvasta, siitä, että Suomessa on toimiva kotouttamisjärjestelmä, siitä, että on laillisia reittejä myös Eurooppaan. Se on paras tapa vähentää ihmiskauppaa. Toivon, että panostettaisiin enemmän siihen työhön, mitä tehdään lähialueilla, mitä tehdään pakolaisleireillä, ja toivon, että me saamme ratkaisun Syyrian konfliktiin, mikä on se ainoa tapa pitkällä tähtäimellä ratkaista tämä nykyinen pakolaistilanne. Jos se tekee minusta ääripään edustajan, niin olen sitten sitä.

20.25 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän keskusteluun näistä keskustelun ääripäistä: Ensinnäkin pahoittelen uudelleen sitä, että käytin edellisessä varsinaisessa puheenvuorossani vahingossa termiä "keskustelun ääriyhmä". Tarkoitin todellakin ääripäitä. Ja kuten jo sanoin, niin minua on häirinnyt se, että Ville Niinistö ja kumppanit todistelevat julkisessa keskustelussa, että keskustelussa on vain yksi ääripää eli nämä Rajat kiinni -porukat, joihin edustaja Hakkarainen ilmoitti kuuluvansa. Minun mielestäni keskustelun toinen ääripää ovat esimerkiksi ne, jotka tässä ja nyt vastustavat sellaisia muutoksia Suomen turvapaikkalainsäädäntöön, jotka saattavat Suomen tilanteen käytännössä samanlaiseksi kuin mikä se on kaikissa muissa Euroopan maissa. He edustavat tätä toista ääripäätä tässä keskustelussa, eikä siinä sinänsä ole mitään pahaa. Minun mielestäni se vain pitää rehellisesti sanoa eikä pyrkiä siihen, että tämä Rajat kiinni -porukka on ainoa ääripää keskustelussa ja nämä, jotka edustavat toista ääripäätä, muka ovat vain ihmisoikeuksien puolustajia ja muutenkin kaiken hyvän edistäjiä.

Mitä sitten tulee asiaan, niin olen edustaja Anderssonin kanssa täysin samaa mieltä siitä, että tämä itse pakolaiskriisi vaatii toki täysin muita ratkaisuja kuin ne, mihin me Suomessa voimme yltää. Pakolaiskriisin ratkaiseminen vaatii tietysti näiden itse kriisimaiden tilanteiden rauhoittumista. Venäjäkin parhaillaan taistelee terrorismia vastaan Syyriassa pommittamalla viattomia siviilejä Aleppossa. Tämän odottelussa, että nämä varsinaiset kriisipesäkkeet rauhoittuisivat, tämän odottelussa me tarvitsemme ratkaisuja, joista olemme edustaja Anderssonin kanssa ymmärtääkseni samaa mieltä: että Euroopan unioni, Suomi

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

osana sitä, antaa eri kanavia myöten lisää tukea niille maille, jotka ovat näiden kriisipesäkkeiden naapurissa ja joissa sijaitsevat nämä valtavat pakolaisleirit, jotta näiden pakolaisleirien ihmisten olosuhteita voidaan muuttaa inhimillisemmiksi, jotta siellä lapset pääsevät kouluun, jotta ihmiset saavat terveydenhuoltoa, jotta nämä ihmiset eivät lähtisi kauemmaksi kotimaistaan Eurooppaan vaan voisivat näissä pakolaisleireissä nykyistä inhimillisemmissä oloissa elää ja odottaa oman maan tilanteen rauhoittumista, jotta voisivat palata omaan kotimaahansa.

Tähän vielä liittyy, minkä jo aikaisemmin sanoin, se, että ne, jotka haluavat hakea Euroopan unionin jäsenmaista turvapaikkaa, voisivat hakea näissä leireissä Euroopan unionin sinne lähettämien edustustojen kautta. He voisivat siellä joutua tai päästä tämän turvapaikkaprosessin kohteiksi, ja jos he saavat turvapaikan tai kansainvälisen suojelun Euroopan maissa, vaikkapa Suomessa, niin sitten he voisivat tulla laillista reittiä ilman, että he henkensä kaupalla antavat kohtalonsa ihmissalakuljettajien käsiin. Ja sanoin edellisessä puheenvuorossani myös sen, että tämä minun mielestäni edellyttää sitä, jos tähän päästäisiin, että silloin myös eri Euroopan maissa, myös Suomessa, tätä kiintiöpakolaisten määrää pitäisi tarkastella, eli silloin puhuttaisiin kiintiöpakolaisista.

Mutta mitä sitten tulee Suomen tilanteeseen tässä ja nyt, niin minun mielestäni on tärkeätä, että Suomella ei ole sellaisia vetovoimatekijöitä, jotka johtavat siihen, kuten johtivat viime syksynä, että tuhansia irakilaisia tuli useiden turvallisten Euroopan maiden halki tänne Pohjolan perukoille Suomeen hakeakseen juuri Suomesta turvapaikkaa. Ja vaikka kaikkea mediassa kerrottua ei pidä uskoa, niin riittävän moni on kertonut ja riittävän monesta lähteestä olen voinut lukea näiden turvapaikanhakijoiden perusteluja, joissa he kertovat tulleen Suomeen sen takia, että heillä on se käsitys, että Suomesta he voivat saada helpommin oleskeluluvan ja että Suomeen he voivat helpommin saada perheensä perässä. Ja on välttämätöntä, että Suomi — kun minun mielestäni meidän ei pidä olla erityisen vetovoimainen tekijä — näitä tekijöitä pyrkii muuttamaan ja myös näitä muutoksia viestimään, jotta tämä vetovoimatekijä poistuisi tai ainakin vähenisi. Tämä laki, josta täällä on todettu, että sen käytännön merkitys ja vaikutus ei ole yksistään kovin suuri, on osa tätä lainsäädäntömuutosta, ja kuten täällä todettiin, meidän on tehtävä vielä muutoksia esimerkiksi perheenyhdistämissäädöksiin, ja on myös muita asioita, joita me joudumme muuttamaan ja haluamme näissä olosuhteissa muuttaa.

Täällä sanottiin, että ministeri Orpo on halvalla tavalla hankkinut perussuomalaisten tuen tuomalla tämän esityksen tänne. Minun mielestäni se oli halpa arvio ministeri Orpon työstä, joka on ollut erittäin kunnioitettavaa. Nämä perusteet tälle esitykselle ovat siinä, mitä äsken sanoin ja mitä on myös hallituksen esityksen perusteluissa kerrottu.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan vielä tähän perustuslailliseen kysymykseen palata, kun puhemies on vaihtunut, ja sanoa, että en ymmärrä sitä, että kun hallituksen esityksen perusteluissa kerrotaan, että tässä ei ole mitään sellaisia ulottuvuuksia suhteessa perusoikeuksiin, suhteessa meidän kansainvälisiin sopimuksiin, jotka vaatisivat perustuslain käsittelyä, ja kun tätä sitten vielä puolitoista sivua perustellaan hallituksen esityksen perusteluissa, niin lopputulos tästä on se, että kuitenkin pidetään tärkeänä pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto. En ymmärrä tätä, ja minulla olisi suuri kiusaus tehdä ehdotus, että tätä ei lähetetä perustuslakivaliokuntaan, mutta kun nyt olen kuitenkin näin pitkään täällä ollut ja tällainen rakentava kansanedustaja, niin en sitä ehdotusta tee, mutta tämä nykyinen menettely on kyllä kriisissä. Me lähetämme suunnilleen kaikki merkittävämät ja vähemmänkin merkittävät asiat perustuslakivaliokuntaan. Kohta voidaan lakkauttaa muu edus-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

kunta ja jättää jäljelle perustuslakivaliokunta, ja seuraavassa vaiheessa lakkautetaan valio-kunta ja jätetään jäljelle ne muutamat valtiosääntöoppineet, jotka voivat ratkaista asiat mei-dän puolestamme.

20.32 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Viittaan siihen edelliseen, että tämä on liian löysä. Nämä vetovoimatekijät pitää saada loppumaan Suomesta — niin kuin sanoin, että meillä on Venäjän-raja — ja Euroopasta. Katsokaa Australiaa. Siellä ei oteta vastaan. Ei ole yhtään hukkunutta lasta eikä mitään, kun ei oteta vastaan. Rajat on kiinni. Ja täm-möiselle hömpötykselle ei tule tilaisuutta siinä. Meillä on esimerkiksi Malta Välimerellä. Siellä on 116 turvapaikanhakijaa otettu vastaan. Yksinäiset miehet laitetaan kontteihin. Niitä ei sinne mene. Ne on todellisia turvapaikanhakijoita nämä 116. Niillä on varmaan joku hätä. — Nämä tulevat nauttimaan meidän eduista.

Sitten näistä vetovoimatekijöistä. Täällä puhutaan kotouttamisesta ja mitenkö työlliste-tään ja muuta. Miten me työllistämme vuohipaimenen? Emme mitenkään. Taikka on kou-lutettu vuohineuvos. Miten se työllistetään? Ei meillä ole työpaikkoja heille. Elikkä tämä kulttuuriero on otettava huomioon tässä asiassa. Ja jos puhutaan tästä, että Islam on rau-hanuskonto; varmaan jos tänne tataari tulee, niin se alkaa mattoja kauppaamaan, sellainen. Mutta nämä, jotka tulevat Lähi-idästä, siellähän on kaaos koko ajan ollut, läpi historian, niin me kotoutamme näitä. Eihän tässä ole mitään järkeä.

20.33 Eva Biaudet r: Ärade talman! Man blir faktiskt litet utan ord efter dylika anföran-den.

Här har i dag talats om det att man vill trygga framtiden för Finland, och även om vi be-handlar en liten del av utlänningslagen, beviljande av internationellt skydd på basen av hu-manitära orsaker, handlar motiveringarna i talen väldigt mycket om att trygga Finlands väl-färd och framtid. Näringslivet har i årtal varit oroligt för att vi inte har tillräckligt med in-vandring till Finland och att vi borde få tiotusentals människor till Finland varje år för att kunna sköta om till exempel vår åldrande befolkning i framtiden. Det här har naturligtvis inte egentligen någonting att göra med asylrätten, men på det viset är det naturligtvis väl-digt synd om Finland blir ett land som präglas av rädsla för främlingar, rädsla för asylsökare, rädsla för alla som är annorlunda bland annat, och det kommer bara sådana människor till Finland som inte har någon annanstans att ta vägen. Som tur har det faktiskt funnits tu-sentals, tiotusentals finländare som har ställt upp och visat ett stort hjärta och ställt upp för de asylsökare som har kommit till Finland, och det är naturligtvis betydligt fler än den här lilla minoriteten som är främlingsfientlig här vill visa.

Jag oroar mig för att man talar så mycket om pull-faktorer. Det är helt klart att det kan finnas felaktiga bilder om Finland som land, till exempel att vi välkomnar utlänningar — det är säkert en felaktig bild — men det har ingenting att göra med paragraferna i utlän-ningslagen.

Till sist vill jag säga att jag tycker att föraktet mot juridiska experter och forskning är onödigt. Vi kan bara göra kloka beslut om vi respekterar den kunskap som finns i våra uni-versitet. Vi kan kalla olika slags sakkunniga till våra utskott och har all rätt att bilda våra uppfattningar på basen av dem eller utan att beakta dem.

20.37 Mika Raatikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihan muutama sana. — Täällä on ollut mielenkiintoisia keskusteluja. On puhuttu ääripäistä ja siitä ja tästä. Itse en tiedä, mi-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

hin kuulun: olenko suvaitsevainen vai olenko "rajat kiinni". Minusta tuntuu, että minä olen suvaitsevainen ja samalla vaatisin kyllä aika tarkkaa katsantoa, mitä tuolla rajoilla tapahtuu. Kymmenen vuotta Lähi-idässä varmaan opetti jotain, mitä ei ehkä yliopistolla tai jos-sain teetuvassa ihan opi.

Pidän myöskin kummallisena edustaja Biaudet'n kommenttia siitä, että joku kansliapäällikkö jossain ministeriössä on kertonut, että hänestä tuntuu, että nämä ansaitsevat turvapaikan. Minun käsittääkseni kansliapäällikkö oikeasti ei tee turvapaikkapuhutteluja. Hänellä ei ole siihen pätevyyttä. Eikä hän myöskään tee päätöksiä näistä. Mielelläni kuulisin tästä ehkä vähän tarkemmin.

Mitä tulee tähän, kun mainittiin sisäministeri Orpo, että hän on ostanut perussuomalaiset, niin minun mielestäni se on ehkä sellainen heitto, että se kuuluu jonnekin muualle kuin eduskuntaan. — Kiitos.

20.38 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Lakiesitys humanitäärisen suojelun perusteella myönnettyjen oleskelulupien poistamisesta lainsäädännöstä yhdenmukaistaa toteutuksessaan Suomen turvapaikkakäytäntöjä yleiseurooppalaiseen suuntaan. Viime vuonna myönnettiin hieman yli sata oleskelulupaa humanitäärisen suojelun perusteella, joten kyse ei sinänsä ole lukumääräisesti kovin suuresta muutoksesta. Mutta kuten esityksen perusteluissa mainitaan, kasvaneen turvapaikanhakijamäärän vuoksi määrä saattaisi olla jatkossa huomattavasti suurempikin.

Periaatteelliselta kannalta kyse on joka tapauksessa ylimääräisten vetovoimatekijöiden poistamisesta, ja se on yksi keinoista, joilla pyritään varmistamaan se, ettei Suomeen jatkossa kohdistu uutta turvapaikanhakijavyöryä ainakaan liiallisista vetovoimatekijöistä johtuen. Toki myös muita uusia maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaan liittyviä tiukennuksia tarvitaan ja sitä, että lakeihin aiemmin jääneet porsaanreiät tukitaan. Perussuomalaiset tervehtivät näitä tiukennuksia ilolla.

Arvoisa puhemies! Edustaja Ronkainen toi aiemmin tässä keskustelussa ansiokkaasti esille sen, että Suomen tulee ottaa mallia muun muassa Tanskassa tehtävistä tiukennuksista. Suomen tulee kiristää maahanmuuttopolitiikkaansa vähintään yhtä tiukaksi kuin se on muissa Pohjoismaissa, mieluusti jopa tiukemmaksi, kuten edustaja Hakkarainenkin totesi. Jos nämä näkemykset asemoivat meidät maahanmuuttokeskustelun oikeaan ääripäähän, niin olkoon asia sitten niin.

Kiitän lopuksi hallitusta tästä lakiesityksestä ja kannustan sitä kiirehtimään myös muita suunnittelemaan maahanmuuttopolitiikan tiukennuksia. Laadukas lainsäädäntö vie toki oman aikansa, mutta suunta on oikea.

20.41 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Itse asiassa otin tämän puheenvuoron, kun en saanut vastausta tuohon edustaja Parviaisen aiempaan puheenvuoroon. Sain siitä teidän puheenvuorostanne sen käsityksen, että puolustitte tätä laitonta maahanmuuttoa puhumalla siten, että pitäisi olla laillisia maahanmuuton väyliä. En allekirjoita tuota puheen logiikkaa. En käsitä, ettekö te nyt juuri ymmärrä, että juuri tässä nykyisessä järjestelmässä tänne tulevat ne henkilöt, jotka sitä apua eivät kaikkein eniten tarvitse. Perussuomalaiset haluavat myös luoda nimenomaan sellaisen järjestelmän, jossa se apu, minkä Suomi siis päättää antaa, menee varmasti niille, jotka sitä apua tarvitsevat, eli se kohdistuu oikein eikä niin, että tänne tullaan vain sosiaaliturvan perässä.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Nythän tämä järjestelmä perustuu väärin papereihin, valheisiin ja ihmissalakuljetukseen. Kyllä me perussuomalaiset haluamme tehdä tämän niin, että tämä järjestelmä on kestävä, se on vastuullinen, ihan koko maan turvallisuuden, kantokyvyn ja ylipäänsä meidän taloutemme kannalta.

20.42 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Halusin vielä jatkaa keskustelua näistä niin sanotuista paperittomista, joista muun muassa edustaja Andersson puhui. On arvioitu, että näistä kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneista osa ei palaa vapaaehtoisesti kotimaahansa ja sen vuoksi jää tänne Suomeen niin sanottuina paperittomina. Eli mistä tässä ilmiössä on kyse? Kyse on siis ihmisistä, jotka ovat tulleet Suomeen, hakeneet turvapaikkaa. Sen jälkeen on todettu, että heillä ei ole perustetta turvapaikkaan, heillä ei ole perustetta toissijaiseen suojeluun ja — vielä tällä hetkellä — heillä ei ole perustetta humanitääriseen suojeluun. Tämän ratkaisun, jonka Maahanmuuttovirasto tekee, he ovat voineet riitauttaa ja käytännössä ovat riitauttaneet Helsingin hallinto-oikeudessa. Sen jälkeen heillä on vielä ollut valituslupamenettely korkeimpaan hallinto-oikeuteen, ja sitä tietysti myös käytetään.

Eli koko tämän meidän oikeusprosessin jälkeen on todettu, että näillä ihmisillä ei ole mitään laillista perustetta saada oleskelulupaa Suomesta. Heillä on mahdollisuus palata omaan kotimaahansa. Osa näistä ihmisistä ei kuitenkaan suostu lähtemään, ja nyt edustaja Andersson oli sitä mieltä, että niille, jotka eivät suostu lähtemään, pitäisi antaa tilapäinen oleskelulupa. Minä olen sitä mieltä, että se olisi aivan järjetöntä. Se veisi pohjan pois koko turvapaikkaprosessilta. Mihin me tarvitsemme turvapaikkaprosessia, jos kerran kaikki, jotka haluavat jäädä eivätkä suostu palaamaan, saavat joka tapauksessa oleskeluluvan?

Eli näiden paperittomien osalta koko suomalainen yhteiskunta tähtää siihen, että he poistuvat Suomesta, koska heillä ei ole mitään perustetta eikä laillista oikeutta olla Suomessa. Tästä on kyse. Ei pidä helpottaa heidän asemaansa, koska silloin he vielä varmemmin jättävät Suomesta poistumatta.

20.45 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Näkemykseni on, että tämä humanitäärisen suojelun tarpeen perusteella myönnettävä oleskelulupa on osa houkuttelevuustekijöitä, joiden perusteella Suomeen pyritään. Se ei merkitykseltään yksinään ole suuri mutta osana näitä muita tekijöitä ja houkuttelevia tekijöitä, joita meillä täällä Suomessa on, sekin voi aikaansaada sen, että ihmiset haluavat tänne suurissa määrin tulla. Ja näinhän on todistettu, kun on kuultu näiden turvapaikanhakijoiden lausuntoja.

On siis hyvä, että tältä osin Suomen järjestelmää harmonisoidaan EU-maiden kanssa. En näe mitään pahaa siinä, että systeemiä tiukennetaan tällä tavoin. On hyvä, että tiukennamme menettelyjämme ja vastaanottojärjestelmäämme, siltä osin varsinkin, kun on osoitettu, että merkittävä osa tänne tulee niin sanotun siirtolaisuusperusteen perusteella eli hakemaan parempaa elämää, tulevaisuutta, mikä sinänsä on ymmärrettävää, mutta eivät ole varsinaisessa hädässä eivätkä varsinaisesti meidän apuamme tarvitse. Näitä avuntarvitsijoita kuitenkin maailmalla riittää, kaikkia emme voi auttaa, mutta vähäiset resurssimme tietenkin tulee kohdentaa siten, että ne apua tarvitsevat meiltä apua saavat ja ne, jotka omin voimin pystyvät tulevaisuuttaan rakentamaan, voivat tehdä sitä sitten muilla keinoilla.

20.46 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämän lain tarkoitus on ja tämä on ensiaskel siihen, että saadaan turvattua hyvinvointivaltio. Eihän tässä mistään muusta

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

ole kysymys. Afrikassa syntyy joka vuosi 30 miljoonaa pakolaista lisää, jos me haluamme. Miten meidän elintason käy? Siitä on kysymys. Haluammeko me turvata oman kansallisen hyvinvointivaltiomme?

Meillä on nyt, viime vuonna tuli suurin piirtein 32 500 turvapaikkaturistia. Tämä on niitä sosialismin saavutuksia. Missä ovat sosialistit nyt kehumassa tätä, mitä on tapahtunut? Sosialismin saavutuksia on tämä, ja haluavat vielä lisää sosialismin saavutuksia. Kuitenkin historia osoittaa hyvin, mitä ovat sosialismin saavutukset. Siellä ei ole mitään hyvää. Mutta nämä kerskuvat näillä ja tukevat niitä. Me yritämme isänmaallisesti saada rajoja kiinni, turvata hyvinvointivaltion ja niin edespäin. Ja oma kulttuuri: meillä on erityinen, oma kieli, suomi, meillä on oma lippu. Kaikki nämä me haluamme pitää. Mutta jos nämä sosialismin saavutukset tulevat tänne, niin ne me kadotamme.

20.48 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä kun puheeseen nousi tämä siirtolaisuus, mistä myös tässä akuutissa tilanteessa on kysymys, siitä, että ihmiset hakevat parempaa elintasoa, niin täytyy siinäkin katsoa, mistä se kertoo. Meillähan on tällä hetkellä jo maailmassa jo ihan pakolaisina 60 miljoonaa ihmistä. Missä suurin osa heistä on, niin näiden konfliktialueiden välittömässä läheisyydessä, naapurimaissa, siellä leireillä, ja olot koko ajan huononevat. On ihan oletettavaa, että myös liikettä sitten sieltä paremman elämän toivossa jonnekin muualle suuntautuu.

Ja sitten tämä siirtolaisuus kertoo myös siitä, että meidän maailmassa eriarvoisuus on kasvamassa niin, että köyhimpien ja rikkaimpien alueiden välinen ero kasvaa, mikä silloin tarkoittaa, totta kai, sitä, että kun tällainen elintasokuilu syntyy, niin on toisaalta ihan ymmärrettävää, että inhimillisistä syistä joku lähtee hakemaan sitä parempaa elintasoa.

Ja kun me tiedämme kuitenkin, että tässä tilanteessa haluamme auttaa juuri niitä, jotka ovat nyt humanitäärisen avun tarpeessa, niin silloin meidän tulisi muilla keinoilla sitten pystyä tätä muuta siirtolaisuutta hillitsemään. Ja siinä kyllä peräänkuulutan tätä kansainvälistä yhteistyötä, jotta me pystyisimme puuttumaan siihen, että joka puolella maailmaa elämän perusedellytykset olisivat nyt edes siinä määrin kunnossa, ettei olisi välitöntä tarvetta lähteä tavoittelemaan parempaa elämää jostain muualta.

20.49 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kommentoin edustaja Taviolle hänen aiempaa puheenvuoroaan sen verran, että olen iloinen siitä, jos perussuomalaisetkin haluavat auttaa heitä, jotka eniten apua tarvitsevat. Siinä olemme varmasti samoilla linjoilla. Se on minulle uusi tieto sikäli, että kun esimerkiksi viime vaalien jälkeen teitte hallitusohjelmaa, niin se ilakointi, jota esititte esimerkiksi kehitysavun leikkauksista, on mielestäni ristiriidassa sen kanssa, että nyt haluatte sitten kuitenkin auttaa näitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia. Mutta hienoa, jos tämä suunta on muuttumassa, ja se on tärkeää, koska se on varmasti meidän yhteinen tavoitteemme, että me voimme viedä apua myös sinne, missä sitä kipeimmin tarvitaan.

Minä en puolustellut laitonta maahantuloa. Minä kerroin yhden keskeisen syyn, miksi laittomasti saavutaan maahan ja koko Euroopan unioniin, ja se johtuu nimenomaan siitä, että laillisia keinoja ei ole. Kun laillisia keinoja ei käytännössä monille ole, silloin valitaan jokin keino, joka saattaisi kenties toimia. Nämä keinot ovat usein laittomia, ja se on ongelma paitsi ihmisille itselleen, jotka tänne matkaavat, myös yhteiskunnille, joiden turvapaikkakoneisto esimerkiksi kuormittuu sen vuoksi, että sinne tulee turvapaikkahakemuksia ihmisiltä, jotka eivät lähtökohtaisesti meidän standardiemme mukaan turvapaikkaa tarvitse.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Silloin tästä kärsivät myös ne ihmiset, jotka oikeasti turvapaikkaa tarvitsevat, koska he joutuvat odottamaan kauemmin mahdollisuuttaan.

Tarjosin ratkaisuksi esimerkiksi humanitääristä viisumia. Tietenkin sekin pitäisi ottaa käyttöön ja keskusteluun EU-tasolla, jotta EU-maiden väliseltä osaoptimoinnilta välttytään. Idea olisi siis siinä, että me voisimme mahdollistaa sellaisen mallin, että turvapaikkaa voisi hakea esimerkiksi lähimmästä EU-konsulaatista tietyin protokollin, minkä jälkeen ensivaiheen arviointi siitä, onko mitään mahdollisuuksia paikka saada, tehtäisiin siellä lähtömaassa tai hyvin lähellä lähtömaata. Tämän jälkeen henkilö voisi tarvittaessa saapua omalla kustannuksellaan ja turvallisesti siihen maahan tai oikeastaan Euroopan unioniin, jonka pitäisi sitten koordinoida varmaan yhdessä, mistä maista on kyse. Mutta tästä olemme vielä tänä päivänä kaukana. Tällä hetkellä keskustelut EU:n turvapaikkapolitiikasta tuntuvat rajoittuvan pitkälti siihen, kuka tiukentaa koviten, ja keskitymme siihen, miten saamme EU:n etelärajoja pitämään, kun samaan aikaan (Puhemies koputtaa) koko konfliktin juurisyy on meidän keskellämme oleva sota Syyriassa.

20.52 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Kiitos vastauksesta edustaja Parviaiselle. Kuitenkin huomautan, että laittomasti maahan saavutaan juuri siksi, että tänne Suomeen suorastaan houkuttelee ilmainen asunto ja Euroopan paras sosiaaliturva. Tänne lisäksi saavutaan laittomasti maahan tietenkin siksi, että se on mahdollista. Aina, jos ihmiselle annetaan mahdollisuus tuolta Lähi-idästä, että tule tänne, saat parempaa elintasoa, niin kyllä varmaan tulee. Jos puhutaan semmoisesta rajattomasta maailmasta, sehän ei ole todellinen. Tässä kun puhutaan nyt jostain Rajat kiinni -liikkeestä, niin tämä on mennyt mielikuvien tasolle. Siis rajaton maailmahan ei ole tietenkään todellinen. Jos me päätämme luopua meidän rajoistamme täysin, niin silloinhan Suomi lakkaa huomenna. Tänne varmasti tulee mielellään vaikka miljoona kiinalaista tuolta ryöväämään meidän kaikki varamme. Ei ole mitään kiinalaisia vastaan, tämä oli tämmöinen vertauskuva.

En lähde tässä käymään nyt, kun ei asiaan kuulu tämä kehitysapukeskustelu, mutta kyllä te varmaan ymmärrätte, että perussuomalaisethan eivät sitä kehitysavun itse tarkoitusta ole missään nimessä vastustaneet. Voitte olla kyllä ihan tosiaan tyytyväisiä tästä, että jopa me perussuomalaiset tosiaan tahdomme kyllä nimenomaan auttaa ihmisiä hädässä, me olemme aina tahtoneet. Te ette ehkä ole sitten tahtoneet vain kuunnella meitä. Me olemme nimenomaan sitä kehitysavun järjettömyyttä kritisoineet, sitä, miten se on suoraa budjettitukea, miten se ei ole saanut näitä maita jaloilleen, eikä sellaista budjettitukea kannata vain antaa. Kehitetään nyt sitten, vihreätkin, käyttäkää energiaa vain siihen, miten se kehitysapu menee laadukkaammaksi eikä niin, että se on sitä suoraa budjettitukea.

20.54 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa rouva puhemies! Kehitysapu on ihan hyvä keskustelunaihe tässä yhteydessä, en kiellä sitä, mutta totean vain sen, että sitä on annettu viime vuonnakin noin 1 000 miljoonaa euroa valtion budjetista eli miljardi euroa, ja se on kyllä siinä vähän yli 50 miljardin euron budjetissa merkittävä menoerä, merkittävä kohde ollut, ja kun on sitten erilaisia tutkimuksia tehty siitä, miten kansalaiset suhtautuvat kehitysapuun, niin heidän suhtautuvat siihen varsin myönteisesti, mutta sitten kun on kysytty, mistä tulisi leikata, niin kehitysapu on aina siellä kolmen kärjessä, yleensä taitaa olla ykkösenä. Tähän perustuen perussuomalaiset on toteuttanut sitä politiikkaa, mitä olemme vaaleissa ajaneet, ja nyt kehitysapumäärärahoja on laskettu. Ja se täytyy todeta, että tämä pakolaisten tulijavirta ei olisi kyllä todennäköisesti yhtään pienempi, vaikka meillä olisi ol-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

lut kehitysapu vieläkin merkittävämpi kuin se on nyt ollut. Kyllä nämä ovat muita globaaleja syitä, ja nimenomaan sota ja suurvallat ovat näissä niin kuin syypäinä, että pienen Suomen kehitysavulla ei muuta kuin se oma omatunto voi parantua, mutta se ei tosiasiasa muuta näitä isoja asioita. Kehitysmaissa on myös henkilöitä, jotka ovat tulleet kertomaan, että sillä lailla vain pönkitetään tätä, voisi sanoa, maailmanpolitiikan epäsuhtaa ja vääristymää, mitä esimerkiksi pääomapiirit ja globalisaatioporukat ovat pitäneet yllä.

20.56 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Parviainen maalaili tuossa uutta menettelyä, jolla turvapaikkajärjestelmän kautta hoidettaisiin siirtolaisuutta Eurooppaan. Positiivista tässä ajatuksessa mielestäni oli se, että tämä haku tapahtuu siellä lähtöpaikalla, -maassa, mutta ylipäättään minun mielestäni on kategorisesti väärää ajattelua se, että turvapaikkajärjestelmän kautta hoidettaisiin siirtolaisuutta. Ei näin, vaan turvapaikkajärjestelmä on selkeästi hädänalaisille ja hätää kärsiville ihmisille ja heitä sen avulla autetaan. Jos joku haluaa muuttaa paremman tulevaisuuden toivossa Eurooppaan, niin olkoon siihen joku toinen menettely kuin tämä turvapaikkajärjestelmä, koska silloin muuten tukitaan juuri tämä meidän systeemimme niiltä, jotka apua oikeasti tarvitsevat ja jotka sen avun ansaitsevat. Oma lukunsa tietenkin on se, kannattaako meidän ylipäättään ajatella, että muualta maista, Afrikasta, Lähi-idästä vailla koulutusta kannattaa Eurooppaan parempaa tulevaisuutta etsimään pyrkiä, sillä koulutusvaatimukset EU-alueen työpaikoilla sun muualla ovat aivan toista luokkaa kuin mihin on valmiuksia lähtömaissa. Ja väitänpä, että jokaista maahanmuuttajan yhtä menestystarinaa kohti löytyy vähintään viisi surullista kohtaloa, jossa ei ole menestytty sitten EU:n alueella. Onko se näitäkään ihmisiä kohtaan oikein sitten, että luomme illuusion siitä paremmasta tulevaisuudesta Euroopassa, johon heillä kuitenkin ei välttämättä ole tosiasiallisia edellytyksiä päästä, siis siihen unelmaan, kun ei ole koulutusta eikä kulttuurillisia lähtökohtia? Tämä ei ole heidän, ihmisten vika, vaan niiden yhteiskuntien vika, joista tullaan, mutta joku muu menettely meidän pitää tähän kehittää.

20.58 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Ajattelin tähän loppuun vain kommentoida tuohon, kun edustaja Saarakkala nosti ihan hyvin perustellusti nämä kehitysyhteistyön leikkaukset, onko niillä korrelaatiota nyt tähän tulvaan, mikä ihmisiä lähtee: On kuitenkin tosiasia, että YK:n pakolaisjärjestö on raportoinut siitä, että viime vuonna esimerkiksi näillä heidän ylläpitämillään pakolaisleireillä, missä siellä ovat todella rahat loppuneet, koska maat eivät ole antaneet enää pakolaisjärjestöille rahaa ylläpitää näitä leirejä, on tullut puutetta niin terveydenhuollosta, koulutuksesta kuin ruokahuollosta, ja se on, totta kai, saanut ihmisiä myös liikkeelle. Se on aivan ilmeistä, että mikäli niillä väliaikaisilla leireillä, minne ihmiset sitten sitä ensimmäistä apua ovat lähtemässä hakemaan sieltä sodan jaloista, yhä enenevässä määrin olosuhteet heikkenevät tai määrät kasvavat kohtuuttomasti, niin se johtaa siihen, että yhä suurempi osa lähtee myös siitä eteenpäin. Ja tämän takia itse nostin esille tämän, että on sillä myös merkitystä, kuinka paljon ja minne me juuri kohdennamme esimerkiksi Suomen kehitysyhteistyötä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

5. Lakialoite laiksi työsopimuslain 13 luvun ja rikoslain 47 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 51/2015 vp Jukka Gustafsson sd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu

20.59 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Oikeastaan tulin tänne puhumaan edustaja Gustafssonin puolesta, mutta tämän lakialoitteen pääasiallisesta sisällöstä muutama sana.

Elikkä tässä lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi työsopimuslakia ja rikoslakia siten, että vuokratyövoiman käyttäminen niin sanottuna rikkurityövoimana kielletään lakossa olevien työntekijöiden korvaamiseksi vuokratyöntekijöillä. Tällä aloitteella siis pyritään kunnioittamaan työntekijöiden lakko-oikeutta, joka on työntekijöiden perusoikeus ja osa työntekijöiden järjestäytymisvapautta. Niin sanottujen vuokratyörikkureiden käyttäminen työtaistelutilanteissa on katsottava vakavaksi järjestäytymisvapauden loukkaukseksi.

Lakialoitteen ja sen esittämän lakimuutoksen hyväksymisen on tehnyt ajankohtaiseksi muun muassa tilanne, minkä näimme syksyllä postialalla. Siellähän siis tapahtui näitä uhkailuja ja valmistelutoimenpiteitä vuokratyövoiman hankkimiseksi mahdollisen tulevan lakonalaisen työn suorittamiseksi. Kyseisessä tilanteessa Postin työntekijät olisivat olleet jopa työnantajan taholta velvoitettuja perehdyttämään nämä lakon varalle vuokrattavat työntekijät etukäteen. Sittenkin tästä suunnitelmasta myös Posti luopui, ja hyvä niin.

Suomen lainsäädännössä ei ole yksityiskohtaista säännöstä vuokratyövoiman käyttämisen kieltämisestä työtaistelutilanteissa tarkoituksena korvata lakossa olevia työntekijöitä. Oikeustieteellisessä keskustelussa on tullut ilmi, että rikkurityövoiman käyttäminen ei sinänsä ole Suomen lainsäädännössä kielletty työtaisteluiden aikana. Mutta sitten, kun katsotaan kansainvälistä vertailua, niin toteamme, että vuokratyövoiman kieltäminen lakkojen murttamiseen eli rikkurityövoimana on lailla kielletty Euroopassa muun muassa Ranskassa, Belgiassa ja Puolassa. Kansainväliset esimerkit osoittavat, että kansallisesti on nähty tarpeelliseksi säätää kieltoja niin kutsutun rikkurityövoiman käyttämiseksi, kuten Ranskassa.

Suomalainen työelämä on myös viime aikoina tarpeettomasti kärjistynyt niin sanotun rikkurityövoiman käyttöuhkailujen ja käyttämisen seurauksena, jonka seurauksena työriidat ovat pitkittyneet ja hankaloituneet. Lainsäädännössä oleva kielto olisi estänyt tämän kaltaisen negatiivisen kehityksen Suomen työmarkkinoilla.

Sitten vielä tähän loppuun, että kyllä myös kansainvälisen työjärjestön eli ILO:n valvontakäytäntö lähtee siitä, että rikkurikielto perustuu YK:n alaisen kansainvälisen työjärjestön ILO:n järjestäytymisvapautta koskevaan yleissopimukseen numero 87. Tämä tulkin-
ta on siis vahvistettu valvontakäytännössä ja Suomi on myös ratifioinut tämän sopimuksen.

Näillä sanoilla esittelin tätä lakialoitetta.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

6. Lakialoite laiksi rikoslain 21 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 52/2015 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

21.03 **Vesa-Matti Saarakkala ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aloitteessa laiksi rikoslain 21 luvun muuttamisesta ehdotetaan lainmuutosta, joka kieltäisi poikalasten ympärileikkaamisen ilman lääketieteellistä perustetta. Ehdotetun lain sisältö on, että ympärileikkauksen järjestämisestä tai suorittamisesta 18:aa vuotta nuoremmalle poikalapselle muista kuin lääketieteellisistä syistä tuomittaisiin sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Myös yritys on rangaistava.

Nykyisessä tilanteessa uskonnollisista syistä tehty poikalasten ympärileikkaukset ovat laillisia, huolimatta siitä, että tunnusmerkistöltään teko rikkoo Suomen perustuslakia, rikoslakia, Euroopan ihmisoikeussopimuksen artiklaa henkilökohtaisesta koskemattomuudesta sekä asettaa tyttö- ja poikalapset sukupuolen perusteella eriarvoiseen asemaan ja ylläpitää julkisin varoin tapahtuvaa uskonnollisten erivapauksien tukemista.

Edellä mainituista syistä tulisi ympärileikkauksen tekeminen alle 18-vuotiaalle henkilölle ilman lääketieteellisiä perusteita säätää laittomaksi.

Arvoisa puhemies! Ennakkopäätöksenä poikien ympärileikkausten laillisuudesta pidetään pahoinpitelysyytettä koskenutta tapausta KKO:2008:93, jossa oikeus katsoi, ettei muslimipojalle uskonnollisista syistä järjestetty ympärileikkaus ollut lainvastainen. Korkein oikeus myönsi kyllä, että ympärileikkaus, jolla peruuttamattomasti poistetaan tervettä kudosta, merkitsee puuttumista asianomaisen henkilön ruumiilliseen koskemattomuuteen ja että se jossain määrin kipua aiheuttavana näyttäisi lähtökohtaisesti täyttävän pahoinpitelyrikkoksen ulkoisen tunnusmerkistön joko sen perusmuodossa tai sen lievässä tekemuodossa. Oikeus päätyi kuitenkin pitämään poikien ympärileikkauksen taustalla olleita uskonnollisia, kulttuurisia ja sosiaalisia syitä sellaisina perusteina, jotka oikeuttivat syytteesä olleen henkilön menettelyn huolimatta siitä, että se lähtökohtaisesti täytti pahoinpitelyn tai ainakin lievän pahoinpitelyn ulkoisen tunnusmerkistön. Lisäksi oikeus arvioi lapsen vanhempien uskonnolliset intressit painavammiksi kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa suojatun henkilökohtaisen koskemattomuuden, vaikka totesikin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä, että suhteellisen vähäisenkin lääketieteellisen toimenpide voi merkitä perusoikeuksien loukkausta, jos se tehdään ilman asianmukaista suostumusta.

Arvoisa puhemies! Tyttölasten ympärileikkaus tulkitaan sitä vastoin Suomen rikoslain 21 luvun 6 §:n mukaan törkeäksi pahoinpitelyksi, kuten myös korkeimman oikeuden ratkaisu KKO:2008:93 osoittaa. On juridisesti kestäväntä, että poika- ja tyttölapset asete-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

taan oikeudellisessa tarkastelussa eriarvoiseen asemaan heille suoritettun ympärileikkauksen lainmukaisuutta arvioitaessa.

Suomen perustuslain 7 § takaa jokaiselle henkilölle oikeuden henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Tämä perustuslain kohta on universaali jakamattoman ihmisarvoisen elämän perusta, eikä sitä voida sivuuttaa vetoamalla uskonnollisiin traditioihin tai normeihin ja näin sallia ympärileikkauksen kaltaisten rituaalien suorittamista pienelle lapselle.

Perustuslain 11 § turvaa uskonnonvapauden, joten tästäkin näkökulmasta poikalapsille suoritettu ympärileikkaus on peruuttamattomana toimenpiteenä ongelmallinen. Alaikäisellä ei vajaanvaltaisena ole mahdollisuutta toteuttaa tosiasiallisesti uskonnonvapauttaan, vaan ympärileikkaus järjestetään käytännössä aina vanhempien tahdosta. Myös henkilökohtaisen identiteetin kehittymisen ja kulttuuriyhteisöön sitoutumisen kannalta voidaan asettaa kyseenalaiseksi korkeimman oikeuden vuonna 2008 tekemä ratkaisu. Valtiovallan olisi syytä harrastaa pidättyväisyyttä yksilön uskonnollisen vakaumuksen tukemisessa erivapauksilla.

Arvoisa puhemies! Suomen Lääkäriliiton poikien ympärileikkausta koskevan lain käsittelyn aikana antaman lausunnon mukaan muista kuin lääketieteellisistä syistä tehtävä ympärileikkaus ei ole sairaudenhoitoa tai terveyden edistämistä, eikä se kuulu suomalaiseen terveydenhoitojärjestelmään. Lääkäriliiton mukaan lääkäriä ei voida velvoittaa eettisistä syistä toteuttamaan uskonnollista rituaalia, josta ei ole potilaalle terveydellistä hyötyä. Saman lausunnon mukaan on lisäksi kyseenalaista käyttää julkisia varoja rahoittamaan erityisryhmien uskonnollisia käytäntöjä.

Kestävin ratkaisu olisi edellä mainituin perustein säätää alle 18-vuotiaalle ei-lääketieteellisistä syistä järjestetty ympärileikkaus lainvastaiseksi sukupuolesta riippumatta, jolloin sekä ympärileikkauksen järjestäjä että sen suorittaja olisi tuomittava sakkoon tai vankeuteen. Suomen valtion tavoitteena on oltava se, että uskonnolliset yhteisöt luopuisivat alaikäisille suoritetuista uskonnollisista ympärileikkauksista ja antaisivat yksilölle täysikäisyyden saavutettuaan aidon valinnanvapauden ympärileikkauksen mahdollisesta teettämisestä oman vakaumuksensa perusteella.

Edellä olevan perusteella ehdotan, että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen: Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään rikoslain 21 lukuun uusi 7a § seuraavasti:

Ilman lääketieteellisiä perusteita suoritettun ympärileikkauksen järjestäminen.

Joka järjestää 18:aa vuotta nuoremmalle henkilölle ilman lääketieteellisiä perusteita ympärileikkauksen tai osallistuu sen suorittamiseen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, ilman lääketieteellisiä perusteita suoritettun ympärileikkauksen järjestämisestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Myös yritys on rangaistava.

21.09 Olli Immonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen perustuslain 7 § takaa jokaiselle henkilölle oikeuden henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Tästä huolimatta Suomesta löytyy kuitenkin ennakkotapauksia, joissa suomalainen oikeuslaitos on katsonut poikalapsille uskonnollisin perustein suoritettuja ympärileikkauksia läpi sormien. Suomessa ei ole myöskään haluttu jostain syystä lähteä erikseen kieltämään lailla ei-lääketieteellisin perustein suoritettuja ympärileikkauksia, vaikka tiedetään, että hallitsemattoman maahanmuuton myötä kyseiset tapaukset tulevat vain lisääntymään tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

Poikalasten uskonnollisin perustein tehtävien ympärileikkausten oikeutuksesta ihmisoikeuksien näkökulmasta kiistellään laajasti Euroopassa. Kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja sopimus lasten oikeuksista velvoittavat sopimuksiin sitoutuneita maita suojaamaan lasten koskemattomuutta ja terveyttä haitallisilta perinteiltä. Nyt kuitenkin vaikuttaa vahvasti siltä, että uskonnon ja kulttuurin nimissä joillekin aikuisille ihmisille halutaan suoda etuoikeus kiertää yhteiskuntamme tärkeitä arvoja, joista yksi on yksilön oikeus ruumiillisen koskemattomuuteen. On todella vastuutonta ja väärin asettaa osa lapsista täällä Suomessakin heikompaan asemaan muihin lapsiin nähden siksi, että he ovat sattuneet syntymään meille suomalaisille vieraaseen uskontoon ja kulttuuriin.

Arvoisa puhemies! Ei-lääketieteellisin perustein suoritettu ympärileikkaus ei ole pelkkä kirurginen toimenpide vaan se on myös paljon muuta. Poikalasten ympärileikkaukset saattavat aiheuttaa toimenpiteen jälkeen lapsille monenlaisia komplikaatiota, kuten verenvuotoa, tulehdusta, turvotusta, arkuutta, epämiellyttävää hankausta sekä läpi elämän seuraavaa kipuilua, puhumattakaan lasten psyykkisestä kehityksestä sekä itsetunto-ongelmista, jotka saattavat pahimmillaan rajoittaa normaalia seksuaalista kehitystä ja johtaa sukupuolikontaktin välttelyyn. Se, että ympärileikkaukset suoritetaan steriileissä olosuhteissa lääkärin toimesta, ei todellakaan tarkoita sitä, etteikö komplikaatiota ja muita ongelmia voisi ilmetä.

Arvoisa puhemies! Kysymys on ennen kaikkea siitä, miten me määrittelemme lasten oikeudet ja voimmeko todella tarpeen tullen tinkiä niistä. Kysymys on siitä, onko meidän aikuisten oikeus uskomuksiin ja kulttuuriperinteisiin tärkeämpi asia kuin lapsen oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen ja ehjään minäkuvaan.

Sosiaalisessa mediassa, Facebookissa, on tuhansien ihmisten muodostama ryhmä, ja näillä ihmisillä on yksi yhteinen piirre: tunne siitä, etteivät he ole kokonaisia, sillä heidät on lapsena perusteettomasti ympärileikattu. Heidän yhteisönsä nimi on osuvasti "I am not thankful" eli suomeksi "En ole kiitollinen". Kyseisiltä ihmisiltä on lapsena heidän vanhempiensa toimesta viety oikeus päättää, miltä heidän ruumiinkuvansa näyttää heidän omissa silmissään. Heiltä on viety oikeus tuntea itsensä kokonaiseksi, ja tämä on yksiselitteisesti väärin.

Arvoisa puhemies! Poikalasten ei-lääketieteellisin perustein suoritettu ympärileikkaus on selkeää ja tahallista väkivaltaa. Kaikille lapsiin kohdistuville pahoinpitelyille on oltava Suomessa puhdas nollatoleranssi, ja jokaista pahoinpitelyyn syylistynyttä ja osallistunutta tulee rangaista. Ketään pahoinpitelijää ei saa asettaa erityissuojeluun ja erityisasemaan esimerkiksi hänen kulttuurisista taustoistaan johtuen. Kannatankin tätä edustaja Saarakkalan tekemää lakialoitetta, jolla pyritään kriminalisoimaan ei-lääketieteellisin perustein suoritettujen lasten ympärileikkaukset. On äärimmäisen tärkeää, että me täällä eduskunnassa pyrimme kaikin keinoin puolustamaan ja suojelemaan niitä, jotka eivät itse kykene puolustamaan itseään.

21.14 Mika Raatikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Saarakkalan tekemä lakialoite edustaa nykyaikaa. Elämme Suomessa vuotta 2016, ja on mielestäni täysin käsittämätöntä, että joidenkin vanhojen uskonnollisten menojen, riittien tai uskomusten vuoksi poikalapsia silvotaan, tyttölapsista puhumattakaan.

Suomessa on vuonna 1996 säädetty eläinsuojelulaki. Sen 7 §:ssä kielletään koirien häntien typistäminen, ja ehkä nyt olisi pikkuhiljaa aika tulla sitten siihen johtopäätökseen, että voidaan kieltää myöskin poikalasten tietynlainen typistäminen, varsinkin ennen kuin heil-

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

tä voidaan kysyä suostumusta, mikä tapahtuisi sitten, kun täyttävät 18. Sen jälkeen voivat sitten päättää, haluavatko näihin menoihin osallistua.

Maailmassa on tuhansia uskontoja. Minun tietooni ei ole tullut, että siellä jumalat olisivat ottaneet tähän asiaan mitään kantaa. — Kiitos.

21.15 Jari Ronkainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittääkseni eduskunnan tulee säätää lait niin, että ne koskettavat kaikkia Suomen kansalaisia mahdollisimman tasapuolisesti. Tämä nyt lähetekeskustelussa oleva erittäin kannatettava lakialoite korjaisi epäkohdan, jotta poikia ja tyttölapsia kohdeltaisiin tasapuolisesti. Tyttölasten sukupuolielinten silpominen on kriminalisoitu jo aikanaan, hyvä niin. Nyt on korkea aika kieltää ympärileikkaukset myös poikalasten osalta. Ainoan poikkeuksen tähän antavat vain ja ainoastaan lääketieteelliset perusteet. Tässä lakialoitteessa on hyvää myös se, että sekä ympärileikkauksen toteuttaja että tähän rituaaliin osallistuva henkilö asetettaisiin tuomiolle. Kannatan lämpimästi tätä lakialoitetta.

21.16 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakiesityksessä ehdotetaan lainmuutosta, joka kieltäisi poikalasten ympärileikkaamisen ilman lääketieteellistä perustetta. Pidän aloitetta erittäin tärkeänä ja myös ajankohtaisena. Voisi jopa ajatella, että miksei tällainen laki ole jo voimassa sivistysmaassa nimeltä Suomi. Nykytilanteessa uskonnollisista syistä tehdyt poikalasten ympärileikkaukset ovat laillisia huolimatta siitä, että tunnusmerkistöltään teko rikkoo muun muassa rikoslakia. Kyse on pienen pojan henkilökohtaisesta koskemattomuudesta ja tekotapa ylittää selvästi vähintään pahoinpitelyn tunnusmerkistön. Meidän aikuisten tulee suojella pieniä lapsia eikä olla suosimassa heidän silpomista, kuuluu silpominen johonkin uskontoon tai sitten ei. Alaikäisellä pienellä pojalla ei vajaavaltaisena ole edes mahdollisuutta toteuttaa tosiasiallisesti uskonnonvapauttaan, vaan ympärileikkaus järjestetään käytännössä aina vanhempien tahdosta, kuten tässä esityksessä kerrottiin.

Arvoisa puhemies! Tämä nyt lähetekeskustelussa oleva lakimuutos pitää saada pikaisesti Suomen lainsäädäntöön ja sen rikkoja on tuomittava asianmukaisesti. Tästä lakimuutoksesta ovat tässä lähetekeskustelussa pitämässä puheita vain perussuomalaiset miehet. Onko niin, etteivät muiden puolueiden edustajat ole kiinnostuneet suojelemaan pieniä lapsia? Luulisi, että edes he, jotka yleensä puhuvat ihmisoikeuksista, olisivat äänessä ja pitäisivät vieläpä kovaa ääntä pienten poikien puolesta.

21.18 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia erittäin hyvästä keskustelusta. Täytyy sanoa, että joskus kyllä laatu korvaa määrän, ja ainakin tässä keskustelussa sen voi näin todeta, sillä argumentit ovat kiistattomia ja hyviä. Ja vaikka lakialoite ei saanut kuin ehkä parisenkymmentä allekirjoitusta, niin siitä huolimatta vetoan hallitukseen ja sen ministereihin, että tämä asia viimeinkin saatetaan lailliseen järjestykseen tällä vaalikaudella, koska tämä on ollut eduskunnan ja hallitusten esityslistalla aiemminkin, mutta edelleen tämä tilanne on jostakin syystä tämä. Minä toivon, että tässä pystytään nyt nousemaan näitten kulttuurillisten traditioiden ja joittenkin muitten toissijaisten syitten yläpuolelle ja yksiselitteisesti tämä toiminta lakkauttamaan.

On aivan erikoista, että tässä meidän maassamme on muun muassa ylimpien laillisuusvalvojien toimesta annettu ratkaisuja, joissa on todettu, että joku joulujuhla koulussa on väärin ja siihen osallistuminen rikkoo jonkun ihmisoikeuksia, mutta tässä maassa ei vielä

Pöytäkirja PTK 6/2016 vp

tänä päivänä saada tämmöistä peruuttamatonta fyysistä toimenpidettä kiellettyä yksiselitteisesti, vaan vedotaan vain siihen, että sitten niitä suoritetaan joissain autotalleissa ja muuten. Tämähän on täysin kestämaton perustelu, jos tuon perusteluketjun ottaisi johonkin muuhun asiayhteyteen. Ei tuolla argumentilla kerta kaikkiaan voida jatkaa, vaan nyt pitää muuttaa tätä maata.

21.19 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä varmasti lasten terveys huolestuttaa kaikkia. Nyt me keskustelemme poikien ei-lääketieteellisistä syistä tehtävistä ympärileikkauksista, joista edustaja Saarakkala on tehnyt lakialoitteen. Vihreiden kanta kysymykseen on, että me toivomme ja me olemme puoluekokouksessa vuonna 2012 linjanneet, että ei-lääketieteellisistä syistä tehtävistä poikien ympärileikkauksista pitää päästä eroon ensisijaisesti neuvonnan keinoin. Jos ympärileikkaukset eivät lopu valistuksella, niiden kieltämistä on puoluekokouksemme mukaan harkittava lailla. Sen sijaan aloite siitä, että ympärileikkauksen kieltäminen pitäisi ajaa välittömästi, kaatui äänestyksessä tuolloin 2012.

Toisin sanoen odotan mielenkiinnolla, mihin tämä keskustelu johtaa, ja kyllä tämä huoli on tiedostettu muissakin puolueissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 12.2.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetetaan klo 21.21.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen